

Balassagyarmati Helyi Közösség

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2017-2020

2017. február

módosítva:

2020. július

2021. április

Tartalom

Vezetői összefoglaló	3
1. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata	4
2. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása	14
3. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése	17
3.1 Helyzetfeltárás.....	17
3.2 A HKFS-t érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások	31
3.3 SWOT	34
3.4 Fejlesztési szükségletek azonosítása	36
4. A stratégia jövőképe.....	38
5. A stratégia célhierarchiája	38
6. Cselekvési terv.....	41
6.1 A beavatkozási területek/műveletek leírása	41
6.2 Együttműködések.....	53
6.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei.....	54
6.4 Kommunikációs terv	60
6.5 Monitoring és értékelési terv	62
6.6. Horizontális célok	66
6.6.1 Esélyegyenlőség.....	66
6.6.2 Fenntarthatóság	67
6.7. A HKFS innovatív elemeinek bemutatása.....	67
7. Indikatív pénzügyi terv	69
8. Módosítások jegyzéke	70

Vezetői összefoglaló

A **Balassagyarmati Helyi Közösség (továbbiakban: HACS) 15 taggal**, 2016. május 30-án alakult. A tagok között a mind a közszféra, mind a civil és az üzleti szféra is képviselteti magát – a kerekítés szabályainak figyelembe vételével – a közszféra mintegy 40%-ban; a civil szféra 33 %-ban, míg az üzleti szféra 27%-ban képviselői magát.

A HACS létrehozását **hosszú tervezési folyamat** előzte meg. A HKFS **célterülete Balassagyarmat** város közigazgatási területe.

Balassagyarmat jövőképe szerint **térségi központ**; szolgáltató, kereskedelmi, oktatási, igazgatási, gazdasági központ. A város hosszú évszázados történelmi, kulturális hagyományait tiszteli, Palóccország fővárosa, ám mindezen gyökerek mellett a jövőbetekintő, **pezsgő közösségi életet nyújtó, dinamikusan fejlődő város**.

Az előzőekhez Balassagyarmatnak – a helyzetértékelés alapján - a következőket kell tennie:

1. A helyi közösségek számára olyan tereket kell biztosítani, ahol a kultúránkat, a hagyományainkat és az értékeinket, úgy tudjuk megosztani egymással, hogy az az **identitásunkat erősítse**.
2. Kellenek olyan események, ahol az **értékeinket be tudjuk** egymásnak mutatni, találkozhatnak egymással a társadalom különböző rétegei.
3. A kulturális értékek bemutatására, a hagyományok megmutatásának és megtanításának **helyszínei jelenleg még nincsenek** meg Balassagyarmaton, s ezt ki kell építeni.
4. Az egyik legfontosabb feladatunk a **fiatalok helyben tartása**, s az ehhez szükséges bázisok, társadalmi lehetőségek, kulturális aktívák bevonása abba a folyamatba, mely képes ezt hatékony tőkévé átalakítani, vagyis lehetőséget adni a fiatal generációknak helyben boldogulni.

„A közösségi élet felpozícionálásával, színesítésével együttműködő, aktív város létrehozása, s mellette marasztaló léttér kialakítása” átfogó célja a kulturális örökségek, a hagyományok és a társadalmi összetartozás ereje, valamint az ezekben rejlő értékek kiaknázása, bemutatása, felelevenítése, megtanítása, s azokkal az identitástudat fejlesztése.

Ezek előrevetítésével projektünk az alábbi tevékenységeket tűzte ki célul:

A „K1. **Többfunkciós közösségi tér kialakítása** a Balassagyarmat Rákóczi fejdelem út 25-27. épületekben” megnevezésű beavatkozás kulcsprojekt. Támogatható tevékenysége a Balassagyarmat Rákóczi fejdelem út 25-27. épületek földszintjén lévő ingatlanokból többfunkciós közösségi tér (irodák, animációs és rendezvényi helyiségek, szabadtéri terek) kialakítása. Az allokált EFRA forrás 85.000.000 Ft.

Az „I.1 **Közösségi terek kialakítása, fejlesztése**” megnevezésű beavatkozás támogatható tevékenysége közösségi célú, fedett és/vagy szabadtéri terek felújítása, átalakítása, bővítése, kialakítása, illetve a helyiségek használatához szükséges eszközbeszerzés. Az allokált EFRA forrás 50.743.864 Ft.

Az „R.1 **Közösségépítő városi „Nagyrendezvények” szervezése**” megnevezésű beavatkozás támogatható tevékenysége a város teljes lakossága számára elérhető, legalább 500 fő részvételével

megvalósuló rendezvények, akciók, egyéb események megszervezése. Az allokált ESZA forrás 50.743.864 Ft.

Az „R2. Oktatás, egészség, sport” megnevezésű beavatkozás támogatható tevékenysége az ismeretterjesztés, egészségmegőrzés, egészséges életmód, szabadidő, sport témájú tematikus rendezvények, táborok, workshopok, egyéb közösségfejlesztést célzó események megszervezése, illetve közösségépítési céllal kiadványok, könyvek megjelentetése. Az allokált ESZA forrás 18.888.891 Ft.

Az „R3. Hagyomány és kultúra” megnevezésű beavatkozás támogatható tevékenysége A helyi hagyományok, történelmi és kulturális értékek ápolását célzó rendezvények, táborok, workshopok, egyéb közösségfejlesztést célzó események megszervezése, illetve közösségépítési céllal kiadványok, könyvek megjelentetése. Az allokált ESZA forrás 7.795.000 Ft.

1. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

A Balassagyarmati Helyi Közösség megalakulása, regisztrációja:

A Balassagyarmati Helyi Közösség (továbbiakban: HACS) 15 taggal, 2016. május 30-án alakult. A tagok között a mind a közsféra, mind a civil és az üzleti szféra is képviselteti magát – a kerekítés szabályainak figyelembe vételével – a közsféra mintegy 40%-ban; a civil szféra 33 %-ban, míg az üzleti szféra 27%-ban képviselői magát. Így a három szektor közel azonos mértékben képviselteti magát.

A HACS konzorciumi formában jött létre, a konzorcium vezetője a Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal volt, melyet dr Varga Andrea jegyző képviselt.

Az NGM RFP a HACS-ot a regisztrációt követően hivatalosan is nyilvántartásba vette.

A 15 szervezetből 4 az üzleti szféra, 5 a civil szféra és 6 a közsféra területén működik. E szervezetek már a HACS megalakulását megelőzően is számos projektben együttműködtek; természetesen nem feltétlenül jelent meg minden szervezet minden közös projektnél, de az együttműködések sok területen hosszú évekre, évtizedekre visszanyúlnak. A szervezetek vezetői, tagjai a városban tevékenykedő aktív személyek, akik külön-külön is számtalan sikeres projektet tudhatnak maguk mögött.

A tagok és vezetők komoly szakmai tapasztalatai mellett a HACS összeállítása során kiemelt figyelmet fordítottunk annak is, hogy a városban működő minden társadalmi réteg, a lehető legszélesebb körben képviseltetve legyen; az aktív, tenni akaró lakosság lehető legnagyobb szegmensét éadjük el, már a tervezés folyamatában is.

Az alábbiakban röviden bemutatásra kerülnek a HACS-ot alkotó szervezetek, valamint egy rövid indokolásban megismerhetjük azokat az okokat, melyek alapján a szervezet szerepe mindenképp indokolt a HACS-os belül.

Vállalkozói szféra köréből 4 szervezet került bevonásra a HACS-ba. Ezek a szervezetek az alábbiak: Ipoly Média Kft; DELTA-TECH Kft; Jagyutt Cukrászat Kft; Golán Produkció Bt.

Az Ipoly Média Kft 2011. évben jött létre, a társaság fő tevékenységi köre a televíziós műsorgyártás, a marketing és a kommunikációs feladatok ellátása. A szervezetnél foglalkoztatottak fiatal koruk ellenére hosszú ideje tevékenykednek ezen a területen; számos projektet sikeresen koordináltak már. A televíziózás mellett a rádió és az internetes média világában is otthonosan mozognak.

A DELTA - TECH Mérnöki Iroda Kft. 1995-ben alakult Balassagyarmaton, azóta foglalkoznak egyedi igények alapján, saját tervezésű célgépek és gyártósorok tervezésével és kivitelezésével. Tevékenységi körük legfőképp az autóipar, a műanyag- és fémfeldolgozó ipar és az elektronikai ipar területére terjed ki. Munkatársaik nagy tapasztalattal rendelkező gépész, villamos tervezők és programozók, akik 15-20 év gyakorlattal rendelkeznek gyártósorok, szerszámgépek, szerelőipari berendezések és célgépek tervezésében, gyártásában és automatizálásban. A cég a technológiai problémák megoldására specializálódott. Balassagyarmat egyik legdinamikusabban fejlődő vállalata. Tulajdonosa, vezetője Oravec Tibor, Balassagyarmat város díszpolgára, számos helyi ösztöndíj-program elindítója.

Jagyutt Cukrászat Kft: A Hagyományok, gyökerek. Balassagyarmaton, a Jagyutt Cukrászat és általa működtetett Orchidea Cukrászda gyökerei, az 1950-es évekig vezethetők vissza. Az alapítók, szülei, Jagyutt Pál és felesége Németh Rozália oldalági rokonságai a vendéglátás számos területéhez köthetők. Pál Losoncon született, és a felvidék híres cukrászdáiban sajátította el a szakmai alapokat. Tudását Budapesten élesítette tovább a Párizsi világiállítását is megjárta Kunn Vilmos cukrászatában, ahol is megismerte feleségét. Önálló cukrászdát Balassagyarmaton nyitottak, ahova a háború zivatarai sodorták Őket. A következő generációk, Péter és Erika, valamint gyermekeik is itt születtek. Jelenleg harmadik generációs cukrászdaént művelik e szép kézműves szakmát, és a cseperedő dédunokáknak is meg lesz a lehetősége, választani és dönten, ha abba a korba érnek, élnek e, a hagyomány nyújtotta lehetőségekkel. Az 1948-ban nyitott vendéglőt és cukrászdát rövid pár év után az államosítás következtében be kellett zárni. Huszonöt év elmúltával nyugdíjba vonulásának évében, Jagyutt Pálnak – igaz már gyermekeivel, unokáival megerősítve – volt hite és ereje harmadszor is újra kezdeni. Először tortadíszeket készítettek. Majd 1980-ban megnyílt az első kis üzlet az Orchidea Cukrászda. A folyamatos fejlődést a gyermekei és unokái biztosítják. A megváltozott életritmusú világban e szakma magas szintű művelői teremthetik meg azokat a szigeteket, amelyek ötvözhetik a kávéházak régmúlt világát, a mai kor emberének nosztalgia iránti igényét, és egyben magas szintű kulináris élvezetet kínálnak. E hármasság jegyében vezetik, fejlesztik azt a vállalkozást, amelyet szívükben, és cselekedeteikben mindig is a tisztas megélhetés, és nem a profit egyoldalú hajhászása jellemez. Jagyutt Péter Balassagyarmat Város Díszpolgára.

A Golán Produkció Bt. 2000-ben alakult. Fő tevékenysége a konferencia és kereskedelmi bemutatók szervezése, a rendezvényszervezés. Az elmúlt több mint másfél évtizedben a térség egyik legdinamikusabban fejlődő rendezvény-szervező társasága lett. Leghíresebb, évente megrendezett fesztiválja az 5 napos Balassagyarmati Sörfesztivál, mely Nógrád megye legnagyobb rendezvénye évről-évre, több tízezer látogatóval.

A civil szférából az alábbi szervezetek kerültek a HACS-ba: Gondoskodás Közhasznú Egyesület; „Kicsi Vagyok Én” Közhasznú Alapítvány; Palóc Vidéke Fejlesztéséért Egyesület; Biztosabb Jövőért Közhasznú Egyesület; Társadalmi Visszaillészedést Segítő Egyesület.

Gondoskodás Közhasznú Egyesület több évtizede működik városunkban. Fő tevékenységei, céljai az alábbiak: Jószolgálati tevékenység keretében segítséget nyújtani a gyermeket nevelő családok, - különös tekintettel a gyermeket egyedül nevelő szülőre – a gyermekneveléssel összefüggő problémáik megoldásához, továbbá konkrét támogatást nyújtani az idős embereknek – különös tekintettel az egyedül élőkre – napi életviteli tevékenységeik során számukra problémát jelentő ügyekben. A munkavállalás során hátrányos helyzetű rétegek, kiemelten a fogyatékkal élők, a gyermekvállalást követően újra dolgozni szándékozó nők, a negyven év feletti korosztály számára képzés, foglalkoztatásukat elősegítő szolgáltatások nyújtása, valamint részfoglalkoztatás keretében foglalkoztatásuk az egyesület jószolgálati tevékenységi körében. Szellemi műhely létrehozása, amely lehetővé teszi a korszerű és legszélesebb értelemben vett szociális gondoskodás és egészségvédelem bemutatását, kutatását, oktatását és tárgyalását. E cél érdekében felvállalja kiadványok, valamint e kérdéskört tárgyaló könyvek és oktatófilmek kiadását, előadásokat, képzést és továbbképzést, valamint vitafórumokat és konferenciákat szervez.

„Kicsi vagyok én” Közhasznú Alapítvány több mint 10 éve működik, folyamatosan pályázik, programokat, projekteket valósít meg. Legutóbb az Alapítvány a Nemzeti Együttműködési Alap támogatásával pályaaorientációs szemináriumsorozatot szervezett az Észak-magyarországi régióban és a Felvidéken, Hogyan? Tovább! címmel 2016 áprilisától ez év februárjára áthúzódó időszakban. Az alapítvány a pályaválasztás előtt álló középiskolás fiatalok döntéshozatalának megkönnyítését tűzte ki célul. Azt gondolván, hogy ha a tanulók tisztában vannak az önmagukban rejlő lehetőségekkel és korlátokkal, valamint reálisan mérik fel külső erőforrásaikat, akkor nagyobb eséllyel indulnak a nekik megfelelő irányba a felsőoktatás és a munka világában.

Palóc Vidéke Fejlesztéséért Egyesület közel 5 éve működik, több közös projektet bonyolított már Balassagyarmat Város Önkormányzatával, továbbá részt vett a járási esélyegyenlőségi program megalkotásában is. A Palóc Vidék Fejlesztéséért Egyesület célja Balassagyarmat és térségének, a palóc vidéknek a fejlesztése. Az egyesület alapszabálya szerint e cél elérése érdekében – egyebek mellett – a térség vidék- és területfejlesztése keretében – különösen a turizmus és az ifjúsági programokon keresztül – kínálati fejlesztések elérését, ezek összehangolását tűzte ki. Továbbá a gasztronómiai kínálat fejlesztését, különös tekintettel a térség hagyományaira, gasztronómiai kincseire, emellett céljuk kulturális rendezvények szervezése, támogatása, a térség kulturális kincseinek felkarolása, hagyományőrzés erősítése. A térségben jellemző táji-, természeti-, kulturális és emberi értékeik és adottságaik kibontakoztatása a térség egységes, sajátos és vonzó arculatának kialakítása érdekében.

A Biztosabb Jövőért Kistérségi Közhasznú Egyesület a hátrányos helyzetűek felkarolását tűzte ki célul. Ennek keretében már számos programot megvalósított és valósít meg most is. Az egyesületük 28 település cigány kisebbségi önkormányzatainak, roma civil szervezeteinek, települési képviselőinek összefogásával alakult 2004-ben. Mára több megyei hatókörű programot valósított meg. Az egyesület igen széleskörű és tartalmas tevékenységet folytat: hagyományok és kultúra ápolása, az ifjúság támogatása, esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos programok szervezése, fő célkitűzése pedig a munkanélküliség csökkentésére irányuló programok és tevékenységek szervezése.

Főbb tevékenységeik:

- Szabadidő szervezés pályázati támogatással fiatalok számára: uszoda, úszásoktatás, strand, nyaralás

- 2004-2006 Roma foglalkoztatás-szervező program A Nógrád Megyei Munkaügyi Központtól nyert pályázaton négy fő roma származású, érettségizett személy szerzett Munkaerő-piaci ügyintéző OKJ-s képesítést: feladatuk hátrányos helyzetű, roma származású személyek bevonása képzési programokba, munkához juttatása. A program eredménye képen 87 fő került az elsődleges munkaerőpiacra, 150 főt közmunkán foglalkoztatnak, 42 fő vett részt képzésen. 2009-ben három munkaerő-piaci ügyintézőnk szerzett diplomát a Szent István Egyetemen, Gödöllőn.

2004-től mentori hálózatot fenntartása: a szervezet helyi képviselője, foglalkoztatás-szervezőink és szociális munkások járnak a kistérség községeit, felkeresik a roma családokat, segítséget nyújtanak szociális, mentálhigiéniai és jogi ügyekben. Nagy hangsúlyt fektettek a rendőrséggel való együttműködésre (roma polgárőrség), eredményeik által a roma bűnözési hullám nagymértékben csökkent. 300 családot kerestek fel, ebből 135 családnak tudtak konkrét segítséget nyújtani.

2006-2008 Foglalkoztatással a bűnmegelőzés érdekében projekt Az Egyesület kezdeményezte és dolgozta ki a programot, a képzési tematikát, amit a Nógrád Megyei Munkaügyi Központ bonyolított. A megvalósítás során elsősorban romákból álló gondozói rendszer került kialakításra. 8 fő bűnmegelőzési mentor foglalkoztatásával A projekt eredményeként 310 főt vontak OKJ-s képzésbe, 86 főt helyeztek el az elsődleges munkaerőpiacon.

Szervezetük oktatás szervezésével, a szociálisan hátrányos helyzetű emberek, szegény családok gyermekeinek iskolai támogatásával, korrepetitori képzések szervezésével is foglalkozik.

2008. FIP szolgáltatás pályakezdő fiatalok tájékoztatása képzési, munkaerő piaci lehetőségekről.

2009-2010 TÁMOP 5.2.5 Értékes életért- Ifjúsági Információs és Tanácsadó Szolgáltatás létrehozása Szécsényi és Balassagyarmati Kistérségekben

Társadalmi Visszailleszkedést Segítő Egyesület számos projektet valósított már meg városunkban. Egyik legkiemelkedőbb a Norvég Alap támogatásával megvalósult program, melynek célja csökkenteni a börtönben lévő elkövetők gyerekeire gyakorolt negatív hatásokat, következményeket. Javítani az elítélt és a családja közötti kommunikációt, kapcsolattartást. A csdc alkalmazásával a családtagok megismerhetik az elítélt börtönbeli életét és elképzeléseit a jövőről. Miután valaki letölti börtön büntetését, igazán nehéz visszailleszkedni az intézményen kívüli életbe, ahol számos nehézséggel és előítéllettel kell szembesülnie. Ugyanakkor a bezártság és a családjuktól való elszakadás után újult erővel, célokkal kellene nekivágnia a kinti életnek. Ezért az érintettekben újra fel kell éleszteni a fontosság érzését, növelni kell az önbizalmukat. Továbbá a családi kapcsolatok megerősítésére is szükség van, hogy egy támogató környezetbe térhessenek vissza. Ezt szolgálják a Társadalmi Visszailleszkedést Segítő Egyesület által a Balassagyarmati Fegyház és Börtönben elhelyezett fogvatartottak és hozzátartozók számára szervezett újszerű programok: a mesekör és a családi döntéshozó csoportkonferencia.

A közszférából 6 szervezet vesz részt a HACS-ban, melyek az alábbiak: Mikszáth Kálmán Művelődési Központ; Balassagyarmati Városfejlesztő Kft; Madách Imre Városi Könyvtár; Balassagyarmat Város Önkormányzata; Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal; Balassagyarmati Roma Nemzetiségi Önkormányzat.

A közszféra szervezetek az alábbiakban részletesen is bemutatásra kerülnek:

Mikszáth Kálmán Művelődési Központ: A Művelődési Központ elődje az 1951-ben alapított Járási Művelődési Otthon volt, amelyet 1959-től alakítanak át városi Mikszáth Kálmán Művelődési Központtá. A település több épületében működtünk, intézményünket több évtizeden át a folyamatos költözködés jellemezte. A 80-as évek közepén a Városi Tanács egy általános művelődési központ felépítése mellett döntött. Az 1989 augusztusára felépült modern épülettömbben négy másik intézménnyel közösen kapott helyet az intézmény.

Jelenlegi épületünk az Oktatási Művelődési Központ és Könyvtár (OMKK) egy intézménykomplexum. Az OMKK egy finn példára felépülő általános művelődési központ, azzal a különbséggel, hogy míg az országban több helyen létrehozott ilyen jellegű intézménybe általános iskola épült be, addig nálunk középiskola működik az oktatási területen. Az épületben középiskola, könyvtár és a művelődési központ kapott helyet. (Közülük mind a könyvtár, mind pedig a művelődési központ bevonásra került a HACS-ba) Ezek az intézmények részben önálló működésűek, mivel az épület működtetését - negyedik intézményként - önálló gazdasági hivatal látja el. A cél az épület jobb kihasználtsága, feladatainak jobb csoportosíthatósága volt. Az egymás mellett működő három intézmény kölcsönös együttműködése olyan szellemi műhely kialakítását teszi lehetővé, amely az alapműveltség, az érettségire felkészítés, az egész életen át tartó tanulás, és a tartalmas kikapcsolódás lehetőségét egy épületben egyszerre biztosítja.

A Mikszáth Kálmán Művelődési Központot naponta több százan látogatják. A város lakóinak lehetőségeinkhez mérten biztosítjuk a társas élet, a közösségi tér színhelyét. A kötetlen beszélgetésekre, találkozókra az intézményt választók száma 100-150 fő/nap. A határozott irányultsággal ideérkezők, klubok, körök, tanfolyamok résztvevőinek száma is eléri a napi 100-150 főt. A diákság, köztük az épületben tanulók szintén rendszeresen és az előbbiekhöz hasonló nagyságrendben használják az intézmény tereit. A hétfői rendezvények is hasonló érdeklődést mutatnak.

Az intézményben 30-40 rendszeresen működő kiscsoport, közösség működik. Vannak közöttük évek óta működő jól szervezett közösségek és vannak olyanok, akik rövid időre alakulnak meg. Működési formájukat tekintve: egyesületek, baráti körök, társaságok, klubok, életmód körök. Működésünk folyamatos: hétfőtől szombatig 8 - 20 óráig tartanak nyitva. Jelenlegi nagytermünkben 200 főt befogadó képességű színházterem működik, amely jelenleg a város egyetlen ilyen kapacitású tere. Ezen túl tágas aulájuk és tíznél több kistermük áll a város polgárainak rendelkezésére.

Balassagyarmati Városfejlesztő Kft 2009-ben alakult, az akkor induló városközpont rekonstrukciós program megvalósításához kapcsolódóan. Azóta a város valamennyi pályázatának, projektjének előkészítésében, megvalósításában, menedzsmentjében közreműködtek. Hatalmas szakmai tudással, tapasztalattal rendelkeznek, eddig mintegy 8 milliárd forintnyi pályázati forrás felhasználásában működtek közre. A Kft tulajdonosa 100%-ban Balassagyarmat Város Önkormányzata, így a szervezet nem a vállalkozói szféra, hanem a közsféra felsorolásában kapott helyet.

A Madách Imre Városi Könyvtár küldetésnyilatkozatát a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény előírásainak figyelembevételével határozza meg.

A Madách Imre Városi Könyvtár arra törekszik, hogy az információs és tudásalapú társadalom alapintézményeként mindenki számára biztosítsa a szabad, korlátozás nélküli hozzáférést a dokumentumokhoz és az információkhoz.

A könyvtár küldetését gazdag dokumentumállományával, sokszínű, szerteágazó, folyamatosan bővülő szolgáltatásaival valósítja meg és ezek segítségével támogatja:

- A magyar és az egyetemes kultúra értékeinek megismertetését.
- Az egész életen át tartó tanulást.
- A gyermekek olvasóvá nevelését.
- Az oktatást.
- A hátrányos helyzetűek ellátását.
- A szabadidő hasznos eltöltését.
- A város és vonzáskörzete természeti, történelmi, gazdasági és kulturális értékeinek bemutatását.

Ennek érdekében:

- Gyűjteményét – a helyi igényeknek megfelelően – a hagyományos és a korszerű információhordozók beszerzésével tervszerűen, folyamatosan gyarapítja, feltárja, megőrzi, gondozza és a használók rendelkezésére bocsátja. Különös figyelmet szentel a Balassagyarmat és térségére vonatkozó információk beszerzésére.
- Felnőtt- és gyermek olvasószolgálati tevékenységet folytat, betölti a középiskolai könyvtári funkciót, audiovizuális részleget, valamint helytörténeti gyűjteményt működtet.
- Számítógépes adatbázisokat épít.
- Tájékoztat a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól és szolgáltatásairól.
- Lehetővé teszi dokumentumainak helyben használatát és kölcsönzését, illetve másolatok szolgáltatását.
- A gyűjteményében nem található dokumentumokat könyvtárközi kölcsönzéssel szerzi be.
- Internet hozzáférést tesz lehetővé olvasóinak. A világháló nyújtotta lehetőségeket tájékoztató munkája során felhasználja.
- Helyismereti, közéleti, közhasznú, valamint európai uniós információkat továbbít.
- Helyi vonatkozású kiadványokat jelentet meg.
- Pályázatok segítségével folyamatosan fejleszti az infrastruktúrát, javítja a tárgyi feltételeket.
- Továbbtanulással és képzésekkel a könyvtárosok szakmai tudását naprakészen tartja.

Balassagyarmat Város Önkormányzata: A 15.570 fő lakosú Balassagyarmat járási székhely, térségi gazdasági és foglalkoztatási központ. A városban 5 óvoda és egy bölcsőde, valamint 4 általános iskola működik. Középiskolái közül 2 gimnázium, 3 szakközépiskola és szakiskola, mellettük egy speciális szakiskola és egy művészeti iskola is működik, a távolabbi településekről származó tanulók a Madách Imre Kollégiumban lakhatnak. Járási székhely szerepéből adódóan az Önkormányzat, illetve a város vezetése szoros munkakapcsolatot ápol mind a járási hivatallal, mint a járás más önkormányzataival, többükkel közös támogatott projekteket is megvalósítottak. Nógrád megye második legnagyobb városának, Balassagyarmatnak az önkormányzata. A város jelentős térségi szerepet tölt be.

Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatala: A hivatal feladata az önkormányzatok képviselő-testületeinek, cigány kisebbségi önkormányzatok testületeinek, valamint a bizottságok és a választott tisztségviselők, továbbá a jegyző hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítése, a döntések végrehajtásának szervezése és ellenőrzése. Ellátja Balassagyarmat város, valamint Patvarc és

Ipolyszög települések hivatali feladatait is. Jelenleg 56 fővel működik. A hivatal biztosítja a képviselő-testületek, cigány kisebbségi önkormányzatok testületeinek és a bizottságok zavartalan működését, ellátja az ehhez szükséges technikai és ügyviteli feladatokat és a képviselő-testületek, illetve a cigány kisebbségi önkormányzatok testületei tagjai részére – igény szerint – szakmai segítséget nyújt. A hivatal gondoskodik az önkormányzati és közigazgatási döntésekhez szükséges információk beszerzéséről, rendszerezéséről, elemzéséről, a szakmailag, gazdaságilag és jogilag megalapozott döntési alternatívák előkészítéséről, a döntések végrehajtásának szervezéséről és ellenőrzéséről. A hivatal kapcsolatot tart a központi, a régiós és megyei államigazgatási szervekkel, kirendeltségekkel, a kistérséghez tartozó önkormányzatok polgármesteri hivatalaival, a megyei önkormányzat közgyűlésének hivatalával, valamint a feladatellátáshoz kapcsolódó, illetve abban érintett egyéb szervekkel.

Balassagyarmati Roma Nemzetiségi Önkormányzat minden ciklusban megválasztásra kerül. Szoros kapcsolatot ápolnak az önkormányzattal, valamint a térségben működő valamennyi roma szervezetekkel. Tagjainak száma 4 fő. Elsődleges feladatuk pedig, hogy felvállalták a szociális segélyezési rendszerből kikerülő foglalkoztatásának megszervezésében, és ellenőrzésében való részvételét. Kapcsolatot tartanak az önkormányzati intézmények vezetőivel és igény szerint az intézményekben - elsősorban nevelési-, közoktatási - folyó karbantartási munkákat szakipari, és társadalmi munka megszervezésével biztosítják. Részt vesznek a roma nemzetiséget érintő rendeletek előkészítésében, annak gyakorlati tapasztalatairól tájékoztatást adnak az Önkormányzatnak, Figyelemmel kísérik a rászoruló családok életkörülményeit, segítséget nyújtanak a szociális segély iránti kérelmek, valamint a közüzemi szolgáltatóknál fennálló tartozások rendezésére irányuló kérelmek kitöltésében, benyújtásában.

A szervezet létrejöttének, megalakulásának mérföldkövei:

A HACS létrehozását hosszú tervezési folyamat előzte meg. Elsőként Balassagyarmat Város Önkormányzata; a Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal, valamint a Balassagyarmati Városfejlesztő Kft munkatársai tartottak megbeszélést és készítettek el egy bő listát azokról a civil szervezetekről, közsféra és vállalkozási szektorban dolgozókról, akik eddigi aktív tevékenységükkel részt, korábbi akár saját, akár közösen megvalósított projektekkel a város fejlesztésének szándékát felmutatták. E szervezetek szektoronként kerültek összehívásra és közülük lettek kiválasztva azok a közösségek, szervezetek, akik a HACS megalakulásában részt kívántak venni. (Több szervezet jelezte, hogy majd a tényleges munkában akár külső szakértőként is szívesen közreműködne, de a stratégia megalkotásához szükséges szoros, szinte napi szintű együttműködésében nem tud részt venni – így összességében elmondható, hogy minden szervezet, aki részvételi szándékát jelezte, szerepet tudott kapni a megalakuló HACS-ban.)

A HACS végül 2016. május 30. napján, konzorciumi formában jött létre és ezt követően az NGM vette nyilvántartásba. Ekkor a szervezet képviselője a Balassagyarmati Közös Hivatal volt, annak vezetőjével dr Varga Andrea jegyzővel.

A nyilvántartásban vételt követően megkezdődött a stratégia tervezése, széleskörű társadalmi együttműködéssel, számos fórummal és több szervezet bevonásával. A tervezési folyamatba bárki bekapcsolódhatott – a fórumok, rendezvények nyitottak volt és széles körben meghirdetésre kerültek –elsődlegesen a városi televízió képűségében. Többen – elsősorban aktív, tenni akaró

magánszemélyek, akik nem kapcsolódtak egy szervezethez sem – eljöttek és kifejtették véleményüket a fórumok alkalmával.

A konzorcium tagjai között belső levelező rendszer alakult, mellyel könnyedén, egyidejűleg mindenki elérhető és tájékoztatható volt a stratégia aktuális állapotáról.

Külön, célzottan összehívásra került az ifjúsági kerekasztal, valamint a nyugdíjas klub és a Szent Erzsébet Idősek Otthona aktív tagjai is specifikus fórumokon vettek részt.

Az elkészített stratégia tervezetét a város több, frekvenciált helyszínén közzétettük: így a Mikszáth Kálmán Művelődési Központban, a Madách Imre Városi Könyvtárban; a Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal ügyfélfogadó helyiségében; elektronikus formában megismerhetővé tettük az önkormányzat honlapján; valamint a nyilvános képviselő-testületi üléseken a polgármester folyamatosan beszámolt a fórumokról, a tervezés folyamatának aktuális állásáról.

A konzorcium tagjai megállapodtak abban, hogy a szervezet szervezeti és működési szabályzatát csak a támogatási döntés megszületését követően alkotják meg, de a konzorcium működéséhez szükséges alapvető kereteket rögzítették. Ennek keretében került megfogalmazásra az az igény, hogy a konzorcium képviselője ne a Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal legyen – tekintettel arra, hogy az ott dolgozó nagy létszámú szakembergárda leghatékonyabban a munkaszervezeti feladatokat tudná biztosítani – hanem egy másik szervezet. Így a konzorcium tagjai, közös megegyezéssel, egyhangúan a Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal helyett Balassagyarmat Város Önkormányzatát jelölték meg konzorcium vezetőként, képviselőként: Medvác Lajos polgármestert és helyettesítőjeként: Csach Gábor alpolgármestert. A HACS belső felépítése már ennek megfelelően került megtervezésre.

Az esemény megnevezése	Az esemény helyszíne	Az esemény időpontja	A résztvevők száma és az elért eredmény
HACS megalakításának nyitó értekezlete	Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal	2016. március 4.	<p>résztvevők: Balassagyarmat Város Önkormányzata; Közös Hivatal; Városfejlesztő Kft</p> <p>eredmény: meghatározásra kerültek a lehetséges konzorciumi tagok köre</p>
Konzorcium lehetséges tagjaival egyeztető megbeszélés	Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal	2016. március 24.	<p>civil szervezetek, vállalkozások, közszféra</p> <p>Eredmény: a HACS-ban való szerepvállalás meghatározása, konzorciumi tagok összeállítása</p>

HACS megalakítás	Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal	2016. május 30.	15 szervezet eredmény: megállapodás aláírása, HACS megalakulása
Tervezői munkacsoport felállítása	Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal	2016. június 28.	HACS-ot alkotó szervezetek eredmény: tervezői munkacsoportok felállítása
Projekt ötletekre vonatkozó adatlapok jóváhagyása	Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal	2016. július 4.	HACS tervezői munkacsoportok vezetői Eredmény: jóváhagyott projekt adatlapok
Projekt adatlapok terjesztése	HACS-ot alkotó szervezetek révén	2016. július 5. – 2016. július 29.	Eredmény: széleskörű társadalmi felmérés az igényekről
Beérkezett projekt adatlapok összegzése	Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal	2016. augusztus 4.	HACS tagjai 16 projektötlet összegyűjtése, kategorizálása, rendszerezése
Stratégia állapotának ismertetés, ötletgyűjtés	Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal	2016. augusztus 8.	Ifjúsági kerekasztal tagjai: kb. 20 fő (fotó alapján) Eredmény: ifjúság véleményének megismerése a programról
Stratégia állapotának megismertetése, ötletgyűjtés	Szent Erzsébet Idősek Otthona	2016. augusztus 12.	Kb. 25 fő (fotó alapján) Eredmény: időskorúak véleményének megismerése
Stratégia állapotának megismerése,	Napsugár Nyugdíjas Klub – Mikszáth Kálmán Művelődési	2016. augusztus 16.	Kb. 25 fő (fotó alapján) Eredmény: aktív

ötletgyűjtés	Központ		nyugdíjasok véleményének megismerése
Munkamegbeszélés	Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal	2016 augusztus 24.	HACS tagjai Eredmény: a fórumokon beérkezett vélemények összefoglalása
Személyes érdeklődők fogadása	Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal	2016. szeptember 22.	magánszemélyek (3 fő) Személyes ötletek megismerése, stratégiába való beépítés
HKFS tervezet elfogadása	Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal	2016. október 14.	HACS tagjai Eredmény: HKFS tervezet lefogadása
HKFS tervezet elfogadott formájának társadalmiasítása	Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal Mikszáth Kálmán Művelődési Központ Madách Imre Városi Könyvtár	2016. november 3 – 2017. január 12.	Eredmény: a stratégia tervezetének társadalmiasítása, a konkrét szöveg megismerésével, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása
Munkamegbeszélés a társadalmiasításról beérkezett vélemények alapján	Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal	2017.január 25.	Eredmény: HKFS végső szövegének összeállítása
HKFS végső szövegének jóváhagyása, konzorciumi ülés	Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal	2017. február 2.	HKFS végső szövegének jóváhagyása

Fentiek alapján látható, hogy több fórummal, koordináló csoporttal készült a HKFS. A nehezen megközelíthető csoportok számára saját helyszínükön biztosítottuk a program megismerésének lehetőségét. Igyekeztünk sok fórumot tartani és mind papír alapon, mind elektronikus formában megismertetni a dokumentumot, ezáltal mind az internettel rendelkezők, mind az idősebb – internetet kevésbé használó korosztály – is hozzá tudott jutni a dokumentumokhoz. A nehezen

elérhető csoportok megszólításában kiemelt szerepet kaptak azok, a HACS-ot alkotó civil szervezetek, akik napi működésük során e társadalmi rétegekkel dolgoznak.

A fórumokról érkezett megállapítások tekintetében kettősség volt megállapítható: egyrészt a Szent Erzsébet Idősek Otthonában tartott fórumról érdemi vélemény nem érkezett. A lakók örömmel meghallgatták a program tervezetének bemutatását, ám fejlesztési ötletekben nem voltak aktívak; az egyik jelenlévő megfogalmazása szerint ők „Minden jónak örülnek, ami a városban történik!”, illetve „Számukra még az is nagy öröm, hogy a program tervezetét megismerhetik!”

A Napsugár nyugdíjas klub tagjai sokkal aktívabban voltak, itt azonban inkább egy-egy konkrét személy személyes érdeklődési köre köré csoportosultak az ötletek (Az egyik tag a motorsport szerelmese és szeretné, ha a városban újra indulnának a régi motoros versenyek.) Természetesen ezek az elképzelések is megvalósíthatóak lehetnek a projektek keretében, ám erre célzottan nem került sor külön csak erre vonatkozó projekt –kírási megfogalmazására, hiszen az meglehetősen szűk réteg számára biztosítaná a pályázat, projektötlet benyújtásának lehetőségét. Emellett többen infrastrukturális fejlesztéseket jelöltek meg (elsősorban járdák és csapadékvíz elvezető rendszer felújítását), ám természetesen ez ennek a projektnek nem lehet tárgya.

Ezzel szemben az ifjúsági kerekasztalon elhangzott ötletek sokkal komplexebbek voltak. A fiatalok megjegyezték, hogy nem áll rendelkezésükre olyan közösségi tér, ahol esténként, hétvégenként kulturális körülmények között tudnak szórakozni (többen kiemelték, hogy nem kocsmára gondolnak!).

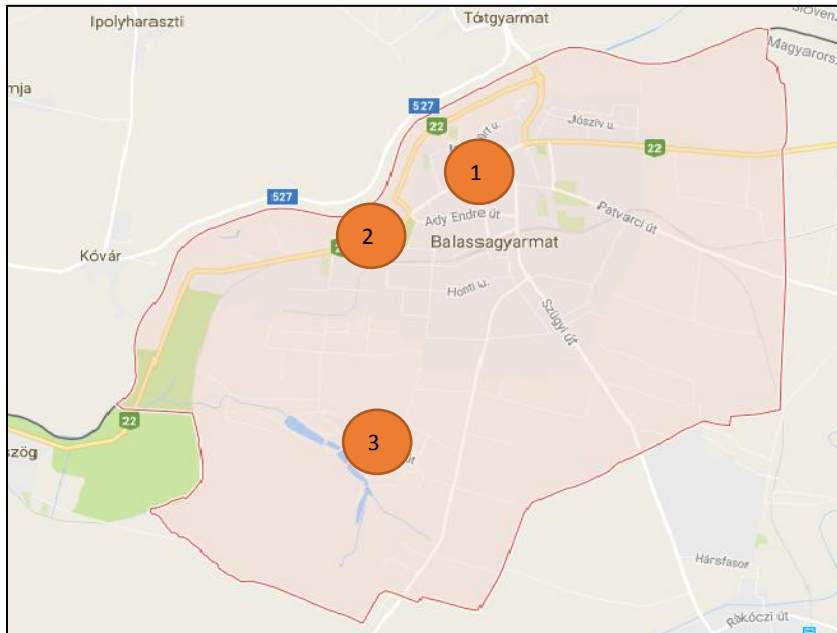
Többen elmondták, hogy nagyon szeretik Balassagyarmatot, de itt vagy nincs számukra program, vagy ők nem tudnak róla és sokszor problémát okoz, hogy este, hétvégenként hol töltsék el a szabadidejüket. Tudják, hogy Budapest viszonylagos közelsége sokak számára azt jelenti, hogy inkább felmennek a főváros nyújtotta széleskörű szórakozási lehetőségeket kihasználni. Ők azonban helyben szeretnének olyan helyszínhez jutni, ami biztos közösségi térként funkcionál, hogy jó legyen a főiskoláról a hétvégén hazajönni.

2. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

A HKFS célterülete Balassagyarmat város közigazgatási területe. A város az Észak-magyarországi régióban, Nógrád megye Nyugat-nógrádi részében helyezkedik el. Járasközponti státusza és a Nyugat-nógrádi térség motorjaként központi szerepet tölt be kulturális, társadalmi és gazdasági szempontból egyaránt. Az akcióterület mérete a KSH helyiségnévtár aktuális adatai alapján 23,33 km², a lakónépesség 2016.01.01-i adatok szerint 15 280 fő, a lakásszám 6718 db. Balassagyarmat lakónépessége 83,9%-ban magyar nemzetiségű, emellett 2,6% roma, de kisebb hányadaiban német, román, szlovák és ukrán nemzetiségek is lakják. Funkcionális értelemben Balassagyarmat egyértelműen központi szerepkörű tradicionális középváros. Kistérségének hagyományos

foglalkoztatási, gazdasági-pénzügyi, igazgatás-szervező és egészségügyi-szociális szolgáltató központja, patinás kereskedő-, iskola- és kultúrváros.

Balassagyarmat város közigazgatási területe, a HKFS célterülete

Főbb városrészek

1. Központi belterület
2. Nyírjes
3. Újkóvár

forrás: Google Map (2017)

Népesség, lakásállomány, terület

Időpont	Lakónépesség	Lakások száma	Területnagyság (hektár)
2016.01.01.	15 280	6 718	2 333
2015.01.01.	15 570	6 718	2 333
2014.01.01.	15 857	6 717	2 356
2013.01.01.	16 055	6 718	2 374
2012.01.01.	16 178	6 711	2 374
2011.10.01. (a népszámlálás időpontjában)	16 248	6 700	2 374

Nemzetiségi és vallási megoszlás

A helység lakóinak nemzetiségi kötődése 2011-ben	
magyar	83,9%
bolgár	0,0%
cigány (roma)	2,6%
görög	0,0%
horvát	0,0%
lengyel	0,0%

A helység lakóinak nemzetiségi kötődése 2011-ben	
német	0,4%
örmény	0,0%
román	0,1%
ruszin	0,0%
szerb	0,0%
szlovák	0,4%
szlovén	0,0%
ukrán	0,1%
egyéb, nem hazai nemzetiség	0,8%
nem kívánt válaszolni, nincs válasz	15,7%

A helység lakóinak vallási összetétele 2011-ben, római katolikus vallású 51,6%, evangélikus 6,6%, református 2,0%, görög katolikus 0,1%, izraelita 0,1%, egyéb vallási közösséghez, felekezethez tartozik 1,6%, vallási közösséghez, felekezethez nem tartozik 9,0%, nem kívánt válaszolni, nincs válasz 29,1%

Városrészek, településrészek

A helység városrészei, a helységhez tartozó településrészek jellege és megnevezése	A népszámlálási lakónépesség	A lakások	A lakott egyéb lakóegységek	Postai irányítószám	A külterület települési jellege	A településrész távolsága a központi belterület centrumától (km)
	száma 2011. október 1-jén, a 2016. január 1-jei közigazgatási állapot szerint					
Központi belterület	15 987	6 586	–	2660	–	–
Egyéb belterület						
Nyírjes	226	45	–	2660	–	3,7
Újkóvár	120	44	–	2660	–	2,0
Külterület						
Homokiszőlők	32	13	–	2660	Mgl.	2,5
Nyírjespuszta	18	6	–	2660	Ipt.	3,5
OFB-földek	10	4	–	2660	Mgl.	4,5
Szobokpuszta	4	2	–	2660	Mgl.	4,0

Ipt. = ipartelep

Mgl. = mezőgazdasági jellegű (készenléti, szolgálati) lakótelep, illetve lakóhely, mezőgazdasági jellegű tanyák

Balassagyarmat ITS-e által rögzített városrészek és fejlesztési egységek együttesen a társadalmi- és gazdasági koherencia szempontjából összefüggő cél egységet alkotnak. A város magja a városközpont, ahol a település igazgatási és egyéb társadalmi jellegű szolgáltatásait veheti igénybe a lakosság, továbbá a gazdasági élet sokszínűsége a város teljes területén szórta belterületen, vagy a külterületeken van jelen, melyek a lakosság számára a vállalkozások és a munkalehetőségek szinterei. Ugyanez mondható el az oktatási és nevelési szervezeti egységek elhelyezkedésére is, mely szintén a város teljes területét, mindhárom főbb városrészét érinti. A társadalmi és kulturális identitás

megőrzése érdekében az érintett csoportok, a kulturális intézmények, a köznevelési intézmények, a gazdasági szereplők, a szociális és igazgatási ágazatok koherenciája mértékadó és meghatározó jelentőségű.

A társadalom szereplői között hagyományos az együttműködés, mely számos közösségi értékteremtés, közösségi és társadalmi események sokasága szintjén manifesztálódik. Balassagyarmat város erőssége a különféle társadalmi és gazdasági csoportok egységbe kovácsolása és a közösségnek értékteremtő, annak hasznos tárgyi, vagy szellemi örökségének gondozása, akár a kultúra, akár a köznevelés, vagy az épített környezet tekintetében.

A városban, vagy a közigazgatási területén működő gazdasági társaságok, civil szervezetek és az önkormányzat közötti kapcsolat jelentős koncentrált erőt képvisel. A város területe és a város lakossága, valamint annak szolgáltatásiból eredő az agglomerációjából napi szinten érkezők összessége, a város koncentrációs szerepe miatt a gazdasági szereplők számossága, a kulturális vonzóerőből fakadó esemény célpontok az emberi és gazdasági erőforrások szempontjából a kritikus tömegek folyamatos rendelkezésre állását biztosítják.

Nincs olyan városrész, mely ne szolgáltatna, vagy szolgálna, valamely intézménye, vagy szervezete révén közösségi, gazdasági, vagy társadalmi funkciókat. A város mérete és lélekszáma biztosítja azon lehetőségeket, hogy a személyes interakciók létre jöhessenek a szereplők között, úgy, hogy az mindenki számára könnyen elérhető. Azon célkitűzések, melyek a helyi identitás erősítése, a közösségi terek fenntartása, a kulturális és társadalmi alapokon nyugvó közösség építő események és a gazdasági szereplők integrálása a közösség fejlesztésekbe nem határolható el a városon belül egy-egy utcára, vagy térre, így a város teljes egészét érinti. A hagyományokon nyugvó előzmények, vagy akár a fiatal kezdeményezések pókhálószerűen terülnek a város és városhatár területén, mely a város területét egy fejlesztési stratégiába kell, hogy rendezze.

„Mindenkinek mindenkit ismer”, mely lehetővé teszi az információáramlás szabadságát és a kapcsolatokra alapozott közösségi fejlesztési elképzelések megvalósíthatóságát, a részvétel szabadságát és az egységes identitás megőrzését, annak erősítését.

Az ITS-ben lefektetett fejlesztési tervek megvalósításainak előrehaladása olyan térszerkezetet biztosít, mely a közösségi érdekeket szem előtt tartó gazdasági és társadalmi párbeszéd, események és új kezdeményezések helyszínéül szolgáltatja a város egészét, azzal, hogy az mindenki számára elérhető és használható lesz.

3. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

3.1 Helyzetfeltárás

A következőkben részletezzük a város környezeti, kulturális, társadalmi és gazdasági jellemzőit. Bemutatásra kerül a város térszerkezete, a környezeti adottságai az épített és természetes környezete egyaránt, a kulturális intézményei és szervezet rendszere, valamint hagyományai. A közszolgáltatások bemutatásával a város szolgáltatáshálózatának ismertetése mellett azok kapcsolatrendszerének ismertetése is célunk. A fentiekén túl a társadalmi viszonyok, a társadalmi

szereplők és a népesség állapotát vizsgáljuk, nem utolsó sorban a gazdaság és a gazdasági szereplők helyzetének feltárása mellett.

3.1.1 Térszerkezet specifikumai

Balassagyarmat az Észak-Magyarországi Régióban Nógrád megye északnyugati részén, a szlovák határ mentén fekvő, peremi elhelyezkedésű – népességszám szerinti – kisváros (15 ezer lakóssal). 29 településből álló 42 ezer fő lakta kistérségének központja. Ugyanakkor olyan középfokú központi szerepköröket is betölt, amelyek túlnyúlnak a kistérségi hatókörön, és az egész Nyugat-nógrádi térség funkcionális központjává emelik. Egyes területeken megosztott megyei, sőt regionális ellátási feladatai is vannak, főként az igazgatás, az igazságszolgáltatás és a rendvédelem, valamint az oktatás és az egészségügy területén. A város vonzása korlátozott mértékben a határt is átlépi, érzékelhetően főként az Ipolyság-Nagykürtös-Losonc közti zónára terjed ki, de elsődlegesen is a szomszédos településekre. Kiterjesztésére az Ipoly Euro régió keresztül megvalósítható és egyéb interregionális, transznacionális együttműködések, valamint a határ átjárhatóságának kiteljesedése további lehetőségeket nyújtanak. Kedvező idegenforgalmi és vendéglátási, kereskedelmi adottságai és potenciálja jobb kihasználásával érdemes a város térségi és központi szerepköreit tovább bővíteni, illetve megerősíteni.

Balassagyarmat a környező települések közlekedési csomópontjaként Budapesttől 80, Salgótarjától 50 km-re helyezkedik el a 22-es főközlekedési út mentén. A legközelebbi autópályától való távolsága 58 km. Budapest megközelíthetősége ugyanakkor az M2 elkerülő gyorsforgalmi út megépültével sokat javult, így gépkocsival mintegy 1 óra alatt elérhető. A térségen áthaladó tranzitforgalom jelentős, egyfelől a megye északi és északnyugati térségeinek irányába, másfelől a határátkelő miatt Szlovákia felé.

3.1.2 Környezeti adottságok

Balassagyarmat Nógrád megyében, az Ipoly folyó bal partján az ország északi határvidékén helyezkedik el. Természetföldrajzi szempontból az Észak-magyarországi medencék nagytáj, Ipoly-völgy és Nógrádi medence középtáj, Középső-Ipoly-völgy kistájon belül fekszik. Az Ipoly-völgy több fiatal, feltöltéses süllyedék láncszerű összekapcsolódásának tekinthető. A település éghajlata általában mérsékelten hűvös és mérsékelten száraz. Az Ipoly a Duna hazai területen betorkolló legnagyobb bal parti mellékvíze. Heves és szélsőséges vízjárású, és egyben a legkisebb vízfolyás, amely Magyarországon még folyónak minősíthető, mivel vízhozama még elegendő ahhoz, hogy szabályozott medrét egyensúlyban tartsa. A mellékvízfolyások még nagyobb szélsőségeket mutatnak, hosszantartó szárazság idején ki is száradhatnak. Az Ipolynak két árvize van. Az egyik a hóolvadás utáni tavaszi (március), amely egybeesik a Duna árvizével, és a nyári esőzések hatására kialakuló kora nyári. A Nyírjes-patak eredetileg Balassagyarmatnál érte el az Ipoly-folyót, de az utóbbi évtized hidrológiai helyzete miatt felszíni vízfolyásként az Égerlápig sem jut, a folyótól mind távolabb kerül a kapillaris zónába. A térség jelentős vízkincse az Ipoly menti kavicskitöltésben tározott parti szűrész talajvíz. Ez a helyi vezetékes vízellátás alapja. A térségben a rétegvíz termelő artézi kutak száma kevés, vízhozamuk közepes. Növényföldrajzi szempontból Balassagyarmat térsége a Pannóniai flóratartomány Északi-középhegység flóraidékének Neogradense flórajárásához tartozik. A terület potenciális erdőtársulásai a fűz-nyár ligeterdők, a keményfás ligeterdők, a szubmontán égerligetek, valamint a gyertyános tölgyesek. A vízfolyásokat helyenként mocsárrétek, nedves kaszálók, magas kőrös társulások kísérik. Az erdészeti kezelt területeken vegyes korú kemény- és lágylombú erdők

találhatók. A táj, éghajlati adottságai szerint alkalmas mérsékelt hőigényű gyümölcs és szántóföldi kultúrák termesztésére, illetve, a magasabban fekvő területek erdőgazdálkodásra. A völgyekben zöldségtermesztés folytatható.

A települést nyugat-kelet irányban kettészelő 22-es út belvárost kikerülő és ezzel a környezeti terhelést csökkentő hatást kiváltó elkerülő út megépítése egy szakaszában elkészült. Szükséges egy úgynevezett déli irányú elkerülő út megépítése annak érdekében, hogy a környezet terhelés csökkenjen a város szívében, ami a 22-es és a 2108 számú utat köti össze, mivel e közutak csomópontja máig a belváros szívében kapcsolódik össze.

Táji értéként jelentkezik az, hogy az Ipoly part egy része a Duna-Ipoly Nemzeti Park része, valamint része a Natura 2000-nek. Természeti értékek helyi védelme, a város helyi értékvédelemről szóló többször módosított 26/2001. (VI.22.) sz. önkormányzati rendelete értelmében a településen a helyi jelentőségű védett természeti értékek a Hősök tere, a Palóc liget, a Gregori park, a Springa dombi városerdő, a Nyírjesi parkerdő és a tavak, valamint a Ligeti Lajos utca.

3.1.3 Kulturális erőforrások

3.1.3.1 Rövid helytörténet

Balassagyarmat kedvező fekvésének köszönhetően már jóval a honfoglalás előtt lakott hely volt. Máig nem bizonyított, de valószínűnek tekinthető az a feltételezés, mely a Ptolemaiosz Klaudiosz, a neves ókori tudós Kr. u. 150 körül írt művében szereplő Iscenum-Uskenon nevű települést, kelta-jazig kereskedelmi központot Balassagyarmattal azonosítja. A vidéken már a rómaiak idején fontos útvonalak futottak át, melyek Pannóniát az északi és keleti területekkel kötötték össze. A középkorban ilyen fontos útvonalnak számított az Ipoly völgyében a Kassa-Visegrád, majd budai út. Az Ipoly folyó átkelésre alkalmas helyei így természetes forgalmi csomópontoknak számítottak. Ezt a lehetőséget, mint medenceközpontnak Balassagyarmatnak sikerült a legjobban kihasználni. A település nevében hordja eredetét: egyik honfoglaló törzsünk (Gyarmat) tagjai telepedtek meg itt. Balassagyarmatnak az Ipoly déli partján tipikusan hídfő szerepe volt, itt volt a folyó legforgalmasabb átkelőhelye. Talán az Alföldről észak felé irányuló kereskedelem egyik ellenőrző állomásaként is szolgált. Időnként maga a király és kísérete is meglátogatta vidékünket. Különösen IV. Béla fordult meg sokszor erre, a zólyomi vadászterületekre utaztában. Ezt követően kezdhette meg az akkor még lakatlan terület benépesítését Detre fia Miklós, aki a család ősei sorában a nagy telepítők közé tartozott. Ő építette azt a védelmi célokra is alkalmas lakótornyot, mely a későbbi városcímernek is mintaképe lett. A források szerint Gyarmat 1330-tól vásáros hely. A mezővárosi jogot adományozó oklevelet nem ismerjük, először 1437-ben említik a települést „oppidum”-ként. A 14-15. században a település a Nógrád és Hont megyei nemesség nádori igazságszolgáltató gyűléseinek helyszínéül is szolgált. Elmondható, hogy középkori virágzása idején városunk nemcsak gazdasági, hanem közigazgatási központtá is kezdett válni. Gyarmat 1500-ban került véglegesen Hont vármegyéből Nógrádba. A török hódításig tartó az időben a Balassák fényűző reneszánsz várat tartottak fent, melyekről a régészet által feltárt érett reneszánsz kőfaragványok, és egy pikáns életképet ábrázoló üvegkupa is árulkodik. A török hódítás a város létét veszélyeztette, fontossága végvárként, a felvidék kapujaként lett egyre nagyobb. Többször cserélt gazdát a harcok során, míg végül 1663-ban a török elfoglalta és felégette. Az 1670 táján készült urbárium szerint: "Ezen Gyarmath városa elpusztult, mivel mellette végház építettett". A tizennyolc évvel későbbi egyházvizsgálati jegyzőkönyv pedig már azt rögzítette, hogy Gyarmatnak az elpusztulás miatt helyére is alig lehet rátalálni. A föld színe felett

csak egy kis falmaradvány maradt a várból. Az elmúlt években történt régészeti ásatások eredményeként azonban egyre többet tudunk a középkori városról. Az óváros alatt a föld megőrizte a vár maradványait és egy reneszánsz palota díszesen faragott köveit is. Legutóbb a Bercsényi utcában tártak föl egy 15-17. században használt temetőt. Balassa Pál érdeme, hogy egy utcányi porosz iparos letelepülését is sikerült elérnie. A század folyamán az iparosok és kereskedők aránya jelentősen megnőtt az úrbéres, földműveléssel foglalkozó parasztgazdák rovására. A templomot építő görög kereskedők (ortodox szerbek) terménykereskedelemmel foglalkoztak, helyüket a 19. század közepére átvették a zsidók, akik között jelentős volt az iparosok száma is. Egy vallásában és etnikumában – magyarok, római katolikusok, evangélikusok, zsidók, reformátusok, szlovákok, szerbek stb. – is színes település jött létre. Bácskai Vera adatai szerint 1828-ban Gyarmat az ország piacközpontjai között tiszta körzetének népességszámát tekintve a 19. helyen állt, a piacközpontok összesített rangsorában pedig a harmincadik helyen – a fejlett központok között. Érdekesen alakult egy másik központi szerepkör a közigazgatási sorsa: még Mária Terézia rendelte el, hogy a megyék székházat építsenek. Erre a célra Balassagyarmat alkalmasnak látszott, de a Balassák viszálykodása és az itt tartózkodó katonaság miatt a megyegyűlés félt idehelyezni székhelyét – így épült meg az első megyeháza a közeli Szügyben, ahol ennek köszönhető a számos ma is látható nemesi kúria. 1795-ben helyezték át a székhelyet Gyarmatra, 1835-re elkészült a Vármegyeháza impozáns klasszicista stílusú épülete, háta mögött – ahogy akkoriban országszerte szokás volt – 1845-ben elkészült az Európában egyedülálló, amerikai mintára megépített centrális börtönépület. A 19. század végétől az első világháborúig tartó időszak a nagy építkezések (kórház, bíróság, pénzügyi palota, tisztviselőtelep stb.) kora volt, ekkor alakult ki a mai város szerkezete. Gyorsan növekvő lakosságú megyeszékhely igazgatási, kereskedelmi és pénzügyi központja lett a megyének. A huszadik század következő tragédiája a második világháború volt. A gazdasági és katonai veszteségeken túl a haláltáborok áldozatává vált a város korábbi virágzásában nagy szerepet játszó zsidóság, amely az egyik legrégebbi magyarországi diaszpóra volt. Az országban elsőként védetté nyilvánított műemléki zsidó temető vendégekönyvének bejegyzései szerint a ma élő leszármazottak a tengereken túlról is hazlátogatnak.

A második világháború után, a kommunista hatalomátvétel idején a demokratikus pártokra szavazó polgársága révén gyorsan kiérdemelte a „reakciós fészek” címet. Rákosi Mátyás 1949-ben teljesítette a „salgótarjáni pártszervezet kérését” a megyeszékhely áthelyezése ügyében, akik egy fennmaradt dokumentum szerint a jó választási eredmények jutalmaként kérték a megyeszékhely áthelyezését. A székhely áthelyezés közvetlen következményeként a megyei közigazgatás is áttelepült, a város intézményeinek, vállalatainak vezető szakembereivel együtt Salgótarjánba. A következő másfél évtizedben az új székhely egyoldalúan kedvezményezett, kiemelt helyzetű centrummá vált. 1950 és 1954 között Balassagyarmat, mint a megye második legnagyobb lélekszámú városa a beruházásoknak mindössze 0,1%-át kapta! A hatvanas évek elején több ezer ember járt be a helyi munkalehetőségek hiányában a fővárosba naponta. A hatvanas évek második felében az új gazdasági mechanizmus idején a város sikeresen élt az új lehetőségekkel. A város szélén ipar- és lakótelepek épültek, nőtt a munkahelyek és ennek köszönhetően a betelepülők száma, fejlődött az infrastruktúra. Megpezdült a város szellemi élete, kiadták a várostörténeti monográfiát, megalakult a Komjáthy Jenő Irodalmi Társaság, a Honismereti Kör és színház hiányában ugyan, de újraéledt a színházi élet – 1967-től Balassagyarmat ad otthont a Madách Imre Irodalmi és Színházi Napok nemzetközi és országos találkozójának.

A rendszerváltás óta ismét egy megújuló, változó városban élünk. Napjainkban a 15,5 ezer lakosú Balassagyarmat nem csak a 29 településből álló kistérségnek, de Nógrád megye teljes nyugati részének is a központja. Gazdasági és főként kereskedelmi vonzáskörzetéhez jó néhány szlovákiai település is tartozik. Az Európai Unióhoz való csatlakozásnak (2004) köszönhetően a város visszanyerte újra természetes, a Trianoni országvesztés előtti életterét. A város kulturális, oktatási, egészségügyi, kereskedelmi, gazdasági, igazságszolgáltatási és közigazgatási központ. Intézményein keresztül nemcsak a város, hanem 80 ezer nógrádi, a kórház egyes szakterületein 800 ezer polgár ellátásáról gondoskodunk. Joggal hívnak minket „diákvárosnak” is, hiszen tanévenként megközelítően 6000 diák tartózkodik a városban, az önkormányzat által fenntartott 3 általános és 5 középiskolában. A településen ezeken túl működik római katolikus egyházi, alapítványi és magán iskola is.

Az 1897-ben alapított Dr. Kenessey Albert Kórház-Rendelőintézet az elmúlt 7 év során mintegy 2.5 milliárd forintos beruházással jelentősen megújult, napjainkban közel 700 ágyon fogadja a térség, a megye és a régió betegeit. Balassagyarmat gazdaságát történelme során soha nem uralták ipari centrumok, de szinte minden évtizedben jelen voltak a nagyszámú munkahelyet jelentő gyárak. A városban működik Európa legnagyobb kompresszorgyára a korábban Delphi (ma MAHLE), amely a világ vezető autómárkáinak légkondicionálóihoz gyárt alkatrészeket. Másik legnagyobb üzemünk a Prysmians kábelgyára. Sajnálatos tény, hogy Magyarország leggyengébb gazdasági mutatókkal rendelkező megyéjében kell boldogulnunk. Azonban gazdasági vonzerónk az Észak-Magyarországi Régión és a megyén belül is az élbolyhoz tartozik, főként az itt élő polgárok kreativitásának, vállalkozó szellemének köszönhetően. Büszkéek vagyunk kulturális hagyományainkra: a költő Balassi Bálint, Komjáthy Jenő, Szabó Lőrinc, a drámaíró Madách Imre, az író Mikszáth Kálmán, a történész Nagy Iván, a festőművész Szabó Vladimír vagy Jánossy Ferenc örökségére. A magyar epika legnagyobb alakja Mikszáth Kálmán „Palóccország fővárosának” nevezte városunkat. A palócok egy rejtélyes eredetű etnikum, a mai délszlovákia és a Duna-Tisza köz északi részén élnek. Népművészetüket a 118 éves Palóc Múzeumban tekinthetik meg a látogatók. Története során többször elpusztult és újjáépült a város, kicserélődött lakossága, mégis mindig képes volt a megújulásra: sokszínű, gazdag kultúrájú, befogadó településsé vált. Végvár helyett megyeszékhely lett, katonák helyett kereskedők és iparosok, földművesek és hivatalnokok lakták. Ma ismét egy megújuló, változó városban élünk, s próbálunk elődeinkhez hasonlóan hűek maradni e nemes hagyományokhoz

A városban ezen túl számos látnivaló kínálja magát, mint:

Ereklyékkel gazdag barokk plébániatemplom, klasszicista Vármegyeháza, XVIII. századi polgárházak, Európában egyedülálló műemlék Börtönépület, Szerbtemplom, eklektikus belváros, az első országosan védett műemlék zsidó temető, Pannónia motormúzeum vagy a kortárs magyar képzőművészeti Képtár. A romantikus Ipoly-parton és a Nyírjesi üdülőterület természetvédett tórendszerén, vagy az Égerláp tanösvényén túl Strandfürdő, és gazdag kulturális programok – Szent Annai Palóc búcsú, Sörfesztivál, Országos Triatlonverseny, Nemzetközi Muzsikustábor, Rock Táncház – várják az idelátogatókat egész évben.

3.1.3.2 Kulturális intézmények, városi kultúra

A városban számos kulturális intézmény működik, mely szerves részét képezi a közösségépítő és identitást megőrző és építő elkötelezettségünknek. Ezen intézmények a Palóc Múzeum, Civitas

Fortissima Kiállítóhely, Pannónia Motorkerékpár Múzeum, Mikszáth Kálmán Művelődési Központ, Madách Imre Városi Könyvtár, Horváth Endre Galéria, Szerbtemplom (kiállító terem), Madách Filmszínház.

Állandó kulturális és közösségépítő szabadidős programjaink:

- *Megyei Madách-ünnepség (január)*

Balassagyarmaton rendezik meg évente a megyei Madách ünnepséget. Az ünnepséget a Mikszáth Kálmán Művelődési Központban tartják, átadják a Madách-díjakat, a megye kulturális életében legeredményesebben közreműködőknek.

- *Civitas Fortissima városünnep (január 29.)*

Minden év januárjában a városiak megünneplik az 1919-es csehkiverés évfordulóját. Emlékére felvonulást tart a Civitas Fortissima Egyesület.

- *Koncertek a zenepavilonban (tavasztól őszig)*

A koncerteket a városi Rózsavölgyi Márk Alapfokú Művészetoktatási Iskola rendezi meg a Civitas Fortissima tér zenepavilonjában. A zenei eseményen helyi és környékbéli együttesek lépnek fel.

- *Balassagyarmati termelői piac (tavasztól őszig szombatonként)*

Balassagyarmaton minden szombaton 7 órától 13 óráig megnyitja a kapuit a termelői piac, a városháza előtti korzón. A piacon a környéki kis és őstermelők mutathatják be helyben előállított késztermékeiket.

- *Költészet napja (április 11.)*

Balassagyarmaton is megünneplik a magyar költészet napját. Az ünnepségen különböző programokat rendeznek a városban.

- *Diákjuniális (június)*

Évente a tanév utolsó napján a város középiskolái által választott képviselők egy napra átveszik jelképesen a város irányítását.

- *Múzeumok Éjszakája (június)*

A városban is megtartják az évente a Múzeumok Éjszakáját. A programhoz legalább egyszer már csatlakozott a Palóc Múzeum, a városi börtön és a Pannónia Motorkerékpár Múzeum.

- *Anna-napi palóc búcsú (július vége)*

Minden évben Anna napján tartják az Anna napi palóc búcsút, mely egyben alkalmat szolgáltat a palóc kultúra népszerűsítésére is.

- *Balassagyarmat Barátai társaság találkozója (szeptember)*

1986 óta minden évben Budapesten a BM Duna Palotájában találkozót rendez a Balassagyarmat Barátai társaság a Balassagyarmatról, illetve annak környékéről elszármazóknak.

- *Zenei koncertek a művészeti iskolában*

A Rózsavölgyi Márk Alapfokú Művészetoktatási Intézmény rendszeresen szervez koncerteket az év folyamán. Nemzetközi hírű a több, mint egy évtizede minden nyáron megrendezésre kerülő "Zene határok nélkül" című rendezvény, melyen számos ország fiatal zenésze vesz részt.

- *Történész-konferencia*

A szlovák-magyar együttélés, a csehkiverés és a helyi zsidó közösség deportálása kapcsán, évfordulók alkalmával történész-konferenciákra is sor kerül.

Sportrendezvényeink:

- *Palóc Triatlon (július vagy augusztus)*

A városhoz tartozó Nyírjes üdülőtelepen kerül megrendezésre évente a Palóc Triatlon nevű sportgála.

- *MAMI kupa (szeptember)*

2011-ben és 2012-ben a város felelevenítette a 70-es évek végéig évi rendszerességgel megrendezett motorversenyek hagyományát.

- *Mozdulj Gyarmat (október)*

„Mozdulj Gyarmat!” elnevezéssel rendeznek sportnapot szombaton a városban. A rendezvény résztvevői kocogva, vagy kerékpárral reggel indulhatnak a Kenessey Albert Kórháztól a városi sportcsarnokig, ahol szabadtéri és fedett sportprogramok várják az érdeklődőket.

A város látnivalói között szerepel a fentiekén kívül a skanzen és néprajzi gyűjtemény, az egykori vármegyeháza, a városháza épülete, a Jánossy Képtár - kortárs képzőművészeti gyűjtemény, a Tornay Galéria, a Csillagház helytörténeti gyűjtemény, az Ipoly-menti Zsidó Gyűjtemény és Imaház, a Palóc liget, botanikai ritkaságokkal, a Nyírjesi Fűvészkert és Vadaspark, az Éger láp természetvédelmi tanösvény, az Ipoly folyó, horgászparadicsom, Balassagyarmat köztéri szobrai, a volt Pénzügyi Palota épülete, a megyei bíróság épülete, a Balassagyarmati börtön, Mikszáth Kálmán lakóháza, Szabó Lőrinc lakóháza, a barokk emeletes polgárházak - 1780 körül, a szecessziós villasor - 1910 körül, az angolkisasszonyok zárdája, az egykori Balassa Szálloda (klasszicista, Petőfi Sándor kétszer is megszállt itt) és a műemlék ortodox zsidó temető.

3.1.4 Közszolgáltatások

Balassagyarmaton egy óvoda működik, Központi Óvodaként, melynek összesen öt gyarmati tagintézménye és két vidéki, a patvarci és az ipolyszögi, tehát összesen 5+2 feladat ellátási helye van. Az óvodák kapacitása 600 fő.

A városban három KLIK alá tartozó és egy egyházi iskola működik. Az egyházi iskola egyben középiskola is. 1000 főre eső általános iskoláskorúak száma 2012/2013-as tanévben Balassagyarmaton 88,6 fő, a kistérségben 69,4 fő és a megyében 76,3 fő volt. A városban több az általános iskoláskorú gyermek, mint a kistérségben és a megyében. Patvarc, Ipolyszög, Hugyag települések általános iskolai ellátását is biztosítják a városi intézmények. Ha a gyermekek száma az elkövetkezendő években, legjobb esetben is csak enyhén fog emelkedni, az általános iskolai kapacitást nem kell bővíteni.

Balassagyarmat középiskolái vonzásterülete a kistérségre, sőt a megye egy részére is kiterjed. A városban jelenleg 5 középiskola működik, a Balassa Bálint Gimnázium, a Mikszáth Kálmán Gimnázium, Szakközépiskola és Szakiskola, a Szent Györgyi Albert Gimnázium és Szakközépiskola, a Szondi György Szakközépiskola és Szakiskola, a Rózsavölgyi Márk Alapfokú Művészeti Iskola és a RIDENS Szakképző Iskola, Speciális Szakiskola és Kollégium.

A Palóc Múzeum fő kutatási területei a népművészet, ezen belül a textil és a viselet, a népi vallásosság, népi írásosság valamint a szokások és hagyományok, a Madách-Mikszáth irodalomtörténeti szakterület és a helytörténet. A múzeum jelentős néprajzi gyűjteménnyel rendelkezik, ezen belül kiemelkedik a textil és viselet-, a pástor-, és a népi vallásosság tárgyi gyűjteménye. A múzeum új kutatási irányvonala a 2001-ben újraindított Palóckutatás. A Madách Imre Városi Könyvtár és a Mikszáth Kálmán Művelődési Központ hatásköre a járás valamennyi településére kiterjed.

Fogászati alapellátás Patvarc, Ipolyszög, Dejtár községekkel közös. A sürgősségi betegellátás, Dr. Kenessey Albert Kórház - Rendelőintézet látja el a járás valamennyi települése, egyes ellátások tekintetében megyei és megyén kívüli települések esetében is. Balassagyarmaton 7 háziorvosi rendelő működik. A városban Védőnői Szolgálat működik, mely 5 körzetre felosztva látja el feladatait. A 12 fő védőnő a várandós tanácsadást a kórház szülészeti-nőgyógyászati osztályával közösen látja el. A csecsemő tanácsadást a lakhelyen történő rendszeres látogatással valósítják meg személyre

szólóan és a családgondozást a város 3 gyermekközvetítő házi orvosával együttműködésbe végzik. A védőnői szolgálat teljes létszámban működik. Balassagyarmaton a Dr. Kenessey Albert kórház működik. Fekvőbeteg, járóbeteg és sürgősségi betegellátást végzik. Nem kiemelt kórházi státussal rendelkezik, noha számos területen megyei hatáskörrel és ellátási kötelezettséggel rendelkezik. Mindezen nehézségek dacára határozott cél, hogy a Dr. Kenessey Albert Kórház európai színvonalú egészségügyi intézménnyé váljon és a térség minden lakosa, rászoruló betege számára magas szintű ellátást biztosítson.

A gyógyszertárak esetében az ellátás egyre inkább a kereskedelmi szférába kerül át és a hálózat alakulását, illetve működését a kereslet-kínálat határozza meg. A gyógyszertárak kínálati profilja folyamatosan bővül az orvosságok mellett a gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású készítmények, gyógynövények (teák), sőt kozmetikai cikkek kereskedelmével.

A városban egy bölcsőde működik. A megye legnagyobb ilyen intézménye. A kapacitása megfelelő.

Szociális ellátást a Szent Erzsébet Idősek Otthona végez, aminek az egyes ellátások tekintetében a megyei valamennyi településére kiterjed a működése. A Reménysugár Otthon gyermekvédelmi szakellátás biztosít Salgótarjánon kívül a megye valamennyi településén. A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Patvarc, Ipolyszög településekre is kiterjedően működik.

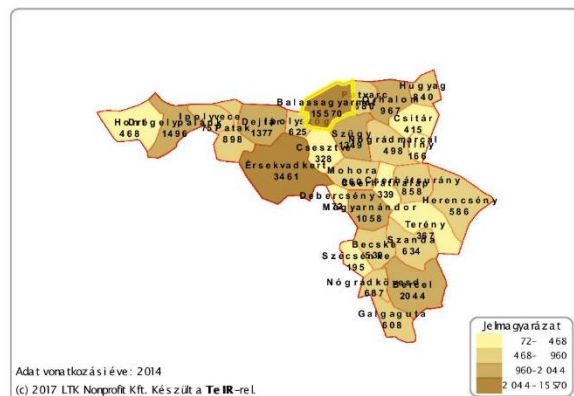
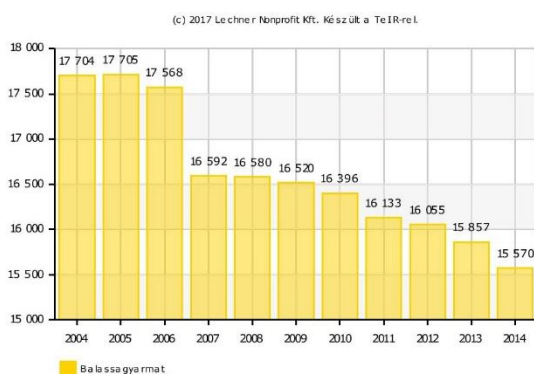
Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal (Balassagyarmat, Patvarc, Ipolyszög), ezen belül az Építés Hatóság a járás valamennyi települését szolgálja. A Nógrád Megyei Kormányhivatal Balassagyarmati Járási Hivatala, a Balassagyarmati Járásbíróház hatásköre a járás valamennyi településére, a Nógrád megyei Főügyészség és a Balassagyarmati Törvényszék hatásköre a megye a megye valamennyi településére kiterjed.

3.1.5 Társadalmi állapot

Balassagyarmat lakónépessége a 2014 évi adatok alapján 15 570 fő volt. A lakosság lélekszáma tendenciálisan meredeken csökkenő szintet mutat évről évre.

Lakónépesség (fő)

A lakónépesség az adott területen lakóhellyel rendelkező és másuttartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

forrás: TEIR

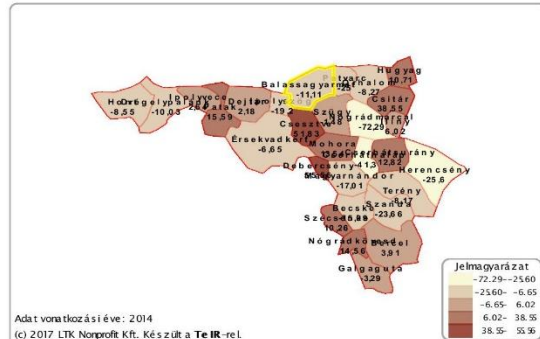
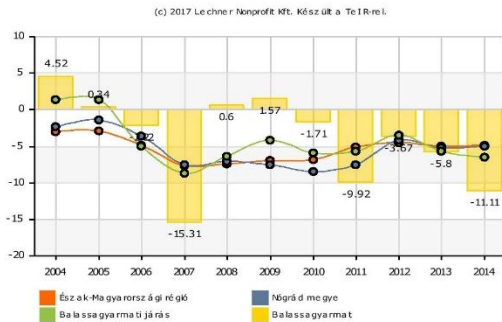
A vándorlási index negatív, mely 2014-ben -11,11% volt. A városból az elvándorlás mértéke jóval meghaladja az odavándorlást, mely elsősorban infrastrukturális és gazdasági okokra vezethető vissza.

A természetes szaporodás/fogyás indexe szintén negatív tartományban van -6,82 %-on 2014 évben, mely a lakosságszám nagymértékű fogyását mutatja.

Vándorlási egyenleg (ezrelék)

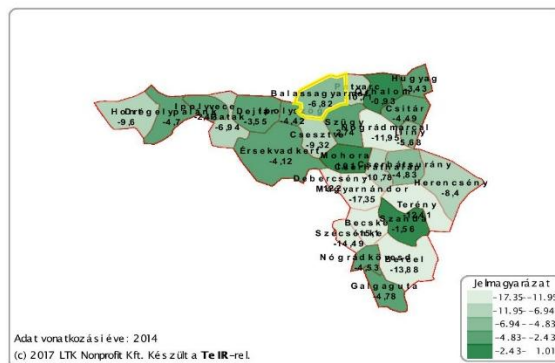
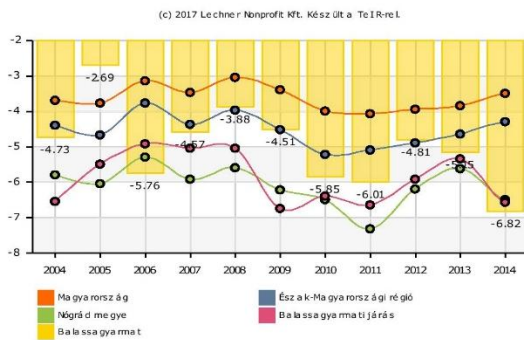
Vándorlási különbözet az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete ezer lakosra vetítve.

forrás: TEIR

Természetes szaporodás/fogyás (ezrelék)

Az élveszületések és a halálozások különbözete ezer lakosra vetítve.

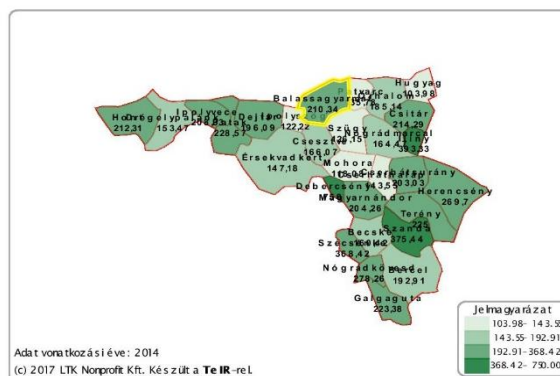
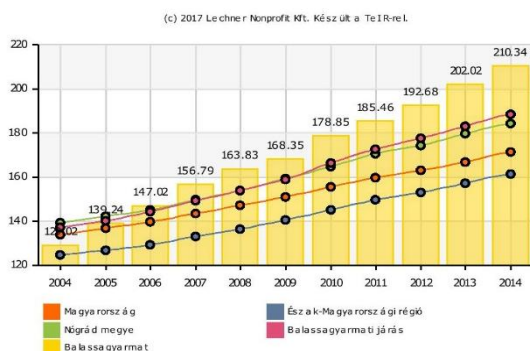

forrás: TEIR

Az előregedés pedig teljesen megalapozza a fentiekkel együtt azt a tényt, hogy egyelőre megfelelő és hathatós beavatkozások nélkül a társadalom egyre inkább fogy. Az öregedési mutató emelkedési trendje meredeken felfelé ível, 2014-re a 100 fő kiskorúra jutó 60 év feletti lakosok száma meghaladta a 230 főt.

Öregedési mutató

Állandó népességből a 100 0-14 évesre jutó 60-x évesek száma

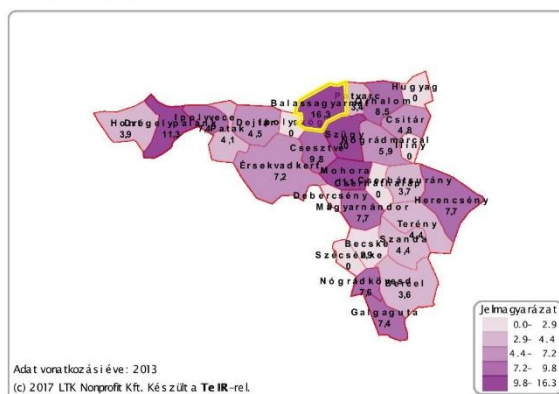
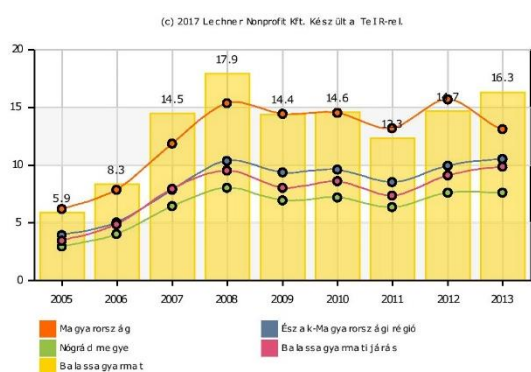

forrás: TEIR

A jövedelmi viszonyokban a lakosságon belül éles ellentétek mutatkoznak, mely összefüggésbe hozható az előregedéssel is, mely azt mutatta 2013 gazdasági évben, hogy 100 fő 1 millió forint alatti éves jövedelemmel bíró személyre 16,3 fő 5 millió forint/év feletti jövedelemmel bíró személy jut. Az SZJA alapot képező jövedelem 1 lakosra vetítve 886 eFt, ugyanez 1 adózóra vetítve eFt 2012 évben. Az ezer lakosra jutó adózó 472 fő. Az egy főre jutó jövedelmi szint a városban magasabb a megyei, vagy a térségi átlagnál. Míg a Balassagyarmati járásban az egy adófizetőre jutó jövedelemadó alapot képező jövedelem 1633 eFt, addig Balassagyarmaton 1862 eFt az elérhető összehasonlítható ksh adatok alapján.

Magas- illetve alacsony jövedelműek aránya (fő)

Az 5 millió Ft feletti adósávon adózók száma száz, 1 millió Ft alatti adósávon adózóra vetítve.

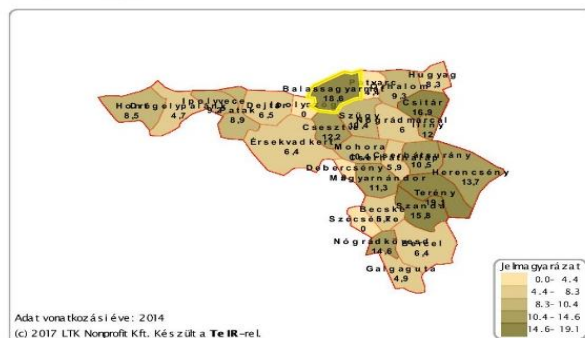
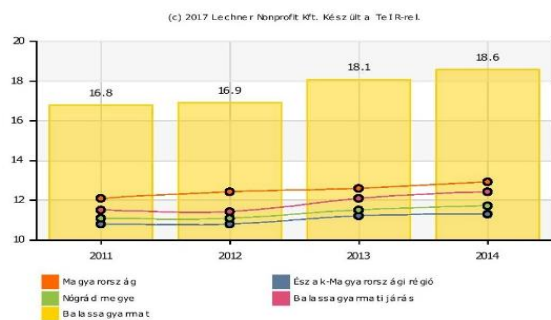

forrás: TEIR

A regisztrált nonprofit szervezetek száma évről évre emelkedik, mely a társadalom szempontjából és a közösségek fejlődése tekintetében pozitív eredmény.

Regisztrált nonprofit szervezetek ezer lakosra jutó száma, 2011-től (db)

Minden olyan nem profitszerzésre irányuló regisztrált szervezet (alapítvány, közalapítvány, egyesület, egyesülés, érdekképviselet köztestület, közhasznú társaság, valamint az egyesülési törvény hatálya alá tartozó társadalmi szervezet) a nonprofit szektor részének tekintendő, amelyet a hatályos jogi szabályozás rendelkezéseivel összhangban, önálló jogi személyként bejegyeztek.

forrás: TEIR

A regisztrált munkanélküliek száma 2014 évben 762 fő, ami 7,91%-os munkanélküliségi rátát takar. A tartós munkanélküliek aránya 53,81%. A hátrányos helyzetű köznevelésbe beiratkozott gyerekek száma 62 fő, a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek száma 120 fő. A betegforgalom 2004-ben 53 998 fő volt, mely 2014-re 86 400 főre emelkedett, mely a közegészségügyi állapotok romlását mutatja. Jellemző a társadalomra a deriváltság, mely elsősorban a munkanélküliségből és a jövedelmi viszonyokból eredő hátrányos helyzet miatt alakult ki. Az viszont megállapított tény, hogy

Balassagyarmat a megye és a járás viszonylatában is jelentősen jobb helyzetben van a munkanélküliség tekintetében.

Szociális jellegű ellátásban részesülők száma 2009-2015 között

Időszak	Mutatók			
	Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközzel támogatottak száma (fő)	Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (fő)
2009. év	142	523	335	188
2010. év	106	513	273	240
2011. év	207	452	155	297
2012. év	291	370	66	304
2013. év	569	167	53	114
2014. év	323	334	93	241
2015. év	397	233	73	160

forrás: KSH

A lakosság 1,4%-a nem végezte el az első évfolyamot az általános iskolában, 31%-a végzett általános iskolát, 18,3%-a középiskolát, 34,1%-a érettségizett és 15,2%-a végzett egyetemi, vagy főiskolai tanulmányokat. A humánkapacitások amennyiben nem lenne erőteljes elvándorlás, képesek lennének arra, hogy fenntartsák és fejlesszék a város gazdaságát.

A város szociális feladatainak megoldásában több civil és egyéb gazdasági szervezet nyújt hasznos információkat, segítséget, mint:

- Mozgáskorlátozottak Egyesülete,
- ÉFOÉSZ Nógrád Megyei Közhasznú Egyesület,
- Reménysugár Otthon,
- Ipolyparti Fészek Lakóotthon,
- Ridens szakképző Iskola, Speciális Szakiskola és Kollégium,
- Gondoskodás Közhasznú Egyesület,
- Biztosabb Jövőért Közhasznú Egyesület,
- Egészségesebb Nemzetekért Egészségesebb Nemzetekért Közhasznú Egyesület,
- Balassagyarmat Térsége Fejlesztéséért Közalapítvány,
- Palóccorság Fővárosáért '99 Közalapítvány
- Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezete Balassagyarmat,
- Balassagyarmat Térsége Fejlesztéséért Közalapítvány,
- Palóccorság Fővárosáért '99 Közalapítvány.

Az önkormányzaton kívül a Balassagyarmat Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata, továbbá a helyi evangélikus és katolikus egyházközség tagjai szerveznek rendezvényeket a településen. A Mikszáth Kálmán Művelődési Központ számos programot szervez. Balassagyarmat Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata együttműködik az Önkormányzattal, a költségvetésében rendelkezésre álló pénzüsszegekből támogatta és támogatja a hátrányos helyzetű roma tanulókat az iskolákban működő alapítványokon keresztül. Az óvodákat játékok vásárlásával segítette és segíti. Tevékenyen részt vesz a rászoruló családok ügyeinek adminisztratív intézésében az önkormányzatnál. A lakhatási problémák megoldásában személyes segítséget nyújtanak a roma személyeknek, az Önkormányzatnál fizetési haladékokat eszközölnék és szorgalmazzák a személyi befizetések időben történő rendezését. A Biztosabb Jövőért Közhasznú Egyesület a Hit Gyülekezetével együtt a roma gyermekeknek gyereknapot szerveznek.

Stratégiai céljaink között szerepel a társadalmi összetartozás és szolidaritás erősítése, a közbiztonság fokozása, köztéri térfigyelő kamerák felszerelése (az indokolt helyeken), a civil összefogás erősítésével a lakóterületi biztonság fokozása, biztonságot fokozó közlekedési csomóponti átalakítások végrehajtása, mindenki számára akadálymentes közterületek kialakítása.

További célunk az esélyegyenlőség biztosítása valamennyi érintett népességi réteg számára, az aktív és hasznos időskor feltételeinek megteremtése, a fogyatékkal élők integrációja, a munka- és szórakozási lehetőségeik bővítése, a nemek esélyegyenlőségének biztosítása, a (nagy)családokat támogató szolgáltatások bővítése, a krízishelyzetbe került családok elhelyezésének megoldása, a leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatásának segítése és támogatása, a civil szervezetek támogatásával az önkéntes munkavégzés lehetőségeinek bővítése, a civil mentor-rendszer bevezetése a közoktatásban és tehetséggondozásban, az egyházak és civilek szerepnövelése a szociális ellátásban és egészségügyben, a leszakadó rétegek felzárkóztatásában mentor-rendszer kialakítása.

3.1.6 A gazdaság helyzete

Nógrád megye a magyarországi régiók között a leggyengébb Észak-magyarországi régió része, ezen belül is a leggyengébb gazdasággal rendelkező megye. A megye gazdasági mutatói messze az országos átlag alatt helyezkednek el és a régión belül is romló tendenciát mutatnak. Ez determinálja Balassagyarmat város gazdasági környezetét is. A megyei gazdasági tendenciák sajnálatos módon igen kedvezőtlenek, a lemaradás fokozatosan növekszik még az ugyancsak kedvezőtlen helyzetben levő és lemaradó Észak-magyarországi régió egészéhez képest is gyorsabb a hanyatlás. Míg a régióban a legalább 50 főt foglalkoztató nagyobb vállalatok ipari termelésének értéke 2011-hez viszonyítva 2012-re 1,7%-kal mérséklődött, Nógrád megyében a visszaesés 12,3 %-os volt. Mind régiós, mind megyei szinten kevesebben dolgoztak a nagyvállalatoknál 2012-ben, mint 2011-ben, de a megyei csökkenés (3,9%) e téren is nagyobb volt, mint a régiós (2,6%).

Balassagyarmaton nagyipar az első országos szintű intenzív iparfejlődés időszakában (1867-1917) nem alakult ki. Robbanásszerű, jelentős tőkebeáramlás soha nem történt a térségbe. A mezőgazdasági feldolgozóipar még a II. világháború végén is inkább manufaktúrális, mintsem korszerű nagyipari jellegű volt. A szocializmus idején főként kis- és legfeljebb közepes üzemeket telepítettek a térségbe, de azokat is döntően az 1970-es évektől. Nagyobb betelepített ipari üzemnek a Balassagyarmati Kábelgyár számított. Jellemzően viszonylag korszerű, jelentősebb feldolgozóipari és kisebb szolgáltató vállalatok fejlesztése történt.

Az 1980-as évek közepétől jelentkező válság, majd az 1989-től kiteljesedő gazdasági krízis nem okozott a salgótarjánéhoz hasonló mély sokkot a térségben, a kibontakozás is gyorsabb ütemben történt, mint általában a nagyipari térségekben. Ez nem jelenti azt, hogy a válság ne lett volna mély és széleskörű, de a térség mutatói, beleértve a foglalkoztatási és munkanélküliségi adatokat, már az 1990-es évek közepétől jobbak voltak, mint a megye keleti térségeiben.

Balassagyarmaton is dinamikusan növekedni kezdett a gazdasági szervezetek száma az 1990-es évek elejétől, és alaposan megváltozott a tulajdonosi, gazdálkodási forma szerinti összetétel. Balassagyarmaton némiképp kedvező a helyzet az országos átlag mintegy 75%-os megközelítésével, ami azonban jelentősen elmarad városi összevetésben. Mindez a város gazdasági karakterével és az

1990-es évek elejére elmélyült gazdasági válság lassabb oldódásával magyarázható. A beruházások terén igen nagy különbségek láthatók régióként: az egy főre jutó beruházások aránya az országos 61,5 %-a (Észak-Magyarország) és egy és háromnegyedszerese (Nyugat-Dunántúl 174,5%) között változik, azaz majdnem háromszoros területi különbségek tapasztalhatók. A megyei bontások Nógrád megye és az Észak-magyarországi régiót alkotó másik két megye régió belüli helyzetének alakulását tükrözik. Ebből megállapítható, hogy összességében is és fajlagosan is a legkisebb befektetés mennyiség Nógrád megyében volt és a lemaradás mértéke rendkívül nagy, a megye még a – nagyon szerényen helyen álló - régió átlagának fele körül teljesít. Ez igen kedvezőtlen és Balassagyarmat gazdasági környezetére is jelentős hatást gyakorol, a környezet húzóerejéről nem lehet beszélni.

Balassagyarmat a Börzsöny és a Cserhát hegységek által közrefogott Nógrádi-medence közepén, az Ipoly folyó bal partján fekszik. Igazgatási területén országos, és helyi jelentőségű tájvédelmi területek találhatók. A természeti erőforrások közül a város gazdaságát a termőföld kevésbé határozta meg. Ezt tükrözi, hogy a város gazdaságán belül a mező és erdőgazdálkodás súlya csak 1,8%. Idegenforgalmi szempontból fontosak a település táji adottságai, domborzata, az Ipoly és természetes környezete. A nyírjesi üdülőterület elsődlegesen a város lakóinak üdülési, pihenési igényeit szolgálja. A kedvező turisztikai adottságok ellenére idegenforgalma ma még nem jelentős, de fejlesztési potenciállal rendelkezik.

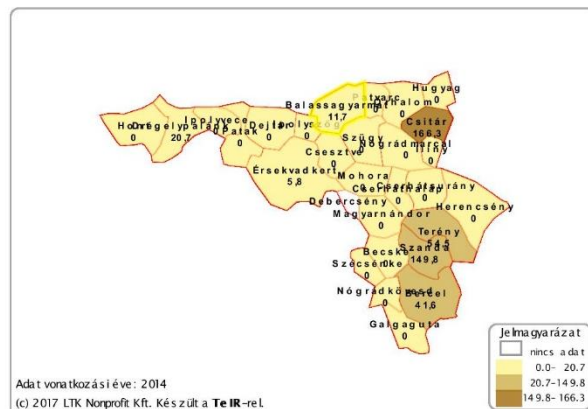
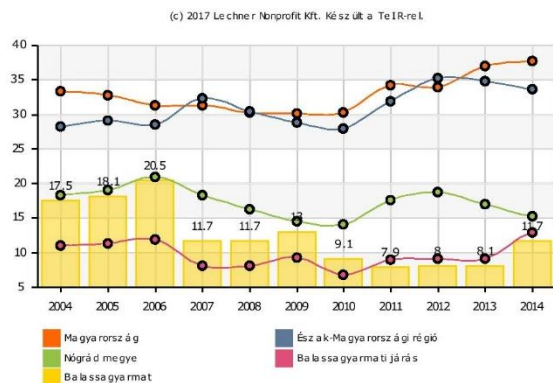
A vállalkozások ezer lakosra jutó arányát vizsgálva megállapítható, hogy Balassagyarmat magasabb, mint akár a régióban, akár a megyében, de saját kistérségénél is. Ez természetes, hiszen a vállalkozások a városokban tömörülnek. A városban az egyéni vállalkozások aránya magasabb, mint a régiós átlag, a megyei átlag, a kistérséggel közel azonos. A legalább 10 főt foglalkoztató vállalkozások aránya közel azonos az összehasonlításban szereplő területeknél.

A vállalkozások ágazati megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy a szolgáltatások irányában eltolódott. Balassagyarmaton a működő vállalkozásokból az ipari és az építőipari arány elmarad mind a régiós, mind a megyei, és mind a kistérségi átlagtól. Viszont a szolgáltatások részaránya a legmagasabb, ami a korszerű szerkezet irányába mutat. A mező-erdő- és vadgazdálkodás alacsony részesedése a mezőgazdálkodás kis súlyára utal.

Balassagyarmat – kedvező táji, közlekedési és kulturális öröksége ellenére - turisztikailag kevésbé frekvenciált település. Turisztikai vonzerői: Palóc Múzeum, Klasszicista Vármegyeháza és Börtön, Barokk plébániatemplom ereklyékkel, Szerbtemplom galéria, Art deco belváros és villasor, Civitas Fortissima Múzeum, Palóc liget, Nyírjes, Éger – láp, Nyírjesi Fűvészkert és Vadaspark, Nyári fesztivál, Szent Anna Napi Búcsú, Pannónia Motorkerékpár Múzeum, Jánossy Képtár és Horváth Endre Galéria, Műemlék Zsidó temető és Ipoly-menti zsidó gyűjtemény, Helyi Termék Piac. A fajlagos mutatók alapján a városban az ezer lakosra jutó kereskedelmi szállásférőhelyek száma (a szállodai és magán szállások együtt) jelentősen kevesebb a megyei átlagnál, de kevesebb a kistérség fh értékénél. Szálloda jelenleg nem működik a városban. Az ezer lakosra jutó vendégéjszakák száma is valamennyi között a legalacsonyabb. Ugyancsak kedvezőtlen az átlagos tartózkodási idő, ami elmarad, mind a megyei mind a kistérségi tartózkodási időtől. A külföldi vendégek aránya magasabb, mint a megyei és a kistérségi aránynál. Ami a kulturális vonzerőre, a palóc örökségre utal. A kapacitás kihasználtság a megyében és a kistérségben is igen alacsony, ahhoz viszonyítva a szállásdíj viszont drágának tűnik.

Összes kereskedelmi szálláshely szállásférőhelyeinek száma, ezer lakosra (db)

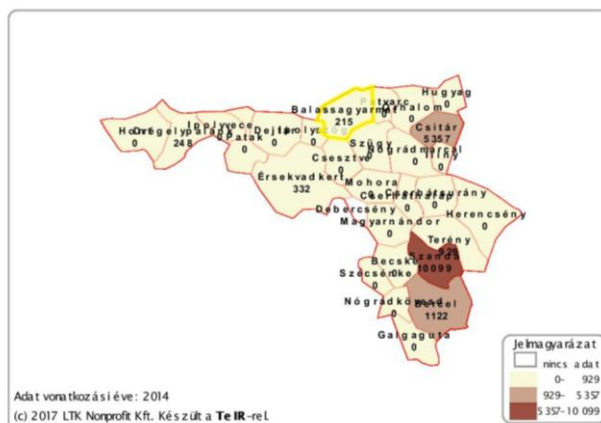
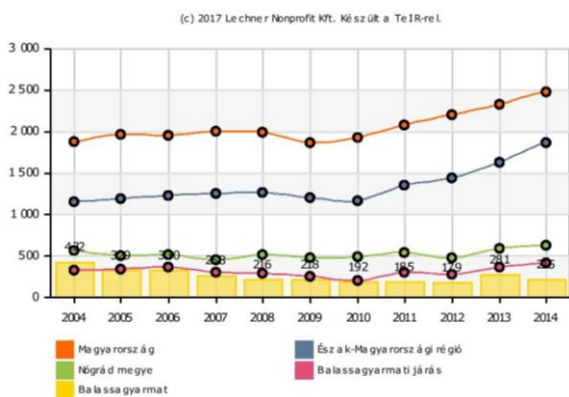
Kereskedelmi szálláshely az engedélyben feljogosított, erre a célra épített vagy átalakított és használt létesítmény (szálló, panzió, turistaszállás, ifjúsági szálló, üdülőház, kemping), amely üzletszerűen, egész éven át vagy időnyelleggel, folyamatos napi üzemeltetéssel, megszakítás nélkül szálláshoztatót nyújt, és 5-nél több szobával, illetve 10-nél több ágygal (kempingek esetében 5-nél több hasznosított területességgel) rendelkezik.

forrás: TEIR

Vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken, ezer lakosra (db)

A vendégek által a szálláshelyen eltöltött éjszakák száma.

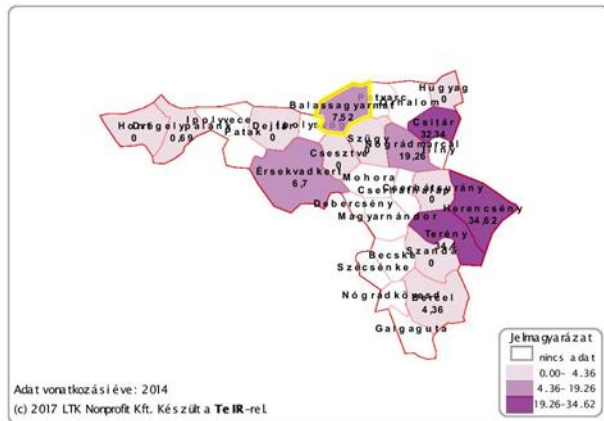
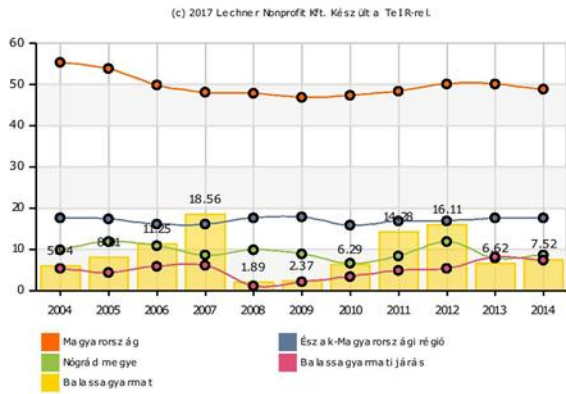

forrás: TEIR

Ugyancsak kedvezőtlen az átlagos tartózkodási idő, ami elmarad, mind a megyei mind a kistérségi tartózkodási időtől. A külföldi vendégek aránya magasabb, mint a megyei és a kistérségi aránynál. Ami a kulturális vonzerőre, a palóc örökségre utal. A kapacitás kihasználtság a megyében és a kistérségben is igen alacsony, ahhoz viszonyítva a szállásdíj viszont drágának tűnik.

Külföldi vendégek által eltöltött vendégéjszakák aránya (százalék)

Külföldi vendégek által a szálláshelyen eltöltött éjszakák aránya az összes vendégéjszakán belül.

forrás: TEIR

A versenyképességre elsősorban az alábbi tényezők hatnak erőteljesen, mint a város külső megközelíthetősége, a térségi közlekedési kapcsolatok és a megmaradó munkaerő képzettsége. Balassagyarmat megközelíthető az M2-es autópálya felől a 22. sz. főúton, illetve az M3-as felől a 21. sz. és a 22. sz. főúton, vasúton a 75-ös és a 78-as vasútvonalon. Az M2 felőli megközelítés a Budapest - Vác kapcsolatot, az M3 felőli megközelítés a Hatvani, Salgótarjáni kapcsolatot jelenti. Jelentős előnyt jelenthet, hogy az északi határon átívelő, jelentős kapacitással kiépített közúti kapcsolat kiteljesítheti a város északi vonzáskörzetének határait, és a gazdasági területek munkaellátottságba besegíthet. Összességében közepesnek mondhatók a megközelítési viszonyok, melynek megoldása a beruházások és gazdaság motorját adhatná. A városban a munkaerő képzettség jónak mondható. Az elmondható, hogy mára egyre jellemzőbb a szakképzett munkaerőhiány.

forrás: ITS Balassagyarmat, ksh.hu, wikipedia

3.2 A HKFS-t érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások

1. A HKFS a pályázati feltételeknek megfelelően tartalmaz ERFA és ESZA jellegű tevékenységeket is. Ennek megfelelően a 2014-2020-as Operatív Programok közül a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program és az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program releváns a projekt szempontjából a közösségi terek építése és közösségfejlesztés révén.

A HACS a TOP alábbi beavatkozási területeit érintően szándékozik helyi felhívást készíteni, vagy segíti a helyi szereplőket forráshoz jutni:

- TOP-1.2.1-16 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
- TOP-2.1.1-16 Barnamezős területek rehabilitációja
- TOP-2.1.2-16 Zöld város kialakítása
- TOP-5.3.1-16 A helyi identitás és kohézió erősítése

A HACS az EFOP vonatkozásában valamennyi közösségfejlesztést, a hátrányos helyzetű csoportok befogadását célzó kiírás célkitűzéseit érintően szándékozik helyi felhívást készíteni, vagy segíti a helyi szereplőket forráshoz jutni.

2.A HKFS beavatkozási területei Balassagyarmat Integrált Településfejlesztési Stratégiájában meghatározott valamennyi specifikus cél vonatkozásában kapcsolódnak, relevánsak:

- Népségg megtartó képesség, a társadalmi esélyegyenlőség javítása
- Gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés
- Városi arculatépítés, környezetfejlesztés
- Felkészülés a klímaváltozásra, a megújuló energia erőforrások fokozódó hasznosítása, a természeti értékek megőrzése

A HKFS beavatkozási területei Nógrád megye Integrált Területi Programjában meghatározott alábbi specifikus célok vonatkozásában kapcsolódnak, relevánsak:

- Környezeti és gazdasági szempontból fenntartható településfejlesztés
- Nógrád megye turisztikai vonzerejének rendszerszerű, fenntartható fejlesztése
- A lakosság, kiemelten a munkaképes megyei polgárok helyi kötődésének, együttműködésének erősítése

A HKFS beavatkozási területei Nógrád megye területfejlesztési Programjában meghatározott valamennyi specifikus cél vonatkozásában kapcsolódnak, relevánsak:

- Fejlődő gazdaság
- Aktív, kreatív, együttműködő társadalom
- Marasztaló életér

3. A HKFS tartalmát befolyásoló, a település gazdasági és környezeti fejlődését és a befogadást támogató programok és a HKFS összefüggései:

Balassagyarmat Város Önkormányzatának Képviselő-testület erre a ciklusra 2015. márciusában alkotta meg gazdasági programját. A gazdasági program kiemelt figyelmet szentel a kulturális színterek fejlesztésére; az üresen álló önkormányzati ingatlanokból Alkotóház kialakítására. A gazdasági programban meghatározott definíció szerint: kultúra alatt a test a lélek és a szellem kultúráját értjük: vagyis a sport, a művelődés, a közösségi értékek birodalmát. A civil szféra támogatásával növeljük a gyarmatiak társadalmi és kulturális aktivitását.

Balassagyarmat Város Önkormányzata a TOP-5.2.1-15/NG1 kódszám alatt sikeres pályázatot nyújtott be az M2 vonzástér helyi foglalkoztatási paktum létrehozására. A programban az álláskereső foglalkoztathatóságának javítását elősegítő képzési és foglalkoztatási ösztönző akciók, továbbá a programokba bevonást és a programban maradását segítő munkaerő-piaci szolgáltatások finanszírozását szolgálja. A fennmaradó összeg fejlesztések és befektetések ösztönzésére szolgáló tevékenységet támogat.

Balassagyarmat Város Önkormányzata 2013-ban fogadta el a helyi esélyegyenlőségi programját, melyet 2015-ben felülvizsgált. 2015-ben továbbá megalkotásra került a Balassagyarmati Járás Esélyegyenlőségi Programterve. Ezen dokumentumok mindegyike kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek támogatására. Fontos, hogy kulturális programokkal támogassuk a szolgáltatások sokszínűségét, a tudás- és képzettségbeli esélyegyenlőtlenségek csökkentését és a hátrányok kompenzálását.

4. Balassagyarmat Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 20/2014.(IX.29.) önkormányzati rendeletével alkotta meg szabályozását a Balassagyarmat Város Önkormányzata kötelező közművelődési feladatairól. Ennek alapján:

Balassagyarmat Város Önkormányzata a kötelező közművelődési feladatok ellátását:

- a.) az általa fenntartott kultúraközvetítő intézmények működtetésével,
- b.) közművelődési megállapodás alapján a nem önkormányzati fenntartású közművelődési és közgyűjteményi intézmények támogatásával,
- c.) művészeti-művelődési közösségek, társadalmi és egyéb szervezetek, kulturális vállalatok és vállalkozások számára nyújtott infrastrukturális és pénzügyi segítségnyújtással,
- d.) közösségi színtér biztosításával végzi.

Balassagyarmat Város Önkormányzata kötelező közművelődési feladatait az alapító okiratokban meghatározottak szerint az alábbi intézményekben látja el:

- a.) Madách Imre Városi Könyvtár
- b.) Mikszáth Kálmán Művelődési Központ

továbbá, Balassagyarmat Város Önkormányzata a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvényben (továbbiakban: Kultv.) meghatározott egyes kötelező közművelődési feladatait a Gyarmati Média Nonprofit Kft.-n keresztül látja el.

A Rendelet értelmében Balassagyarmat Város kiemelt közművelődési rendezvényei az alábbiak:

- a.) Március 15. – Nemzeti ünnep
- b.) Augusztus 20. – Állami ünnep
- c.) Október 23. - Nemzeti ünnep
- d.) Civitas Fortissima január 29. – Balassagyarmat Hivatalos ünnepnapja,
- e.) Madách Imre Irodalmi és Színházi Napok,
- f.) Ipoly-parti Nyári Fesztivál
  - Szent Anna napi Palóc Búcsú,
  - Diákjuniális,
  - Nemzetközi Muzsikustábor és Művészeti Fesztivál.
  - Óváros-téri utcabál
  - Nyári Főtéri Napok

Az Önkormányzat a saját fenntartású intézményei által el nem látott, a város kulturális életében jelentős és folyamatos közművelődési feladatok megvalósítására külön Képviselő-testületi döntéssel közművelődési megállapodásokat köt.

A közművelődési feladatok ellátásának, a közművelődést szolgáló feltételek megteremtésének fedezetét az önkormányzati támogatás, a központi költségvetési hozzájárulás, a pályázati úton elnyert támogatások, az intézményi működési bevételek és a tevékenységben részt vevők saját ráfordításai biztosítják.

Balassagyarmat Város Önkormányzata fenntartásában működő közművelődési intézmények a szolgáltatásaikat igénybe vevőknek az intézmények használati és szolgáltatási szabályzataikban leírtaknak megfelelően kedvezményeket nyújthatnak az alábbiak szerint:

- a.) diákoknak,
- b.) nyugdíjasoknak,

c.) családosoknak, illetve nagycsaládosoknak.

Balassagyarmat Város Önkormányzata elismeri és segíti a városban működő civil szervezeteket, közösségek munkáját, a közművelődés területén számít ezen szervezetek együttműködésére.

Balassagyarmat Város Önkormányzata közművelődési feladatainak ellátása során, azok eredményes végrehajtása érdekében rendszeres kapcsolatot tart fenn a városban működő egyházi szervezetekkel, helyi médiumokkal, gazdálkodó szervezetekkel.

3.3 SWOT

Az alábbi SWOT analízis tartalmazza Balassagyarmat város gazdasági, kulturális és közösségi, valamint társadalmi szempontokból releváns, a helyzetfeltárás alapján és az adatok elemzése során, valamint a társadalmi párbeszéd eredményeként bejövő inputokat.

Az analízisben szereplő adatok és megállítások a megalakult munkacsoport által kialakított és meghatározott vélemények és következtetések alapján lettek kialakítva. Az elemzések alapján Balassagyarmat több pozitív értékkel és „érintetlen erőforrásokkal” rendelkezik, környezeti kincsei és adottságai révén a térségében egyedülálló. A város gazdasági helyzete és a gazdaság működőképességének alapjai megyei és járási szinten is erősnek mondható. Központi szerepe elvitathatatlan Nyugat-Nógrádban, mind gazdasági, mind pedig kulturális szempontból. Gazdasági erejét a korábban integrált több gazdaság élénkítő beruházásai, mint az Ipari park és az infrastruktúra és a közmű, valamint úthálózata és gazdaságpolitikája határozta meg. Stratégiai terveit a turisztika fejlesztésének irányába, a helyi adottságok és a hagyományok, valamint egyediségei, mint a palócság értékei kiaknázatlan és újszerű lehetőségeket fognak hamarosan a felszínre hozni társadalmi, kulturális és gazdasági szempontból is. Az térségben mutatkozó és a városra jellemző munkaerő-piaci helyzet és a város jövedelmi és humánkapacitás viszonyai, a jövőben megvalósuló azokat támogató fejlesztési projektek a kritikus tömegek megalapozottságát biztosítják. Központi iskolavárosi szerepe, a széleskörű infrastruktúráisan fejlett közszolgáltatásai Balassagyarmat vonzó ereje, mind humán, mind üzleti szempontból egyaránt.

Nehézségei között szerepel az autópályától való távolság és a gyors, hatékony transzportútvonalak adta lehetőségek. Emellett kiemelten problémás terület az elöregedés és a népességfogyás, a jó képzett munkaerő elvándorlása, az alacsony státuszú lakosság aránya.

A fentiekben részletezett adottságok adják az alapját annak, hogy a HKFS a kedvező folyamatok – gazdasági, társadalmi, kulturális és infrastrukturális- mellett, a társadalmi problémáit a kultúra, és a közművelődés, a közösségépítés fejlesztéseiben keresztül próbálja enyhíteni.

A fentiek alapján az analízis a közösségfejlesztés, a kultúra beágyazása, társadalmi kapcsolatok megerősítése, az identitástudat fejlesztése, mint célokat biztosító tényezőket rögzíti.

Az analízis módszertana az erősségek és a gyengeségek tekintetében a HKFS a helyzetfeltárásban rögzített adottságokat és belső tulajdonságokat jellemzik, míg a lehetőségek és a veszélyek a projektekre magára ható, vagy lehetséges hatással bíró tényezőket mutatja be.

Erősségek	Gyengeségek
<p>A középfokú és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya megyei és kistérségi összehasonlításban magas.</p> <p>A munkanélküliségi mutatók megyei és kistérségi összehasonlításban kedvezőek.</p> <p>A foglalkoztatottsági mutatók megyei és kistérségi összehasonlításban kedvezőek.</p> <p>Etnikailag és kulturálisan sokszínű a lakosság.</p> <p>A jövedelmi mutatók megyei és kistérségi összehasonlításban kedvezőek.</p> <p>Erős a lokálpatriotizmus és civil aktivitás.</p> <p>Erős az Önkormányzat és a civil szervezet közötti együttműködési szint.</p> <p>Aktív határon átnyúló és testvérvárosi kapcsolatrendszer.</p> <p>A szegregáció ma még nem jelentős.</p> <p>A szolgáltatási szektor aránya magas.</p> <p>Az idegenforgalmi vonzerők jelentősek.</p> <p>Nem egyoldalú a gazdaság szerkezete.</p> <p>Kedvező a méret szerinti vállalkozói szerkezet</p> <p>Közművelődés lehetőségei kiválóak.</p> <p>Az oktatási-képzési intézményrendszer, jelentős térségi vonzással rendelkezik.</p> <p>Jól kiépült, jelentős területi hatókörű egészségügyi és szociális ellátórendszer működik a városban.</p> <p>A közműolló alacsony, a közművesztettség szintje Nyírjest kivéve teljes körű.</p> <p>Alacsony a komforthiányos lakások aránya.</p> <p>A történelmi hagyományok erősek.</p> <p>Jellegzetes a kisvárosias hangulatú településkép, mely turisztikai vonzerőt is jelent.</p>	<p>Csökken a népesség.</p> <p>A vitalitási index alacsony, előregedő a lakosság, kedvezőtlen kórfa.</p> <p>Erősítésre szorul a társadalmi párbeszéd a roma kisebbségek és a többség között, e miatt együttélési nehézségek és kommunikációs problémák alakulnak ki.</p> <p>A tradicionális és hagyományos kultúra interaktív bemutatásának és fejlesztésének terei még hiányosak.</p> <p>A hagyományos és hagyományőrzésen alapuló, de hasznos tevékenységek tartós beépülésének hiánya a városban.</p> <p>Civil szektor finanszírozási nehézségei.</p> <p>Társadalmi együttműködés és párbeszéd, valamint az integrációt elősegítő közösségi terek hiánya.</p> <p>A szervezett programlehetőségek, széleskörű minden társadalmi réteget mozgósító események megvalósításának infrastrukturális és szervezési (anyagi) korlátjai vannak.</p> <p>A párbeszéd és az együttműködések horizontális és vertikális kötődésű, hálószerű jelenlétének részleges hiánya a társadalmi rétegek és a szereplők között</p> <p>A nemzetiségi és a magyarság identitástudat, mint értékek megismerhetőségének infrastrukturális hiányosságai.</p> <p>Roma lakosság társadalmi integrációjának nehézségei jellemzőek.</p> <p>Sok a rehabilitációra szoruló kihasználatlan közösségi, vagy közösségépítő célfeladatok ellátására alkalmas épület a városban.</p>

Lehetőségek	Veszélyek
<p>Az országos és helyi kisebbségi felzárkóztatási programok segíthetnek a helyi szegregációs tendenciák megállításában.</p> <p>A helyi lakástámogatási programokkal a fiatalok elvándorlásának fékezése hatékonyabb lehet.</p> <p>Az erős kulturális kínálat kohéziós szerepe pozitív hatással lehet a lakosság együttélésének problémáira.</p> <p>Turisztikai és kulturális adottságaink és lehetőségeink révén a helyi értékek felértékelődése.</p> <p>Identitásfejlesztés és megerősítéssel az elvándorlási index javítható.</p> <p>Gazdasági és egyéb partnerségi együttműködések révén új gazdaságilag vonzó és társadalmilag hasznos lehetőségek megteremtése a lakosság számára.</p> <p>A alacsony szintű társadalmi csoportok felzárkóztatása felszámolhatja a szegregációba irányító hatásokat teljesen.</p> <p>A hagyományok és a kultúra szélesebb körű, identitást erősítő megismertetése és annak széles társadalmi rétegeknek való elfogadtatása révén létrejövő új és megújuló igények keresletet generálva munkahelyeket teremthetnek.</p> <p>A város infrastrukturális és közösségi beruházásai, jövőbeni céljai mindegyike a közösség fejlesztésének és a közösségépítés céljait szolgálja, akár a közművelődés, a hagyomány, a turisztika, vagy az infrastruktúra fejlesztés terén.</p>	<p>A közösségi terek és a szolgáltatások nélkül a turizmuson alapuló gazdaságfejlesztési törekvések nem érhetik el céljukat.</p> <p>A vállalkozások integrálásának sikertelensége a közösségi együttműködések színterére.</p> <p>A közösségi kulturális fejlesztések elmaradása esetén, vagy az épített környezet felújításának hiánya a társadalmi együttműködések negatív irányú eredményeit hozzák.</p> <p>A társadalom kulturális elidegenedése és identitásvesztés a konfliktusok fokozását hozhatja.</p> <p>A gazdasági integritás nehézségei a társadalom alacsony szintű rétegeinél végleges lemorzsolódást okoz.</p> <p>A közösségi életbe való aktív bevonás nélkül a hátrányos helyzetű lakosság integrálása nem valósul meg.</p> <p>A fiatalok elvándorlásával és az elöregedés fokozódásával a humánkapacitások gyengülnek.</p> <p>A lélekszámcsökkenéssel és az elvándorlással összefüggő hagyományokon alapuló értékek kihalnak.</p> <p>A társadalmi párbeszéd hiánya miatt nem alakulnak ki hatékony és eredményes együttműködések, a versenyképesség csökken, a szegregáció megjelenik.</p> <p>A gazdasági szereplők bevonásának hiánya a közösségi életbe az az eredményes és felzárkóztató fejlesztések gátja lesz.</p> <p>A tradicionális értékek elvesztése, a helyi kulturális identitás elsorvadása annak folyamatos fenntartó társadalmi, kulturális és gazdasági kapcsolatai nélkül.</p> <p>A társadalmi vagyon, a rendelkezésre álló épített és természeti környezet kihasználatlanság hiányában elenyészik.</p>

3.4 Fejlesztési szükségletek azonosítása

Balassagyarmat egy a kultúrában, a közszolgáltatások terén, a társadalmi viszonyiban és gazdaságilag egy fejlődni képes, jól prosperáló járasszékhely. A város, mint a Nyugat-nógrádi térség motorja a maga rendkívüli és egyedülálló természeti kincseivel, saját hagyományaival és kultúrájával a fejlődés

azon szakaszának alapját kell, hogy megképezze, amely a közösségi együttműködések, az etnikai hovatartozások integrációját, a szegregátumok kialakulásának megakadályozását és a társadalmi egység létrehozását hivatott előidézni. Megfelelő és hatékony beavatkozások segítségével a közösségfejlesztés azon irányát vegye fel, mely a lakosság és a civil szervezetek, egyházak és a gazdaság szereplői közreműködésével élhető térré alakítják a várost, s azzal együtt olyan lehetőségeket biztosítanak az itt lakó közösségeknek, mellyel identitástudatuk megerősíti és a helyben boldogulás lehetőségét megalapozza.

Az elvándorlás mértéke olyan belső degradáció okozója, mely veszélyt jelent, mind a gazdasági fejlődésre és a kultúra továbbélésére az identitás megőrzésére, a hagyományok megtartására. A társadalmi különbségek, az etnikai hovatartozások miatti feszültségek egy megfelelő irányú integratív közösség fejlesztési ciklus, vagy program nélkül a hagyományok, a tradíciók és a társadalmi megújulás gátját képeznék. A fiatalok, az értelmiségiek, a szakemberek egy harmónia nélküli világból csakis az elvándorlás adta lehetőségek kiútját találják meg, mely a humánkapacitások elvesztésével a város, mint kultúra és identitáshordozó elvesztését eredményezné a társadalom egésze tekintetében.

A lehetőségeink, s az erősségeink, melyek, mint aktív és látens erőforrások, a kultúránk és a hagyományainkkal együtt gyermekeink tudása mellett a társadalmi és gazdasági fejlődés spirituszát kell, hogy adják ahhoz, hogy azok együttműködései a kultúrát átalakítsák a társadalom és a gazdaság fejlődésének tőkéjévé. Ezzel a város fejlődésnek indulhat és a negatív folyamatok, a veszélyek kiaknáthatóak, s melyben a gyengeségeinket erősségekké alakíthatjuk. Az előzőekhez Balassagyarmatnak a következőket kell tennie:

1. A helyi közösségek számára olyan tereket kell biztosítani, ahol a kultúránkat, a hagyományainkat és az értékeinket, úgy tudjuk megosztani egymással, hogy az az identitásunkat erősítse.
2. Kellenek olyan események, ahol az értékeinket be tudjuk egymásnak mutatni, találkozhatnak egymással a társadalom különböző rétegei oly módon, hogy egy céllal jönnek össze és egymás örökségeit, hagyományát egy kultúrába ültesse, s ezzel a létező és látens feszültségek megszűnjenek. Ismerje meg egymást és egymás céljait a lakosság és a város minden társadalmi tagozódása.
3. A kulturális értékek bemutatására, a hagyományok megmutatásának és megtanításának helyszínei jelenleg még nincsenek meg Balassagyarmaton, s ezt ki kell építeni. Itt olyan szolgáltatásokat kell tudni nyújtani, melyek színvonala vonzóvá teszi azokat a fiatal generáció számára. Mintegy alkalmasnak kell lennie arra, hogy elkötelezettséget ébresszen bennünk az iránt, hogy értékeinket megtartva a közösségünkben együtt éljünk itt helyben Balassagyarmaton.
4. A hagyományaink, értékeink és kultúránk bemutatásához szükségünk van olyan infrastruktúrára, mely alkalmas azok feldolgozására, kutatására, és ehhez információs felületekre is, célcsoport-orientált módon, innovatív megoldások alkalmazásával.
5. Szükségünk van olyan események és programok megtartására, mely átértékel velünk értékeink, és hagyományaink építő erejét, úgy hogy az nem nélkülözheti az önszerveződést, a humánkapacitások és a civil szervezetek együttműködésének fejlesztését egyaránt. Alkalmas kell, hogy legyen arra, hogy azok hozzájáruljanak a kulturális készségeink erősítéséhez, az értékeink tudatosításához, segítsen az egyes közösségek együttgondolkodásában a társadalmi értékeink minél szélesebb körű és felhasználható kiaknázása érdekében.

6. Az egyik legfontosabb feladatunk a fiatalok helyben tartása, s az ehhez szükséges bázisok, társadalmi lehetőségek, kulturális aktívák bevonása abba a folyamatba, mely képes ezt hatékony tőkévé átalakítani, vagyis lehetőséget adni a fiatal generációknak helyben boldogulni.

Egyszóval Balassagyarmatnak a társadalmi kérdések megvitatása, a közösségi együttműködés és a közösségi elfogadás, a társadalmi párbeszéd momentumai mellé, a hagyományai és kultúrája megőrzésének egyfajta „kútjaként” kialakítandó közösségi multifunkcionális térre van szüksége, amellett, hogy az ebből fakadó, vagy ezt fenntartó értékeket az identitástudat megőrzése és fejlesztése érdekében irányított közösségi programokban materializálja.

4. A stratégia jövőképe

A Balassagyarmati Helyi Közösség és Balassagyarmat város önkormányzatának, valamint az elfogadott tervezési dokumentumokban megfogalmazott célkitűzések összhangban vannak.

A Balassagyarmati Helyi Közösség jövőképe:

Balassagyarmat térségi központ; szolgáltató, kereskedelmi, oktatási, igazgatási, gazdasági központ. A város hosszú évszázados történelmi, kulturális hagyományait tiszteli, Palóccország fővárosa, ám mindezen gyökerek mellett a jövőbetekintő, pezsgő közösségi életet nyújtó, dinamikusan fejlődő város.

A folyamatos fejlődés záloga a gazdasági fejlesztések mellett az, hogy a város megtalálja a hangot, a kapcsolatot azokkal a szervezetekkel, közösségekkel, akik a városban aktívan tevékenykednek, kulturális, közösségi terek mozgatórugói. Ezek a fejlődő közösségek, az aktív közösségi terek erősítik a helyi identitást és az elkötelezettséget a városban maradás és a városba költözés iránt.

A felpezsdülő közösségek, aktív csoportok a már eddig is a városban található értékeket ismertetik meg a város lakosságával; rácsodálkozva Balassagyarmat elfeledett, eddig ki nem aknázott kincseire. A történelmi városközpont felpezsdülésével út nyílik nemcsak az épített és kulturális értékekre való megismeréshez, hanem azáltal, hogy egy régi emlékeket őrző patinás házba költözik az aktív közösség, érezhető, hogy a múlt és a jelen együtt él, és múltbeli gyökereinkre támaszkodva tudunk a folyamatosan friss és színes jövőbeli város felé haladni.

5. A stratégia célhierarchiája

5.1. Átfogó célok

A helyzetfelmérés, a SWOT analízis és a szükségletek alapján Balassagyarmati HACS által meghatározott HKFS-hez illeszkedő átfogó célja a következő:

„A közösségi élet felpezsdítésével, színesítésével együttműködő, aktív város létrehozása, s mellette marasztaló léttér kialakítása” átfogó célja a kulturális örökségek, a hagyományok és a társadalmi összetartozás ereje, valamint az ezekben rejlő értékek kiaknázása, bemutatása, felelevenítése, megtanítása, s azokkal az identitástudat fejlesztése.

5.2 Specifikus célok

1. „A város közösségi életének teret biztosító helyszín és tér létrehozása, infrastrukturális fejlesztése.” E célon belül a közösségi fejlesztés és a közösségi kapcsolatok helyszínének materiális épített környezetének megalkotása, mely alkalmas a társadalmi kapcsolatok építésére, a kultúránk és hagyományaink örökségének bemutatására. A különféle fejlesztési szükségleteket kiszolgáló közösségi funkcionális terek kialakítása, a hagyományos tevékenységek továbbörökítésének színtere.
2. „A város teljes lakosságának aktivizálása, közösségi részétel erősítése, a társadalmi kohézió, együttműködés fejlesztése.” Cél a társadalmi rétegek közötti párbeszéd kialakítása, az egymás jobb megértését erősítő közösségépítő események megrendezése. A város teljes lakosságának aktivizálása. A kultúrához kapcsolódó gazdasági tevékenységek fejlesztését célzó események megrendezése. Hátrányos helyzetű lakosság integrációja a közösség egészébe. A cél, hogy a hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatását támogató közösségi programokat szervezzünk úgy, hogy a munkaerő-piacon, vagy a piacon az elérhető legelőnyösebb helyzetbe kerülhessenek a programok révén, felelevenítve a régi mesterségeket és hagyományainkat. Kulcsszereppel rendelkezik a Civitas Fortissima 100 éves évfordulója, melynek méltó megünneplése kiemelten fontos a város számára.
3. „Helyi, térségi értékek, hagyományok védelme, a város térségi kulturális szerepének erősítése” Cél olyan rendezvények létrehozása, melyek párbeszédet indít el a helyi közösségek, civilek, egyházak, gazdasági szereplők és a lakosság között annak érdekében, hogy az örökségeink, kultúránk és a hagyományaink miként tudnak aktív tőkévé kapcsolódni. Ezen tőke, miként tudja a fiatalokat és a szaktudást helyben marasztalni. Kulcsszereppel rendelkezik a Civitas Fortissima 100 éves évfordulója, melynek méltó megünneplése kiemelten fontos a város számára.
4. „A lakosság testi és szellemi egészségének megőrzése, javítása közösségi programok kínálatának növelésével” Cél a lakosság mozgásra bírása, egészségtudatos életmódra nevelése, a formális és nem formális oktatásban részt vevők számának növelése. Kulcsszereppel rendelkezik a Civitas Fortissima 100 éves évfordulója, melynek méltó megünneplése kiemelten fontos a város számára.

5.3 Indikátorok

Mutató	Mértékegység	Célérték projektzárás	Azonosító
A HKFS végrehajtás keretében megújított közösségi tereket rendszeresen igénybevevő lakosság aránya	%	növekszik	PR15
A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség	pontérték	növekszik	PR16
Intézmények száma, amelyekben nőtt a látogatottság a program előtti időszakhoz képest	db	5	PR23

Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosság száma (fő)	fő	15.280	PO16
A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS (HKFS) keretében tervezett és végrehajtott programok száma (db)	db	78	PO23
Városfejlesztés: Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m2	290	CO38
Városfejlesztés: Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	m2	298	CO39

5.4 A HKFS célrendszerének összefoglalása

Jövőkép	Balassagyarmat város saját kultúráját és hagyományait identitásfokozásra felhasználó összefogó és együttműködő közösség, ahol közösen egy közös örökség mentén együtt élünk le egy életet.			
Átforgó cél	A közösségi élet felpozícionálásával, színesítésével együttműködő, aktív város létrehozása, s mellette marasztaló élettér kialakítása.			
Specifikus célok	1. „A város közösségi életének teret biztosító helyszín és tér létrehozása, infrastrukturális fejlesztése.”	2. „A város teljes lakosságának aktivizálása, közösségi részétel erősítése, a társadalmi kohézió, együttműködés fejlesztése.”	3. „Helyi, térségi értékek, hagyományok védelme, a város térségi kulturális szerepének erősítése”	4. „A lakosság testi és szellemi egészségének megőrzése, javítása közösségi programok kínálatának növelésével”
Kiemelt eredményindikátorok	PR15	PR16, PO23	PO23	PO23
Kapcsolódó műveletek	K1. Többfunkciós közösségi tér kialakítása a Balassagyarmat Rákóczi fejdelem út 25-27. épületekben I1. Közösségi terek kialakítása, fejlesztése	R1. Közösségépítő városi „Nagyrendezvények” szervezése R2. Oktatás, egészség, sport R3. Hagyomány és kultúra	R1. Közösségépítő városi „Nagyrendezvények” szervezése R3. Hagyomány és kultúra	R1. Közösségépítő városi „Nagyrendezvények” szervezése R2. Oktatás, egészség, sport

6. Cselekvési terv

6.1 A beavatkozási területek/műveletek leírása

A beavatkozási terület/ művelet megnevezése	K1. Többfunkciós közösségi tér kialakítása a Balassagyarmat Rákóczi fejdelem út 25-27. épületekben
Kulcsprojekt	Igen
Indoklás, alátámasztás	<p>A kulcsprojekt Balassagyarmat Rákóczi fejdelem út 25-27. épületek fejlesztését, többfunkciós közösségi tér kialakítását jelenti. Az épületekben található, jelen fejlesztéssel érintett albetétek önkormányzati tulajdonban vannak. Az épületek a város egyetlen többszintes, nyitott függőfolyosóval rendelkező, „gangos” házai. A gang „a közösségi élet fontos színtere, a lakóközösség találkozásának és kommunikációjának alapvető helyszíne” (forrás: wikipedia). E polgári „hagyományt” kívánjuk életre hívni a kulcsprojekt megvalósításával, egy régi-új típusú közösségi tér létrehozásával, mely alkalmas lesz önkormányzati kezdeményezésű programok mellett a pályázati felhívások segítségével megvalósuló rendezvények, akciók lebonyolítására is, emellett civil szervezetek számára bázisként is szolgálhat. Emellett az épületek belső udvara különleges hangulatú összejövetelek megtartására is alkalmassá válik.</p> <p>A közösségi funkciók akadálymentes kialakításának köszönhetően mozgásunkban vagy egyéb képességeinkben akadályozott személyeknek is elérhetővé válnak, mellyel a város egyetlen ilyen közösségi színtere lesz.</p> <p>A Kiegészítő jelleg, lehatárolás pontban részletesen kifejtett projektekkel együtt egy olyan országos szinten is egyedülálló szolgáltató épületközpont alakulhat ki, ahol a lakások, gazdasági helyiségek mellett a közösségi funkció is megjelentik.</p>
Specifikus cél	<p>A város közösségi életének teret biztosító helyszínek létrehozása, infrastrukturális fejlesztése</p> <p>Érintett output indikátor: CO38, CO39</p>
A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása	<p>A Balassagyarmat Rákóczi fejdelem út 25-27. épületek egyes részeiből többfunkciós közösségi tér kialakítása. Irodák, animációs és rendezvényi helyiségek, szabadtéri terek kialakítása helyi költségvetési szervek, civilek, közösségek által szervezett rendezvények, egyéb tevékenységek lebonyolítására.</p>
Kiegészítő jelleg, lehatárolás	<p>A kulcsprojekt helyszínét adó épületek Balassagyarmat Város Önkormányzata két másik projektötletének is helyet adnak. Az épületek belső földszinti része, illetve belső udvara az helyet a kulcsprojekt megvalósításának. A Rákóczi fejdelem út 27. épületének utcai része, illetve a félemelete a TOP-2.1.2-15 Zöld város kialakítása felhívásra benyújtott Zöld csiga – Balassagyarmat zöldterületeinek megújítása című projekt helyszíne, melynek keretében gazdasági funkció fejlesztése történik meg. Az épületek</p>

	<p>emeleti része az EFOP-1.2.11-16 Esély Otthon című felhívásra benyújtandó projekt helyszíne, ahol bérlakások kialakítása történne meg fiatalok számára. Továbbá a TOP-2.1.2-15 Zöld város kialakítása és a TOP-2.1.1-15 Barnamezős területek rehabilitációja felhívásra benyújtott pályázat is tartalmaz közösségi terek kialakítását. Az e projektek által megvalósított zöldterület fejlesztések jól kiegészítik a kulcsprojekt épített környezet fejlesztését.</p> <p>Emellett a projekt illeszkedik az ÉMOP 3.1.2/A-2f Funkcióbővítő településrehabilitáció felhívás keretében megvalósult Balassagyarmat városközpontjának funkcióbővítő rehabilitációja című projekthez is, mivel a kulcsprojekt a felújított főtérén található.</p>
A művelet/ helyi felhívás célcsoportja	<p>Célcsoport: Balassagyarmat lakossága, városi civil szervezetek, közösségek, egyházak</p> <p>Kedvezményezett kör:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Balassagyarmat Város Önkormányzata
A kiválasztási kritériumok, alapelvek	A beavatkozás kulcsprojekt, így nyilvános pályázat nem kerül meghirdetésre.
Tervezett forrás	<p>EU és nemzeti társfinanszírozás: 85.000.000,- Ft</p> <p>Támogatási intenzitás: 100 %</p> <p>Támogatás forrása: ERFA</p>
Forrás ütemezése	2021. év: 85.000.000,- Ft (100 %-os mértékű előleggel kalkulálva)
A megvalósítás tervezett időintervalluma	2018.09-2021.12

A beavatkozási terület/ művelet megnevezése	11. Közösségi terek kialakítása, fejlesztése
Kulcsprojekt	Nem
Indoklás, alátámasztás	<p>Az önkormányzat által megvalósított, megvalósítani tervezett projektek mellett forrást szükséges biztosítani a kisebb léptékű infrastrukturális fejlesztésekhez. Jelentős igény van a speciális célcsoportok, korcsoportok által használt közösségi terek fejlesztésére, kialakítására legyen az akár kulturális, szakrális, sport, szabadidő jellegű. A városban jelenleg elérhető ilyen helyszínek állapota nem kielégítő, fejlesztésük, számuk növelése indokolt. Emellett szükségessé vált a programok, rendezvények lebonyolítását segítő eszközök, berendezések beszerzésének támogatása is.</p>
Specifikus cél	<p>A város közösségi életének teret biztosító helyszínek létrehozása, infrastrukturális fejlesztése</p> <p>Érintett output indikátor: CO38, CO39</p>
A helyi felhívások, támogatható tevékenységek	Közösségi célú, fedett és/vagy szabadtéri terek felújítása, átalakítása, bővítése, kialakítása. A helyiségek használatához

meghatározása	szükséges eszközbeszerzés.
Kiegészítő jelleg, lehatárolás	<p>Balassagyarmat Város Önkormányzata megkezdte a városban található közösségi terek felújítását. Az ÉMOP 3.1.2/A-2f Funkcióbővítő településrehabilitáció felhívás keretében megvalósult Balassagyarmat városközpontjának funkcióbővítő rehabilitációja című projekt során újjászületett a város főtere, szintén Európai Uniós támogatásból megújult a Jánossy Képtár és a Szabadtéri Színpad. A TOP-2.1.2-15 Zöld város kialakítása és a TOP-2.1.1-15 Barnamezős területek rehabilitációja felhívásra benyújtott pályázatok is tartalmazznak közösségi terek kialakítását. Az e projektek által megvalósított zöldterület fejlesztések jól kiegészítik a pályázati felhívás fejlesztési irányait.</p> <p>A megújított közösségi terek kiváló helyszíneket jelenthetnek az ESZA keret terhére kiírt pályázati felhívások által támogatandó projektjavaslatok megvalósításához.</p>
A művelet/ helyi felhívás célcsoportja	<p>Célcsoport: Balassagyarmat lakossága, városi civil szervezetek, közösségek, egyházak</p> <p>Kedvezményezett kör:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Balassagyarmati Roma Nemzetiségi Önkormányzat • költségvetési szervek • civil szervezetek • egyházak • nonprofit szervezetek <p>A HACS munkaszervezete nem lehet kedvezményezettje a felhívásnak.</p>
A kiválasztási kritériumok, alapelvek	<p>A fejlesztéssel érintett épület állapota leromlott és/vagy alulhasznosított</p> <p>A fejlesztéssel érintett épület köztulajdonban van</p> <p>A fejlesztés során zöldfelület fejlesztés is történik</p> <p>A fejlesztendő, kialakítandó funkciók sokfélesége</p> <p>A fejlesztendő, kialakítandó funkciók használóinak köre</p> <p>A projekt költségvetése reális és megalapozott</p> <p>Társadalmi befogadásért tett erőfeszítések, akadálymentesítés</p> <p>Környezeti fenntarthatósági szempontok</p>
Tervezett forrás	<p>EU és nemzeti társfinanszírozás: 50.743.864,- Ft</p> <p>Igényelhető támogatás összege: 500.000,- Ft – 25.000.000,- Ft</p> <p>Támogatási intenzitás: 100 %</p> <p>Támogatás forrása: ERFA</p>
Forrás ütemezése	<p>2020. év: 40.743.864,- Ft</p> <p>2021. év: 10.000.000,- Ft</p>
A megvalósítás tervezett időintervalluma	2019.01-2022.11.

A beavatkozási terület/	R1. Közösségépítő városi „Nagyrendezvények” szervezése
--------------------------------	---

művelet megnevezése	
Kulcsprojekt	Nem
Indoklás, alátámasztás	<p>Balassagyarmat az elmúlt években több jelentős – önkormányzati és civil szervezésű – rendezvénynek is helyt adott. Ezek mennyisége és minőség azonban fejlesztésre szorul. Számos esetben nem sikerült a lakosság teljes bevonása, a programkínálat megfelelő kialakítása, alkalmas helyszín kijelölése.</p> <p>Balassagyarmat térségi központi szerepének megfelelően olyan, minden évben azonos időpontban szervezett szórakoztató rendezvények működtetése is szükséges, amellyel egymás megismerése és az összetartozás erősítése a cél. Elsősorban olyan programok megvalósítása indokolt és szakmailag alátámasztható, mely a CLLD kifutását követően nagy mértékű pályázati forrás bevonása nélkül, de Balassagyarmat Város Önkormányzatának állandó támogatásával, ár-érték arányban kimagaslóan jól teljesít a jelenleg ismert más helyi, önkormányzati érdekeltségű rendezvényhez képest, valamint a megvalósító számára igényként merül fel a programban részt vevő szolgáltatóktól származó, a költségvetés kiadásának meghatározott százalékát biztosító bevétel biztosítása (például vendéglátók, telekommunikációs, banki szolgáltatók kitelepüléséből befolyó bevétel) a későbbi fenntarthatóság biztosítása érdekében.</p> <p>A rendezvények meghatározásakor jól körülhatárolható, kereskedelmi szempontból értékelhető közönség szervezése lényeges, amelynek alapja Balassagyarmat város és térsége demográfiai adatából tevődik össze.</p> <p>A városban olyan programkínálat létrehozása szükséges, melyek valamennyi társadalmi réteget, korosztály elérnek, megszólítanak, aktivizálnak, és egyben erősítik az együvé tartozást, a Gyarmati Identitást, mely lakosságépítő, népességmegtartó erővel rendelkezik.</p> <p>A felhívás programjai méretükből adódóan a közösségépítés mellett turisztikai szempontból is kiemelt jelentőséggel bírnak, így a média megjelenés támogatásának fontossága is szempont.</p> <p>A pályázati felhívás kiírását hangsúlyosan indokolja a Civitas Fortissima 100 éves évfordulója, melynek méltó megünneplése kiemelten fontos a város számára.</p>
Specifikus cél	<p>A város teljes lakosságának aktivizálása, közösségi részétel erősítése, a társadalmi kohézió, együttműködés fejlesztése</p> <p>A lakosság testi és szellemi egészségének megőrzése, javítása közösségi programok kínálatának növelésével</p> <p>Helyi, térségi értékek, hagyományok védelme, a város térségi kulturális szerepének erősítése</p> <p>Érintett output indikátor: PO23</p>
A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása	A város teljes lakossága számára elérhető, legalább 500 fő részvételével megvalósuló rendezvények, akciók, egyéb események megszervezése.

Kiegészítő jelleg, lehatárolás	A beavatkozás kapcsolódik a már megkezdett közösségi tér felújítási programhoz (ÉMOP 3.1.2/A-2f; TOP-2.1.2-15; TOP-2.1.-15), továbbá a K1. és az I1. pályázati felhívásokhoz, hiszen ezek keretében biztosítottá válik a programok helyszínét jelentő helyiségek, nyitott terek mennyisége és minősége.
A művelet/ helyi felhívás célcsoportja	Célcsoport: Balassagyarmat lakossága, városi civil szervezetek, közösségek, egyházak, a városba látogató turisták Kedvezményezett kör: <ul style="list-style-type: none"> • Balassagyarmati Roma Nemzetiségi Önkormányzat • költségvetési szervek • civil szervezetek • egyházak • nonprofit szervezetek A HACS munkaszervezete nem lehet kedvezményezettje a felhívásnak.
A kiválasztási kritériumok, alapelvek	A programok résztvevőinek száma, összetétele Innovatív, élményelemeket hangsúlyozó rendezvények, programok A helyi gazdaságfejlesztést is elősegítő tevékenységek Hátrányos helyzetű csoportok bevonása Több szervezet együttműködése valósul meg A program kapcsolódik a „Civitas Fortissima” 100 éves évfordulójához A program a K1. vagy az I1. pályázati felhívás keretében fejlesztett helyszínen valósul meg
Tervezett forrás	EU és nemzeti társfinanszírozás: 56.649.442,- Ft Igényelhető támogatás összege: 1.000.000,- Ft – 10.000.000,- Ft Támogatási intenzitás: 100 % Támogatás forrása: ESZA
Forrás ütemezése	2020. év: 28.501.625,- Ft 2021. év: 28.147.817,- Ft
A megvalósítás tervezett időintervalluma	2018.09-2022.11.

A beavatkozási terület/ művelet megnevezése	R2. Oktatás, egészség, sport
Kulcsprojekt	Nem
Indoklás, alátámasztás	A XXI. század rohanó világában a technika száguldó fejlődése a lakosság egészségi állapotában nem mutatkozik meg. Az emberek egyre kevesebbet sportolnak, a rendszeres testmozgást végzők száma rohamosan csökken, növekszik az elhízottak száma. Ugyanakkor a szellemi kikapcsolódást választók száma is egyre kevesebb, ráadásul az oktatási intézményekben tanulók fiatalok aktivitása is lecsökkent. E letargiából kell kímoldítani az

	<p>embereket érdekes, szórakoztató rendezvényekkel, akciókkal, de egyben – olykor burkolt módon vagy épp hangsúlyozottan – nevelő-oktató tevékenységet is megvalósítva.</p> <p>A városban olyan programkínálat létrehozása szükséges, melyek valamennyi társadalmi réteget, korosztály elérnek, megszólítanak, aktivizálnak, és egészséges várost alakítanak ki, mely lakosságépítő, népességmegtartó erővel rendelkezik.</p> <p>A pályázati felhívás kiírását hangsúlyosan indokolja a Civitas Fortissima 100 éves évfordulója, melynek méltó megünneplése kiemelten fontos a város számára.</p>
Specifikus cél	<p>A város teljes lakosságának aktivizálása, közösségi részétel erősítése, a társadalmi kohézió, együttműködés fejlesztése</p> <p>A lakosság testi és szellemi egészségének megőrzése, javítása közösségi programok kínálatának növelésével</p> <p>Érintett output indikátor: PO23</p>
A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása	<p>Az ismeretterjesztés, egészségmegőrzés, egészséges életmód, szabadidő, sport témájú tematikus rendezvények, táborok, workshopok, egyéb közösségfejlesztést célzó események megszervezése. Közösségépítési céllal kiadványok, könyvek megjelentetése.</p>
Kiegészítő jelleg, lehatárolás	<p>A beavatkozás kapcsolódik a már megkezdett közösségi tér felújítási programhoz (ÉMOP 3.1.2/A-2f; TOP-2.1.2-15; TOP-2.1.-15), továbbá a K1. és az I1. pályázati felhívásokhoz, hiszen ezek keretében biztosítottá válik a programok helyszínét jelentő helyiségek, nyitott terek mennyisége és minősége.</p>
A művelet/ helyi felhívás célcsoportja	<p>Célcsoport: Balassagyarmat lakossága, városi civil szervezetek, közösségek, egyházak, a városba látogató turisták</p> <p>Kedvezményezett kör:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Balassagyarmati Roma Nemzetiségi Önkormányzat • költségvetési szervek • civil szervezetek • egyházak • nonprofit szervezetek <p>A HACS munkaszervezete nem lehet kedvezményezettje a felhívásnak.</p>
A kiválasztási kritériumok, alapelvek	<p>A programok résztvevőinek száma, összetétele</p> <p>Innovatív, élményelemeket hangsúlyozó rendezvények, programok</p> <p>A helyi gazdaságfejlesztést is elősegítő tevékenységek</p> <p>Hátrányos helyzetű csoportok bevonása</p> <p>Több szervezet együttműködése valósul meg</p> <p>A program kapcsolódik a „Civitas Fortissima” 100 éves évfordulójához</p> <p>A program a K1. vagy az I1. pályázati felhívás keretében fejlesztett helyszínen valósul meg</p>
Tervezett forrás	<p>EU és nemzeti társfinanszírozás: 18.888.891,- Ft</p>

	Igényelhető támogatás összege: 100.000,- Ft – 1.000.000,- Ft Támogatási intenzitás: 100 % Támogatás forrása: ESZA
Forrás ütemezése	2020. év: 11.994.900,- Ft 2021. év: 6.893.991,- Ft
A megvalósítás tervezett időintervalluma	2019.01-2022.11.

A beavatkozási terület/ művelet megnevezése	R3. Hagyomány és kultúra
Kulcsprojekt	Nem
Indoklás, alátámasztás	<p>A gazdag térségi, városi hagyományok, kulturális értékek (pl. palócság; Mikszáth, Madách öröksége) fenntartását, a mai kor szellemében történő megőrzése kiemelt feladat kell, hogy legyen Palóccország fővárosában.</p> <p>A városban olyan programkínálat létrehozása szükséges, melyek valamennyi társadalmi réteget, korosztály elérnek, megszólítanak, aktivizálnak, és egyben erősítik az együvé tartozást, a Gyarmati Identitást, mely lakosságépítő, népességmegtartó erővel rendelkezik.</p> <p>A pályázati felhívás kiírását hangsúlyosan indokolja a Civitas Fortissima 100 éves évfordulója, melynek méltó megünneplése kiemelten fontos a város számra.</p>
Specifikus cél	<p>A város teljes lakosságának aktivizálása, közösségi részétel erősítése, a társadalmi kohézió, együttműködés fejlesztése</p> <p>Helyi, térségi értékek, hagyományok védelme, a város térségi kulturális szerepének erősítése</p> <p>Érintett output indikátor: PO23</p>
A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása	<p>A helyi hagyományok, történelmi és kulturális értékek ápolását célzó rendezvények, táborok, workshopok, egyéb közösségfejlesztést célzó események megszervezése. Közösségépítési céllal kiadványok, könyvek megjelentetése.</p>
Kiegészítő jelleg, lehatárolás	<p>A beavatkozás kapcsolódik a már megkezdett közösségi tér felújítási programhoz (ÉMOP 3.1.2/A-2f; TOP-2.1.2-15; TOP-2.1.-15), továbbá a K1. és az I1. pályázati felhívásokhoz, hiszen ezek keretében biztosítottá válik a programok helyszínét jelentő helyiségek, nyitott terek mennyisége és minősége.</p>
A művelet/ helyi felhívás célcsoportja	<p>Célcsoport: Balassagyarmat lakossága, városi civil szervezetek, közösségek, egyházak, a városba látogató turisták</p> <p>Kedvezményezett kör:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Balassagyarmat Város Önkormányzata • Balassagyarmati Roma Nemzetiségi Önkormányzat • költségvetési szervek • civil szervezetek

	<ul style="list-style-type: none"> • egyházak • nonprofit szervezetek <p>A HACs munkaszervezete nem lehet kedvezményezettje a felhívásnak.</p>
A kiválasztási kritériumok, alapelvek	<p>A programok résztvevőinek száma, összetétele</p> <p>Innovatív, élményelemeket hangsúlyozó rendezvények, programok</p> <p>A helyi gazdaságfejlesztést is elősegítő tevékenységek</p> <p>Hátrányos helyzetű csoportok bevonása</p> <p>Több szervezet együttműködése valósul meg</p> <p>A program kapcsolódik a Civitas Fortissima 100 éves évfordulójához</p> <p>A program a K1. vagy az I1. pályázati felhívás keretében fejlesztett helyszínen valósul meg</p>
Tervezett forrás	<p>EU és nemzeti társfinanszírozás: 7.795.000,- Ft</p> <p>Igényelhető támogatás összege: 100.000,- Ft – 1.000.000,- Ft</p> <p>Támogatási intenzitás: 100 %</p> <p>Támogatás forrása: ESZA</p>
Forrás ütemezése	<p>2020. év: 2.000.000,- Ft</p> <p>2021. év: 5.795.000,- Ft</p>
A megvalósítás tervezett időintervalluma	<p>2019.01-2022.11.</p>

A helyzetfeltárás, a szükségletek, a célok és a tervezett műveletek

Sor-szám	Megnevezés (legfeljebb 1-2 szó) / Kulcsprojekt (K) – amennyiben releváns	Indoklás, alátámasztás (legfeljebb 4-5 mondat)	Specifikus cél (legfeljebb 1-2 szó)	Támogatható tevékenységek (legfeljebb 4-5 mondat)	Kiegészítő jelleg, lehatárolás (legfeljebb 4-5 mondat)	Célcsoport (legfeljebb 1-2 szó)	Forrás (ezer Ft)	Támogató alap (ERFA/ESZA)	Tervezett időintervallum (év, hónap)
1.	Többfunkciós közösségi tér kialakítása a Balassagyarmat Rákóczi fejdelem út 25-27. épületekben (K)	Az épületek a város egyetlen többszintes, nyitott függőfolyosóval rendelkező, „gangos” házai. A gang „a közösségi élet fontos színtere, a lakóközösség találkozásának és kommunikációjának alapvető helyszíne” (wikipedia). E polgári „hagyományt” kívánjuk életre hívni a kulcsprojekt megvalósításával, egy régi-új típusú közösségi tér létrehozásával.	A város közösségi életének teret biztosító helyszínek létrehozása, infrastrukturális fejlesztése	A Balassagyarmat Rákóczi fejdelem út 25-27. épület udvarán és a 25. épület földszintjén lévő ingatlanokból többfunkciós közösségi tér kialakítása. Irodák, animációs és rendezvényi helyiségek, szabadtéri terek kialakítása helyi költségvetési szervek, civilek, közösségek által szervezett rendezvények, egyéb tevékenységek lebonyolítására.	A Rákóczi fejdelem út 27. épületének utcai része, illetve a félemelete a TOP-2.1.2-15 Zöld város kialakítása felhívásra benyújtott projekt helyszíne, melynek keretében gazdasági funkció fejlesztése történik meg. Az épületek emeleti része az EFOP-1.2.11-16 Esély Otthon című felhívásra benyújtandó projekt helyszíne, ahol bérlakások kialakítása történne meg fiatalok számára.	Balassagyarmat lakossága, városi civil szervezetek, közösségek, egyházak	85.000	ERFA	2018.09-2021.12
2.	Közösségi terek kialakítása, fejlesztése	Az önkormányzat által megvalósított, megvalósítani tervezett projektek	A város közösségi életének teret biztosító	Közösségi célú, fedett és/vagy szabadtéri terek felújítása, átalakítása, bővítése, kialakítása. A	Balassagyarmat Város Önkormányzata megkezdte a	Balassagyarmat lakossága, városi civil szervezetek, közösségek,	50.743,864	ERFA	2019.01-2022.11.

		<p>mellett forrást szükséges biztosítani a kisebb léptékű infrastrukturális fejlesztésekhez.</p> <p>Jelentős igény van a speciális célcsoportok, korcsoportok által használt közösségi terek fejlesztésére, kialakítására legyen az akár kulturális, szakrális, sport, szabadidő jellegű. A városban jelenleg elérhető ilyen helyszínek állapota nem kielégítő, fejlesztésük, számuk növelése indokolt. Emellett szükségessé vált a programok, rendezvények lebonyolítását segítő eszközök, berendezések beszerzésének támogatása is.</p>	<p>helyszínek létrehozása, infrastrukturális fejlesztése</p>	<p>helyiségek használatához szükséges eszközbeszerzés.</p>	<p>városban található közösségi terek felújítását. Az ÉMOP 3.1.2/A-2f felhívás keretében megvalósult projekt során újjászületett a város főtere, szintén Európai Unió támogatásból megújult a Jánossy Képtár és a Szabadtéri Színpad. A TOP-2.1.2-15 és a TOP-2.1.1-15 felhívásra benyújtott pályázatok is tartalmaznak közösségi terek kialakítását. Az e projektek által megvalósított zöldterület fejlesztések jól kiegészítik a pályázati felhívás fejlesztési irányait.</p>	<p>egyházak</p>			
3.	<p>Közösségépítő városi „Nagyrendezvények” szervezése</p>	<p>Balassagyarmat az elmúlt években több jelentős – önkormányzati és civil szervezésű – rendezvénynek is helyt adott. Ezek mennyisége és minőség azonban fejlesztésre szorul.</p>	<p>A város teljes lakosságának aktivizálása, közösségi részétel erősítése, a társadalmi kohézió, együttműködés fejlesztése</p>	<p>A város teljes lakossága számára elérhető, legalább 500 fő részvételével megvalósuló rendezvények, akciók, egyéb események megszervezése.</p>	<p>A beavatkozás kapcsolódik a már megkezdett közösségi tér felújítási programhoz (ÉMOP 3.1.2/A-2f; TOP-2.1.2-15; TOP-2.1.-15), továbbá a K1. és az I1. pályázati</p>	<p>Balassagyarmat lakossága, városi civil szervezetek, közösségek, egyházak, a városba látogató turisták</p>	56.649,442	ESZA	2018.09-2022.11.

		Számos esetben nem sikerült a lakosság teljes bevonása, a programkínálat megfelelő kialakítása, alkalmas helyszín kijelölése.	A lakosság testi és szellemi egészségének megőrzése, javítása közösségi programok kínálatának növelésével Helyi, térségi értékek, hagyományok védelme, a város térségi kulturális szerepének erősítése		felhívásokhoz, hiszen ezek keretében biztosítottá válik a programok helyszínét jelentő helyiségek, nyitott terek mennyisége és minősége.				
4.	Oktatás, egészség, sport	A XXI. század rohanó világában a technika száguldó fejlődése a lakosság egészségi állapotában nem mutatkozik meg. Az emberek egyre kevesebbet sportolnak, a rendszeres testmozgást végzők száma rohamosan csökken, növekszik az elhízottak száma. Ugyanakkor a szellemi kikapcsolódást választók száma is egyre kevesebb, ráadásul az oktatási intézményekben tanulók fiatalok aktivitása is lecsökkent.	A város teljes lakosságának aktivizálása, közösségi részétel erősítése, a társadalmi kohézió, együttműködés fejlesztése A lakosság testi és szellemi egészségének megőrzése, javítása közösségi programok kínálatának növelésével	Az ismeretterjesztés, egészségmegőrzés, egészséges életmód, szabadidő, sport témájú tematikus rendezvények, táborok, workshopok, egyéb közösségfejlesztést célzó események megszervezése. Közösségépítési céllal kiadványok, könyvek megjelentetése.	A beavatkozás kapcsolódik a már megkezdett közösségi tér felújítási programhoz (ÉMOP 3.1.2/A-2f; TOP-2.1.2-15; TOP-2.1.-15), továbbá a K1. és az I1. pályázati felhívásokhoz, hiszen ezek keretében biztosítottá válik a programok helyszínét jelentő helyiségek, nyitott terek mennyisége és minősége.	Balassagyarmat lakossága, városi civil szervezetek, közösségek, egyházak, a városba látogató turisták	18.888,891	ESZA	2019.01-2022.11.

		E letargiából kell kimozdítani az embereket érdekes, szórakoztató rendezvényekkel, akciókkal, de egyben – olykor burkolt módon vagy épp hangsúlyozottan – nevelő-oktató tevékenységet is megvalósítva.							
5.	Hagyomány és kultúra	A gazdag térségi, városi hagyományok, kulturális értékek (pl. palócság; Mikszáth, Madách öröksége) fenntartását, a mai kor szellemében történő megőrzése kiemelt feladat kell, hogy legyen Palócország fővárosában. A városban olyan programkínálat létrehozása szükséges, melyek valamennyi társadalmi réteget, korosztály elérnek, megszólítanak, aktivizálnak, és egyben erősítik az együvé tartozást, a Gyarmati Identitást, mely lakosságépítő, népességmegtartó erővel rendelkezik.	A város teljes lakosságának aktivizálása, közösségi részétel erősítése, a társadalmi kohézió, együttműködés fejlesztése Helyi, térségi értékek, hagyományok védelme, a város térségi kulturális szerepének erősítése	A helyi hagyományok, történelmi és kulturális értékek ápolását célzó rendezvények, táborok, workshopok, egyéb közösségfejlesztést célzó események megszervezése. Közösségépítési céllal kiadványok, könyvek megjelentetése.	A beavatkozás kapcsolódik a már megkezdett közösségi tér felújítási programhoz (ÉMOP 3.1.2/A-2f; TOP-2.1.2-15; TOP-2.1.,-15), továbbá a K1. és az I1. pályázati felhívásokhoz, hiszen ezek keretében biztosítottá válik a programok helyszínét jelentő helyiségek, nyitott terek mennyisége és minősége.	Balassagyarmat lakossága, városi civil szervezetek, közösségek, egyházak, a városba látogató turisták	7.795	ESZA	2019.01-2022.11.

6.2 Együtműködések

A városon belüli együtműködések mellett a programok sikeres lebonyolítását nagyban segítheti a térségi (Balassagyarmati járáson belüli, megyei szintű), illetve nemzetközi (testvértelepülések, külföldi szervezetek közötti) együtműködés.

1. Specifikus cél:

A meglévő kapcsolatok felhasználásával, újak kiépítésével a HKFS specifikus céljai közül három megvalósíthatása erősíthető. A város teljes lakosságának aktivizálása, közösségi részétel erősítése, a társadalmi kohézió, együtműködés fejlesztése. A lakosság testi és szellemi egészségének megőrzése, javítása közösségi programok kínálatának növelésével.

Helyi, térségi értékek, hagyományok védelme, a város térségi kulturális szerepének erősítése.

2. Indoklás, alátámasztás:

Balassagyarmat Palórcország fővárosaként, Nógrád megye kulturális életének meghatározójaként saját fejlődése mellett a térségi közösségi élet, hagyományápolás fejlesztésért is felelős. E szerep beteljesítéséhez elengedhetetlen az együtműködés a szomszédos településekkel, azok civil szervezeteivel. Fontos a már régóta működő testvértelepülési kapcsolatok adta lehetőségek további kiaknázása, különös tekintettel a határ túloldalán lévő Szlovákgyarmat településsel való együtműködésre.

Ezen együtműködések tovább erősíthetik a helyi identitást, közösségépítést. Az ún. jógyakorlatok átvételével, alkalmazásával hatékony módszerek válnak alkalmazhatóvá a közösségfejlesztés, kultúra, oktatás területén is. Emellett a már meglévő civil kapcsolatok szintet léphetnek, és akár települési szintű kapcsolattá fejlődhetnek.

3. Az együtműködés tervezett tématerületei:

- A meglévő térségi és testvérvárosi kapcsolatok ápolása kulturális programokon keresztül
- Új településekkel tematikusan fókuszáltabb (pl. kulturális, gazdaságfejlesztési, turisztikai) együtműködések kialakítása a HACS tagjainak, kedvezményezettjeinek már meglévő kapcsolataira építve, azokat lehetőleg városi szintű együtműködésekévé fejlesztve
- Tapasztalatcsere, jó gyakorlatok megosztása különböző, elsősorban hasonló méretű és adottságú, regionális HACS szervezetekkel, hálózatosodás megalapozása kapcsolatfelvétellel
- Különböző korcsoportoknak szóló csereprogramok, tudásmegosztás támogatása
- Civil együtműködések támogatása a HACS struktúráján keresztül, elsősorban kulturális és közösségfejlesztési területeken.

4. Tervezett forrás:

Az együtműködések forrását egyrészt jelen projekt R1, R2, R3 felhívásai adják, hiszen bár a megvalósult rendezvények helyszíne Balassagyarmat, de a lebonyolításba, akár fellépőként, előadóként, egyéb közreműködőként bevonhatók a térségi szervezetek is.

További forrás lehet az Interreg V-A Szlovákia-Magyarország Együtműködési Program pályázati felhívásai, illetve a testvértelepülési együtműködés érdekében kiírt pályázatok is.

A forrás nagyság jelenleg még nem meghatározható, hiszen az nagyban függ a megvalósítók szándékától. Cél azonban, hogy minél több pályázati forrás bevonásra kerüljön, mivel kizárólag önerőből az érintett szervezetek együttműködési korlátozott.

6.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

A városon belüli együttműködések mellett a programok sikeres lebonyolítását nagyban segítheti a térségi (Balassagyarmati járáson belüli, megyei szintű), illetve nemzetközi (testvértelepülések, külföldi szervezetek közötti) együttműködés.

6.3.1. A HACS összetétele

A Balassagyarmati Helyi Közösség nem rendelkezik önálló jogi személyiséggel, működési formája konzorcium.

A HACS-ot 15 szervezet hozta létre; 4 szervezet a gazdasági szférából; 5 a civil szférából és 6 a közszférából került bevonásra.

A HACS-ot 2016. május 30. napján hozták létre és az NGM vette nyilvántartásba.

A HACS képviselője az alakításkor még a Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal és annak élén dr Varga Andrea jegyző volt; ám a HKFS meghatározása és a feladatkörök leosztása során változás történt, a konzorcium tagjai Balassagyarmat Város Önkormányzatát választották meg konzorciumvezetőnek és az önkormányzat képviselőjében Medvác Lajost a konzorcium képviselőjének.

A konzorcium vezetőjének személye a Támogatási Szerződés megkötése előtt módosult és ismét a Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal lett a konzorcium vezetője.

A konzorciumot alkotó tagok már a stratégia megalkotása során számos alkalommal üléseztek, tanácskoztak (ennek részletei az 1. fejezetben kerültek ismertetésre). A pályázat támogatása esetén, első lépésként a HACS célul tűzte ki, hogy a támogatási szerződés aláírását követő 2 hónapon belül szervezeti és működési szabályzatot alkot és fogad el, a költségvetésben rendelkezésre álló adminisztrációs kiadások terhére (a munkaszervezet készíti elő).

Ebben a szervezeti és működési szabályzatban kerül részletesen rögzítésre a Közösség működési szabályai, eljárásrendje, az egyes szervezeti egységek és azok feladatkörei és minden egyéb szabály, mely akár a felelősségi kérdéseket, akár egyéb szabályozandó területeket rögzít. Természetesen azonban már az eddigi működés során is kialakultak azok a fő irányelvek, eljárások – különös tekintettel a felhívásban foglaltakra is – melyeket a közösség eddig is betartott és működését ezt követően is ennek megfelelően kívánja meghatározni.

Így csak egy ábra, valamint leírás segítségével kerülnek meghatározásra a HACS-ot alakító szervezeti egységek, működési mechanizmusok és a főbb hatáskörök, feladatok.

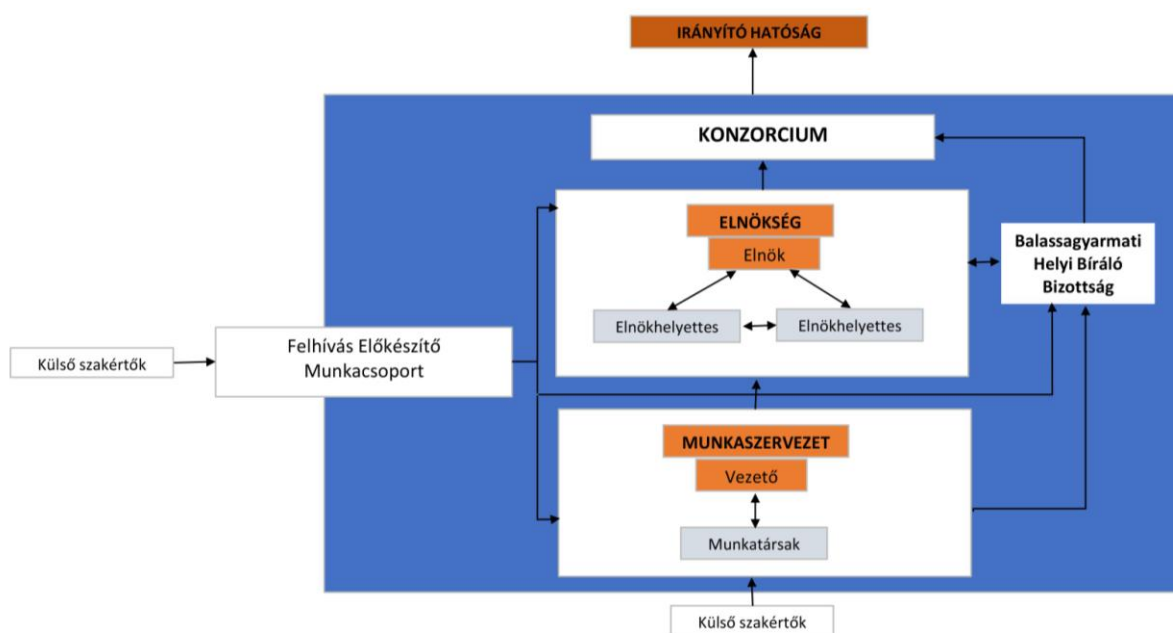
6.3.2. A Balassagyarmati Helyi Közösség szervezeti egységei és azok feladatai:

1. Balassagyarmati Helyi Közösség Közgyűlése

A HACS megalakulásakor 15 tagot számlál, konzorciumi formában működik. 4 szervezet a gazdasági szférából; 5 a civil szférából és 6 a közszférából került a tagságába. A HACS nyitott, ahhoz később is van mód csatlakozni – természetesen a pályázatban előírt 3 szektor kiegyensúlyozottságának fenntartása mellett.

A Közgyűlés a legfőbb döntéshozó szerv. Ő jogosult a konzorciumi megállapodás jóváhagyására, a tisztségviselők megválasztására, a gazdálkodáshoz kapcsolódó főbb döntések meghozatalára: így beszámolókat, költségvetés jóváhagyására, valamint a HKFS, HFS elfogadására.

Üléseit szükség szerinti időközönként tartják, azzal, hogy minden évben legalább 1 ülés megtartása kötelező.

2. Balassagyarmati Helyi Közösség Elnöksége:

Az Elnökség végzi a HACS operatív irányítását. Az Elnökség 3 tagú a konzorcium döntése nyomán, az elnök mellett két elnökhelyettes működik. Az elnök Balassagyarmat Város Önkormányzata képviseletében Medvác Lajos polgármester, mint a közsféra képviselője. Az elnökhelyettesen a civil szféra és a vállalászási szféra keretéből kerültek ki: az egyik elnökhelyettes az Ipoly Média Kft vezetője Házy Attila, míg a civil szektort képviselő elnökhelyettes Jakus Julianna a „Kicsi vagyok én” Közhasznú Alapítvány képviselője.

Működésének részletszabályai a szervezeti és működési szabályzatban kerülnek rögzítésre, főbb feladatai a HACS működésének vitele mind jogi mind pénzügyi szempontból. Ők azok, akik folyamatosan figyelemmel kísérik a stratégia megvalósulását, illetve, amennyiben szükséges kezdeményezik a közgyűlés összehívását a stratégia módosítása kapcsán.

A Közreműködő Szervezet kérésére a konzorcium vezetőjének személye a Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatalra módosult, az elnökség másik két tagjának személye nem módosult.

3. Balassagyarmati Helyi Közösség Helyi Bíráló Bizottsága

A konzorcium döntése nyomán a Bíráló bizottság 6 tagú, melyben 2-2-2 szervezet képviselteti magát konzorciumot alkotó 3 szférából: civil – közsféra és a vállalkozási szektor. Így érvényesül az az elv, hogy egyik szektorból való képviselők sem haladhatják meg a szavazati jogok 49%-át. A konkrét tagjait majd a közgyűlés választja meg. A Bíráló bizottság tagjai a HACS tagjai. A Bíráló bizottság tagjait a közgyűlés választja.

Főbb feladatai a stratégia keretében támogatható projektek kiválasztása; a benyújtott projektek, pályázatok értékelése és a támogatásra vonatkozó javaslat meghatározása. Működésük során minden tagot 1 szavazat illet meg, függetlenül attól, hogy melyik szektorból érkeznek.

A működésük során – pénzügyi keretek betartása mellett- lehetőségük van szakkérdésekben külső szakértéket bevonni, szolgáltatásaikat igénybe venni.

A bizottság akkor határozatképes, ha legalább 4 fő jelen van.

Az ülés összehívásának gyakoriságát – a bírálendő pályázatok függvényében – a saját ügyrendjükben határozzák meg, melyet az IH hagy jóvá.

A Bíráló bizottság tagja csak olyan pályázat értékelésében vehet részt, amellyel kapcsolatban biztosítható a pártatlan és objektív döntése – különös figyelemmel a 272/2014 (IX.5.) Korm. rendelet 39§-ában megfogalmazottakra.

Fő feladatuk, hogy a projekt értékelése után a támogatásra javasolt projekteket továbbítása az irányító hatóság felé jogosultsági ellenőrzésre.

4. Felhívás Előkészítő Munkacsoport

A HACS keretén belül egy Felhívás Előkészítő Munkacsoport került létrehozásra. A FEMCS valamennyi helyi felhívás előkészítéséért felelős. Összehívásának, feladatainak és működésének részletezését a FEMCS ügyrendje tartalmazza.

5. Balassagyarmati Helyi közösség Munkaszervezete és munkaszervezet vezetője

A munkaszervezet feladatait a Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal látja el. A munkaszervezet vezetője a Hivatal vezetője, Balassagyarmat Város Jegyzője, aki közel egy évtizedes szakmai tapasztalattal rendelkezik a munkaszervezet animációs, projektgenerálási, gazdaság- és társadalomszervezési feladatainak koordinálásához, a térségben tapasztalt vezetőnek számít.

Működési kereteinek részletszabályait a szervezeti és működési szabályzat határozza meg. Főbb feladatai:

- Irányítja a munkaszervezet tevékenységét.
- Felelős a HKFS tervezési folyamat menedzseléséért, a HKFS hatékony megvalósításáért, a munkaszervezet napi működtetéséért.
- Részt vesz a döntés-előkészítésben, támogatva az értékelő bizottság munkáját.
- Felterjeszti a pályázatokat döntésre, részt vesz a munkaszervezet feladatainak ellátásában.
- Beszámolási kötelezettsége van az Elnökség/elnök felé.

- Operatív szintű kapcsolattartás.

A munkaszervezet tagjaira a munkaszervezet vezetője tesz javaslatot. A tagok kiválasztása során fontos, a feladatok ellátásához szükséges szakértelem mellett a térség közössége és gazdasága fejlesztéséhez használható szakmai háttér és a térség ismerete. Létszáma a HACS finanszírozási kapacitásától függ, számuk a HACS működése során változhat.

A munkaszervezet fő feladatai: Térségi animáció, projektgenerálás. A munkaszervezethez beérkező projektötletek pályázattá érlelésének segítése, a potenciális pályázók segítése a pályázatok összeállításában és az elszámolásokban. Monitoring, értékelés. A HACS adminisztrációs feladatainak ellátása. Beszámolási kötelezettséggel a munkaszervezet-vezetőnek tartoznak.

Sem a munkaszervezet vezetőjének, sem a munkaszervezet tagjainak nincs döntési kompetenciája a projektekkel kapcsolatban. A munkaszervezetet ellátó non-profit konzorciumi tag nem lehet tagja a bíráló bizottságnak.

6.3.3 Döntéshozatali struktúra

A döntéshozatal struktúrájának részletes kialakítására a támogatási döntést követően jóváhagyásra kerülő szervezeti és működési szabályzatban kerül meghatározásra, ebben a fejezetben csak a főbb sarokpontok kerülnek rögzítésre és meghatározásra.

A helyi szintű döntési struktúra – az előző fejezetben is meghatározott- HACS szervezeti egységek útján történik.

E szervezeti rendszer felett található az Irányító Hatóság, akinek feladata a támogatási kérelmek kiválasztási rendje tervezetének jóváhagyása, illetve a Bíráló bizottság ügyrendjének jóváhagyása. E szervezet ellenőrző feladatot lát el, a HACS által kiválasztott illetve támogatásra javasolt projektek támogathatósága tekintetében.

A HACS legfőbb döntéshozó szerve a Közzgyűlés, melynek feladata a legfőbb, alapdokumentumok jóváhagyása, így a HKFS meghatározása és elfogadása is.

A Munkaszervezet készíti elő a szükséges formanyomtatványokat, értékelési lapok mintáit, szükséges ellenőrző listákat. A munkaszervezet gondoskodik a pályázati felhívások megjelentetéséről, nyilvánosságra hozatalára.

A munkaszervezet közreműködik a hiánypótlási felhívások kiírásában, nyomon követésében.

A formai előírások vizsgálatán átesett pályázatokat ő terjeszti a Bíráló bizottság elé tartalmi bírálatra.

Minden működő szervezet – így a Bíráló bizottság – üléseinek megszervezéséről és dokumentálásáról gondoskodik.

A Bíráló bizottság ülését követően elvégzi a szükséges adminisztratív feladatokat az Irányító hatóság részére történő megküldéshez.

Miután az Irányító hatóság jóváhagyta a döntést, írásban értesíti a pályázókat a döntés eredményéről.

A Bíráló bizottság külsős szakértőt is felkérhet a pályázatok elbírálásának egyes rész-kérdéseibe.

A munkaszervezet által összehívott Bíráló bizottsági üléseken kerülnek kiválasztásra és rangsorolásra támogatási kérelmek. A részletesen indokolt bírálatot követően- a munkaszervezet útján – kerül megküldésre az Irányító hatóságnak a döntés jóváhagyása.

A Bíráló bizottság ülésről jegyzőkönyv készül. A bíráló bizottsági ülésen készült jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell – legalább a jegyzőkönyv mellékleteként – az értékelő és összefoglaló lapokat valamint a bizottság tagjai által tett titoktartási és összeférhetlenségi nyilatkozatokat.

A kiválasztás főbb paraméterei:

A kiválasztás főbb paramétereinek meghatározása is a támogatási szerződés aláírását követően történik. Ennek sarokpontjai azonban már jelenleg is rendelkezésre állnak, melyek az alábbiak szerint foglalhatók össze:

A pályázatok mind tartalmi, mind formai szempontból vizsgálat alá kerülnek.

A formai szempontok körében kerül megvizsgálásra, hogy a pályázat a megadott formában és határidőben került-e benyújtásra; a pályázatot arra jogosult szervezet nyújtotta-e be – azaz Balassagyarmat területén található ; a pályázó Balassagyarmaton kíván projektet megvalósítani.

Ennek keretében kerül vizsgálatra, hogy a pályázatot magyar nyelven nyújtották-e be; a megpályázott összeget forintban határozták-e meg. Szintén vizsgálat tárgya, hogy a megpályázott összeg nem lépi-e túl a maximálisan pályázható összeget; illetve eléri-e a minimális pályázati összeget.

Ezt követően kerül sor a formai bírálatra, melyet a Bíráló bizottság végez, de munkájukhoz szükség esetén bevonhatnak külső szakértőt is. A szakmai szempontok keretében kerül megvizsgálásra, hogy a benyújtott támogatási kérelemben foglaltak megvalósítása egyezik-e a pályázati kiírásban megvalósított céllal.

Az elbírálás során az infrastrukturális pályázatoknál az akadálymentesítés megléte kiemelten fontos.

A pályázatok elbírálása során előnyt élveznek azok a pályázatok, melyek megvalósítása a hátrányos helyzetű célcsoportok számára biztosít elérhető fejlesztéseket, illetve ha már a projekt előkészítése során széleskörű társadalmi egyeztetés valósult meg. Külön vizsgálandó, hogy a tervezett projekt mennyire nyitott, mennyire elérhető a pályázón kívül más szervezetek, társadalmi rétegek számára.

A szakmai vizsgálat keretében a pályázat kidolgozottsága, megfelelő módszertana, belső logikája és koherenciája kerül vizsgálat alá.

6.3.4. A HKFS megvalósítását szolgáló humán erőforrások bemutatása:

A munkaszervezet feladatait a Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal látja el. A munkaszervezet vezetője a hivatal vezetője, azaz a jegyző. A munkaszervezet állandó tagja a Balassagyarmati Városfejlesztő Kft. által biztosított projektmenedzser, a hivatalban foglalkoztatott esélyegyenlőségi munkatárs, aki egyben a szakmai vezető is, egy általános menedzser, egy fő

pénzügyi és egy fő adminisztratív ügyintéző. A munkaszervezet létszáma a felmerülő feladatok függvényében – a költségvetési keretek alapján – változhat.

A munkaszervezet vezetőjére vonatkozóan elvárás, hogy legalább 2 éves tapasztalata legyen Európai uniós pályázatok lebonyolításában és a helyi társadalom által elismert, támogatott személy legyen.

A munkaszervezet működésébe külső szakértők bevonására is van lehetőség, a pénzügyi fedezet keretéig.

6.3.5. A működés fizikai, technikai feltétele:

A HACS működéséhez szükséges feltételek az alábbiak szerint kerülnek biztosítására:

A HACS egyes szervezeteinek ülésihez szükséges termeket, helyiségeket, valamint az ülésekhez szükséges technikai feltételeket (pl. projektor stb.) a Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal biztosítja.

A tagok közötti napi kapcsolattartás elsősorban elektronikus adathordozón; e-mailben; ritkább esetben telefonon, levélben történik.

A munkaszervezet működéséhez szükséges irodákat a Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal biztosítja.

A HACS működése során keletkező iratok, dokumentumok dokumentálására, iratkezelésére a Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatalban elfogadott iratkezelési szabályzat rendelkezései az irányadók.

6.3.6. A működésre tervezett költségvetés alátámasztása

A HACS működési költségeit a HKFS elkészítésének díja, a HACS munkaszervezetének, menedzsmenájének bérköltsége, a rezszi költségek, és a nyilvánosság biztosításának költségei jelentik. A pályázati kiírásokkal kapcsolatos animációs tevékenységek költségét a rendezvények költségei teszik ki. A költségek közül a HKFS elkészítésének díja a projekt első évében, a nyilvánosság biztosításának és a rendezvények költségei a projekt zárásakor merülnek fel. A többi költség a projekt 58 hónapos megvalósítási idejében folyamatosan jelentkezik. Az egyes költségek mértéke a Támogatási kérelem adatlapjában található meg részletes bontásban.

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (Ft)

	2018	2019	2020	2021	2022	Összesen
Működési költségek	6 344 430	5 842 308	5 839 217	6 024 929	6 113 092	30 163 976
Animációs költségek	0	0	0	303 531	455 296	758 827
Összesen	6 344 430	5 842 308	5 839 217	6 328 460	6 568 388	30 922 803

6.4 Kommunikációs terv

A projekt kommunikációs tevékenységének célja kettős. Egyrészt a Kedvezményezettek Tájékoztatási Kötelezettségei 2020 dokumentum kötelező előírásai mentén bemutatni a projekt eredményeit, sikereit, másrészt a kommunikációs eszközökön keresztül véghezvitt információ átadással, felhívással elő is kell mozdítani ezen eredményességet.

1. A célcsoport meghatározása

A célcsoportok meghatározása során legfontosabb szempont, hogy Balassagyarmat város valamennyi lakosa megszólításra kerüljön a kommunikáció során. Hiszen bár a felhívások kedvezményezetti köre nem érint, nem érinthet valamennyi szektort, ágazatot, de a kiírandó pályázati felhívások későbbi célcsoportjaként, bevonandó megvalósítóként kell tekinteni a város teljes népességére. Ennek értelmében két csoportra oszthatók az érdekeltek:

- A pályázati felhívások kedvezményezetti köre:
  - Balassagyarmat Város Önkormányzata
  - Balassagyarmati Roma Nemzetiségi Önkormányzat
  - költségvetési szervek
  - civil szervezetek
  - egyházak

Ezen szervezetek döntéshozói, rendezvényszervezői, kulturális munkatársai, egyéb munkatársai képezik e célcsoportot.

- A pályázati felhívások későbbi célcsoportja
  - A projekt során létrehozott közösségi terek használói, különös tekintettel a hátrányos helyzetűekre
  - A jelenleg is aktív közösségi életet élő lakosság
  - Aktivizálandó helyi lakosság
  - Helyi KKV-k
  - A rendezvényekre látogató turisták

A belső kommunikáció szempontjából külön célcsoportot képeznek a Konzorciumi partnerek, a HACS munkaszervezete, valamint a projekt során bevonásra kerülő külső szakértők, egyéb partnerek.

2. A kommunikációs eszközök, tevékenységek

- Kommunikációs terv készítése

A Kommunikációs terv a projekt életútjához kapcsolódó kommunikációs tevékenységeket, azok időbeni ütemezését és az eszközökhöz rendelt költségeket tartalmazza. A projekt nyilvánosság biztosításával összefüggő feladatait a Kommunikációs terv mentén szükséges megvalósítani. A Kommunikációs terv jelen dokumentum 6.4 fejezeteként a projekt előkészítő szakaszában készül el.

- Kedvezményezett működő honlapján a projekthez kapcsolódó tájékoztató (esetleg aloldal) megjelenítése

A projekt számára megnyitott honlap Balassagyarmat Város Önkormányzata hivatalos honlapjának (www.balassagyarmat.hu) aloldalaként került létrehozása. E honlapon került közzétételre az előkészítéssel kapcsolatos dokumentumok és itt kerülnek megjelentetésre a megvalósítás során is a pályázati felhívások, rendezvényi meghívók.

Nyertes projekt esetén az alábbi tartalmi elemeket szükséges megjeleníteni a honlapon a

projekthez kapcsolódóan: a kedvezményezett neve, a projekt címe, a szerződött támogatás összege, a támogatás mértéke (%-ban), a projekt tartalmának bemutatása, a projekt tervezett befejezési dátuma (ha megvalósult, akkor a tényleges befejezés), projekt azonosító száma. A honlap aktualitását folyamatosan biztosítani kell, azon kizárólag az aktuális, releváns információk lehetnek.

- Sajtóközlemény kiküldése a projekt indításáról és a sajtómegjelenések összegyűjtése
A projekt nyertessége esetén az útmutató mintája szerinti sajtóközleményt a sajtólista alapján a helyi médiumokhoz, illetve a Magyar Távirati Irodához szükséges eljuttatni. A kiküldött sajtóközlemény által generálódott, vagy bármely a projekthez kapcsolódó sajtómegjelenést szükséges összegyűjteni.
- A beruházás helyszínén „C” típusú tájékoztató tábla elkészítése és elhelyezése
A projekt helyszínén, a HACS székhelyén „C” típusú tájékoztató tábla kihelyezése történik meg. A tájékoztató tábla biztosítja az európai uniós forrásból megvalósuló fejlesztések láthatóságát a lakosság számára, ezért a táblát jól látható helyen, a Balassagyarmati Városházán kell elhelyezni a projekt tényleges, fizikai megkezdésekor. A tábla a fenntartási időszakban is kint marad, így D típusú emlékeztetőtábla kihelyezése nem szükséges.
- Kommunikációs célra alkalmas fotódokumentáció készítése
A kommunikációs eszköz esetében cél, hogy a projektekről készült fotók központi kiadványokban, szórólapokon, stb. szerepelhessenek, szabad felhasználással. Fotódokumentáció készítésére költség csak abban az esetben számolható el a projekt kommunikációs keretének terhére, amennyiben megbízott profi fotós készítette a fényképeket, és a fotók minősége professzionális felhasználást tesz lehetővé, vagyis nyomdai felhasználásra alkalmas. A felbontás minimum 2448x3264 ~ 8,0 MP legyen.
- Sajtóközlemény kiküldése a projekt zárásáról és a sajtómegjelenések összegyűjtése
A projekt sikeres befejezéséről az útmutató mintája szerinti sajtóközleményt a sajtólista alapján a helyi médiumokhoz, illetve a Magyar Távirati Irodához szükséges eljuttatni. A sajtóközlemény a sajtó és azon keresztül a széles közvélemény számára, a fejlesztésről a projektgazda által készített tájékoztató anyag, így költségvonzattal nem rendelkezik. A kiküldött sajtóközlemény által generálódott, vagy bármely a projekthez kapcsolódó sajtómegjelenést szükséges összegyűjteni.
- TÉRKÉPTÉR feltöltése a projekthez kapcsolódó tartalommal
A www.palyazat.gov.hu honlapon TÉRKÉPTÉR néven érhető el az a térinformatikai kereső-adatbázis, amely komplex szolgáltatásokkal áll az európai uniós forrásokból megvalósuló projektek iránt érdeklődő nyilvánosság rendelkezésére. A felületre szükséges feltölteni a projekttel kapcsolatos információk anyagokat, képeket, esetleg videókat.
- Nem kötelezően alkalmazandó kommunikációs eszközök
A balassagyarmati városháza rendelkezik saját közösségi oldallal, így e fórumon keresztül is közzé kell tenni a projekt megvalósítása során, illetve azt követően rendszeresen információt a fejlesztéssel kapcsolatban. A közösségi oldal használata ingyen lehetővé teszi naprakész információk nagy tömeg számára történő eljuttatását.

3. A HACS dokumentumaihoz és a HACS-ról szóló információkhoz való hozzáférés

A HACS nyilvános dokumentumait, munkaanyagait, egyéb információs adatokat Balassagyarmat Város Önkormányzata hivatalos honlapján kell megjelentetni. A konzorciumi partnerek egymás közötti kommunikációja – részint környezeti szempontokból – elektronikus úton, e-mailben, telefonon történik.

4. A kommunikációval kapcsolatos felelősségi körök és a humán kapacitás

A Kommunikációs tervben foglalt tevékenységek megvalósításáért, a szükséges eszközök

elkészüléséért a pályázó szervezet, a Balassagyarmati Helyi Közösség, illetve a konzorcium vezetője, Balassagyarmat Város Önkormányzata felelős.

A kommunikációs tevékenység végrehajtásának felelőse a HACS munkaszervezete, azaz a Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal. A tevékenység koordinátora a projektmenedzser. Külső szervezet erőforrásának igénybevétele csak speciális szakértelmet igénylő feladatok megvalósítására vehető igénybe.

5. A HKFS-sel kapcsolatos kommunikációs tevékenységek ütemterve és pénzügyi terve

Kommunikációs eszközök	Tevékenység időbeni ütemezése (év, hónap)	Darab-szám	Az eszköz paraméterei	Az eszköz költsége (nettó)
Kommunikációs terv készítése	2017.02	1	A KTK 2020 előírásainak megfelelően, jelen dokumentum részeként	nem elszámolható
Kedvezményezett működő honlapján a projekthez kapcsolódó tájékoztató (esetleg aloldal) megjelenítése	2018.03	1	Balassagyarmat Város Önkormányzata honlapjának (balassagyarmat.hu) aloldalaként	25.420,- Ft
Sajtóközlemény kiküldése a projekt indításáról és a sajtómegjelenések összegyűjtése	2018.06	1	Sajtóközlemény elkészítése a projekt nyertességéről, és eljuttatás a helyi sajtóhoz	nem elszámolható
A beruházás helyszínén „C” típusú tájékoztató tábla elkészítése és elhelyezése	2018.06	1	C” típusú tájékoztató tábla elkészítése és elhelyezése, mely a fenntartási időszakban is kint marad	5.000,- Ft
Kommunikációs célra alkalmas fotódokumentáció készítése	2022.11	1	Kommunikációs célból készített fotók, melyeket TÉRKÉPTÉR-be is fel kell tölteni	39.000,- Ft
Sajtóközlemény kiküldése a projekt zárásáról és a sajtómegjelenések összegyűjtése	2022.11	1	Sajtóközlemény elkészítése a projekt sikeres befejezéséről, és eljuttatás a helyi sajtóhoz	nem elszámolható
TÉRKÉPTÉR feltöltése a projekthez kapcsolódó tartalommal	2022.11	1	A TÉRKÉPTÉR feltöltése információk anyagokkal, képekkel, esetleg videókkal	nem elszámolható

6.5 Monitoring és értékelési terv

A HACS felelős a HKFS-re alapozott, közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztések megvalósításának nyomon követéséért / monitoringjáért. A monitoring célja, hogy rendszeres és

megbízható információ álljon az HACS és azon keresztül a település népessége, valamint a támogató intézmény rendelkezésére a támogatási keret felhasználásáról és a stratégia céljainak megvalósításáról. A monitoring folyamatos adatgyűjtésen alapul, amely lehetővé teszi, hogy az HACS/IH vizsgálja a tevékenységek előrehaladását a kitűzött célok viszonylatában.

A HACS 4 szinten végez monitoring tevékenységet:

- A HACS által felhasználható támogatási keretösszeg ütemezett és szabályszerű felhasználásáról;
- A végső kedvezményezettek támogatási szerződésben foglalt vállalásainak teljesüléséről;
- A HKFS céljainak megvalósításáról;
- Önértékelés.

6.5.1 A monitoring folyamata

1. A rendszer kiépítése

A monitoring rendszer kiépítésének részei és feladatai:

– Indikátorok/mutatószámok és az adatgyűjtés módjának meghatározása: a TOP 7. prioritásban alkalmazott indikátorokhoz és a stratégiában meghatározott célok teljesüléséhez kapcsolható mutatószámok, amelyeket a HKFS-ben meghatározott eredmények, illetve kimenetek /mérhető értékeknek /outputoknak megfelelően a pályázati felhíváshoz kapcsolódó pályázati útmutatóban tesz közzé a HACS. A vállalt indikátor értékeket a benyújtott helyi pályázatok, illetve a Támogatási Szerződés mellékletét képező elfogadott/támogatást nyert pályázati dokumentáció tartalmazzák.

– Jelentési rendszer kidolgozása: a HACS a helyi pályázati felhívásokhoz kapcsolódó útmutatóban határozza meg a jelentések tartalmát (formanyomtatvány mellékelésével), illetve a jelentések gyakoriságát. A projektgazdák jelentési kötelezettsége függ a projektek fajtájától és méretétől, de minimum félévente benyújtják az előrehaladási jelentést a HACS Munkaszervezetének.

– Adminisztrációs rendszer kialakítása az Munkaszervezeté menedzsment költségeinek nyomon követésére: a HACS által készítendő időközi beszámolók és kifizetési kérelmek elkészítéséhez a HACS Munkaszervezete felállít egy Adminisztrációs rendszert, amellyel a működéshez szükséges források költségeinek nyomon követését végzi.

2. Indikátorok mérése

A HKFS indikátorait a projektgazdák által megvalósított fejlesztések kimenetei és eredményei adják meg, a HACS Munkaszervezete a projektgazdák előrehaladási kérelmei alapján összegyűjtött outputokat összegzi stratégiai szinten, és veti össze a HKFS-ben meghatározott mérőszámokkal.

Indikátorok (output)	Adatgyűjtés módja	Adatgyűjtés gyakorisága
A HKFS végrehajtás keretében megújított közösségi tereket rendszeresen igénybevevő lakosság aránya	központi módszer-tannal előre megállapított gyűjtés alapján	Évente
Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosság száma (fő)	KSH adott évi helyiségnévkönyv	2018. október 31., illetve a projekt zárása
A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség	központi módszer-tannal előre megállapított gyűjtés alapján	Évente
Intézmények száma, amelyekben nőtt a látogatottság a program előtti időszakhoz képest	közösségi tereket működtetők adatszolgáltatása alapján	Évente
A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS (HKFS) keretében tervezett és végrehajtott programok száma (db)	Jelenléti ívek, dokumentációk	2018. október 31., illetve a projekt zárása
Városfejlesztés: Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	FAIR	Évente
Városfejlesztés: Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	FAIR	Évente

A projektgazdák a támogatási szerződésben rögzített módon, tartalommal és rendszerességgel nyújtják be előrehaladási jelentésüket a HACs Munkaszervezetének. A projektgazdák érdekeltségét és a jelentési fegyelmet a jelentéstételi kötelezettség és a támogatás lehívásának összekötésével kell biztosítani. Az előrehaladási jelentésben a projektgazdák a támogatási kérelmekben meghatározott indikátorok időbeli teljesülését mutatják be:

- a projekt fizikai megvalósulása,
- projektköltségvetés alakulása, és
- egyéb, a Felhívásban szereplő, és a stratégia illetve a projekt megvalósítása szempontjából releváns információk szolgáltatásával, mint például a partnerségben megvalósított programok száma, vagy a résztvevőkre (egyénekre, illetve szervezetekre) vonatkozó kimeneti mutatók stb.

A HACS Munkaszervezet az Előrehaladási jelentés elfogadását minden projekt esetében legalább egyszer helyszíni vizsgálathoz köti. Továbbá, a HACS Munkaszervezete kockázatelemzés elvégzésével – amelyben figyelembe veszik a projekt méretét, összetettségét, a pályázó tapasztaltságát projektmegvalósításban, pénzügyi stabilitását stb. –, kiválaszthat olyan projekteket, amelyek helyszíni ellenőrzésére a projekt megvalósítás során többször is sor kerülhet. A HACS Munkaszervezet a HKFS-re alapozott eljárásrend alapján, a kedvezményezettek Előrehaladási jelentéseiből nyert információk összesítésével rendszeresen, de legalább évente egyszer beszámolót készít a HACS részére, hogy bizonyosságot adjon a stratégia megvalósításának eredményes előrehaladásáról.

3. Átfogó értékelések

A HACS MSZ az indikátorok teljesülésén felül tevékenységének hatékonyságát, eredményességét átfogó, jellemzően kvalitatív értékelési módszerekre épülő vizsgálatokkal is mérni tervezi. Az átfogó értékelés célja, hogy a számszerűsíthető mutatószámok mellett képet adjon a HACS működéséről, a program ismertségéről, társadalmi beágyazottságáról és hatásairól. E cél érdekében a HACS időközi beszámolót készít a programmegvalósítás felénél, annak érdekében, hogy a szükséges korrekciók még megtehetőek legyenek. A program eredményességét pedig átfogó záró vizsgálatokkal tárja fel. Az átfogó értékelések objektivitásának biztosítása érdekében e vizsgálatokat külső szakértő bevonásával érdemes megvalósítani, a módszertan részletes kidolgozásával.

A vizsgálatok előzetesen tervezett tartalma:

Vizsgálendő terület	Módszer
Az Munkaszervezet működésének hatékonysága, eredményessége (segítségnyújtás a pályázóknak / kedvezményezetteknek, kommunikáció, technikai feltételek, helyszíni ellenőrzések, stb.)	Célcsoport: potenciális pályázók / kedvezményezettek Módszer: kérdőíves megkérdezés Gyakoriság: 2020, 2022
Program ismertsége, társadalmi elfogadottsága (megvalósított fejlesztések és a program ismertsége és imázsa, a megvalósított fejlesztések hatásai a helyi közösségre, helyi gazdaságra, stb.)	Célcsoport: városi lakosság Módszer: kérdőíves megkérdezés Gyakoriság: 2020, 2022
Az eljárásrend és az értékelési szempontrendszer értékelése (folyamatok, eljárásrendi és működési mechanizmusok, egyes részfolyamatok időigénye, formai / jogosultsági és szakmai értékelési szempontrendszerek, stb.)	Célcsoport: potenciális pályázók / kedvezményezettek Módszer: kérdőíves megkérdezés Gyakoriság: 2020, 2022

6.5.2 Az eltérések okainak vizsgálata, kezelése

Amennyiben az összegyűjtött adatok a HKFS-ben tervezett mutatók, illetve várt hatások teljesülésétől eltérő tendenciát mutatnak (pl. kevés a pályázó, forrásfelhasználás üteme lassú, a programokban résztvevők száma elmarad a várttól, alacsony az érdeklődés egyes intézkedések iránt), a HACS feladata az, hogy az eltérések okainak feltárása érdekében rendelkezzen a stratégia rendkívüli felülvizsgálatáról, Értékelő jelentés elkészítésével. Az értékelést elvégezheti a HACS önértékelés

keretében, vagy külső, független szakértőre lehet bízni a feladatot. Mindkét esetben a HACS MSZ (vagy a feladatra felkért szakértő) feladat-meghatározást készít, amelyben leírja az értékelés célját és módszertanát. Az elkészült értékelésben az eltérések stratégiára visszavezethető vagy operatív jellegű okainak azonosításán túl, javaslatot kell megfogalmazni a szükséges beavatkozásokra konkrét, aktualizált Cselekvési terv formájában. Az Értékelő jelentést és az annak alapján készített Cselekvési tervet megtárgyalja a HACS és dönt a szükséges beavatkozásokról. A HACS a HKSF esetleges módosításával összefüggésben vagy ügyrendi módosításokról előzetesen egyeztet az IH-val.

6.5.3 Felülvizsgálatok és értékelések eredményének kommunikációja

Az eredmények kommunikálásának tervezett módjai:

- HACS honlapján hírek, publikációk megjelentetése
- Rövid összegző riportok készítése a kérdőíves felmérés eredményeiről
- Tájékoztató napok, fórumok szervezése a felülvizsgálatról, esetleges módosításokról
- Beszámoló helyi médiumokban

6.6. Horizontális célok

6.6.1 Esélyegyenlőség

A hátrányos helyzetű és/vagy sérülékeny csoportok, illetve azok képviselőinek bevonása a stratégia elkészítése során folyamatos volt. Ez elsődlegesen az őket képviselő szervezetek bevonásával történt, akként, hogy a már a konzorcium felállításakor konzorciumi tagként került megjelölésre a Gondoskodás Közhasznú Egyesület, akik elsődlegesen a megváltozott munkaképességűekkel, fogyatékosokkal élőkkel és a munkanélküliekkel foglalkozik; a Biztosabb Jövőért Közhasznú Egyesület, mely elsősorban a hátrányos helyzetű, roma gyermekekkel foglalkozik; a Társadalmi Visszaailleszkedést segítő Egyesület, melynek fő célja a társadalom peremén maradt – börtönből szabadult – személyek felkarolása és munkával ellátása. Emellett a közsféra szervezetek között is több esélyegyenlőséggel, hátrányos helyzetű személyekkel foglalkozó szervezet került bevonásra konzorciumi tagként; így a Balassagyarmati Roma Nemzetiségi Önkormányzat; valamint a Balassagyarmati Közös Önkormányzati Hivatal. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat a megyében működő valamennyi roma szervezettel szoros kapcsolatot ápol; míg a Közös Hivatal – és annak esélyegyenlőségi munkatársa – részt vett a város és a járás esélyegyenlőségi programjának összeállításában.

A konzorciumot alkotó szervezetek vezetői közül mintegy 50-50%-ben található női és férfi vezetők.

A HKFS tervezése során kiemelt figyelmet fordítottunk arra, hogy minden szinten érvényesüljön az esélyegyenlőség. A dokumentum készítése során a Közös Hivatal esélyegyenlőségi munkatársa folyamatosan részt vett és a kijelölésre kerülő munkaszervezetben is kiemelt szerepet szán neki a konzorcium.

A pályázati kiírások megfogalmazásakor a hátrányos helyzetű személyekkel foglalkozó civil szervezetek képviselői külön, esélyegyenlőségi szempontból is vizsgálták a kiírásokat – összhangban az elfogadott Helyi esélyegyenlőségi programmal.

Az esélyegyenlőség fenntartását szolgálja a pályázati kiírásokban meghatározott azon kitétel, hogy előnyben kell részesíteni azt a pályázatot, amit hátrányos helyzetű társadalmi réteget képviselő szervezet nyújtott be, illetve aminek célja olyan programok megvalósítása, melyek a HEP-ben megfogalmazott célok megvalósításával összhangban vannak.

Emellett az infrastrukturális beruházások során elvárás az akadálymentesítés, mely szintén az esélyegyenlőséget erősíti és a HEP-ben foglalt célok megvalósítását szolgálja.

A monitoring során is fontos szerepet kap az esélyegyenlőség folyamatos vizsgálata, melynek fő felelőse a munkaszervezetbe beválasztott esélyegyenlőségi munkatársa. Az ő szakmai tudása, felkészültsége, több éves tapasztalata a garancia az esélyegyenlőség folyamatos biztosítására.

6.6.2 Fenntarthatóság

A HKFS tervezésében, valamint annak megvalósításában és a monitoringban is folyamatosan érvényesülnek mind a pénzügyi, gazdasági, mind pedig a környezetvédelmi szempontból való fenntarthatóság elvei.

A pénzügyi, gazdasági fenntarthatóságot a külön fejezetben csatolt és taglalt pénzügyi terv szemlélteti, mely jól mutatja, hogy mind a HACS munkaszervezete, mind maga a HKFS tervezések már kiemelt figyelmet fordítottunk a gazdasági fenntarthatóságra.

A környezetvédelmi fenntarthatóság szintén már a tervezés szakaszától érvényesült. A készülő dokumentumokat elsődlegesen elektronikus formában egyeztettük és készítettük, a konzorcium tagjaival is elsődlegesen elektronikus úton történt a napi kapcsolattartás. Amennyiben egy-egy munkafázisban egyes dokumentumok, dokumentumrészek kinyomtatására volt szükség, azt mindig újrahasznosított papíron tettük.

A munkaszervezet felállítása során is törekedtünk a környezetvédelmi ismeretek meglétének biztosítására, így a munkaszervezetben környezetvédelmi szakért is bevonásra került.

Emellett a konzorciumot alkotó több szervezet kiemelt célkitűzésként, fő feladatai között tekint a természetet és környezetvédelemre, így például a Gondoskodás Közhasznú Egyesület és a Palóc Vidék Fejlesztéséért Egyesület, akik már több környezetvédelmi programot is megvalósítottak önállóan.

6.7. A HKFS innovatív elemeinek bemutatása

Innováció: Értékek átadása

A programok alapvető célja, hogy a városban több száz éve megtalálható értékeket megmentsük és továbbadjuk. Ez azonban jelentheti egy szemlélet, érzés továbbadását is. Ez számos program beépítettük a programba: kezdve azzal, hogy a konzorcium tagjainak összeállításakor már ügyeltünk arra, hogy szerepet kapjanak „gyökereink”, „hagyományos értékeink” – így került bevonásra például a város közel 100 éves hagyományokkal működő cukrász dinasztiaja, a város több díszpolgára – emellett pedig olyan fiatal, aktív és tehetséges személyek, akik ragaszkodnak a városhoz és munkájuk révén már térségi szinten is komoly elismerésre tettek szert. Így már a konzorcium működésében megvalósul az értékek kölcsönös átadása. Emellett a kulcsprojekt is egy olyan fejlesztés, mely a város belvárosi részének egy régi, patinás, nagy múlttal rendelkező épületében valósul meg, ahol „beszélni

tudnak a falak” és egy olyan – fiatalokat is vonzó megtartó, marasztaló tér alakul ki, ahol azt mondhatjuk, de jó volt itt élni 100 évvel ezelőtt és de jó most is! Erősítjük ezen szemlélet fenntartását, továbbadását generációkon át.

Innováció: Szervezetek összefogása

Már a pályázati kiírások megfogalmazásakor arra törekedtünk, hogy azok benyújtásához, megvalósításához elsődlegesen ne egy-egy eddigi is külön működő, szűk társadalmi rétegeket elérő szervezetek önálló, egymástól „hermetikusan elzárt projektjei” valósuljanak meg, hanem ezek a programok városi szinten mind nagyobb társadalmi réteget elérjenek. Ezt természetesen csak akkor valósítható meg, ha létrejön az a fajta generációkon átívelő összefogás, ami egy asztalhoz szólítja a nyugdíjas szervezeteket a fiatalokkal és közös programok kidolgozására sarkallja őket.

Innováció: Ifjúsági kerekasztal bevonása

Már a stratégia készítése során bevonásra került az ifjúsági kerekasztal, aminek a konzorcium a továbbiakban is komoly szerepet szán – egyfajta speciális külső szervezetként „szakértőként” kerülnek bevonásra a diákönkormányzatok vezetői, az ifjúság képviselői, ezzel is erősítve, hogy Balassagyarmat iskolaváros, továbbá erősítve, hogy ez a réteg az, akiket meg kell ragadni és programokkal hagyományokkal, jó érzésekkel a városhoz kell kötni – így még ha felsőfokú tanulmányaik más városba is szólítják őket, azok elvégzésével visszatérnek, jövőjüket itt képzelik el.

Innováció: Jó itt élni !

Ez az érzés a teljes stratégián végigvezethető. Egy marasztaló, megtartó teret alakítunk ki, marasztaló, megtartó programokkal. Az egész program azt sugallja, hogy ez egy élhető, dinamikusan fejlődő város, ahol mindenki megtalálja a helyét, mert számos program, közösségi szintér csábít az itt maradásra. Így nem az a cél, hogy egy-egy „nagy durranással”, grandiózus előadással egy napra idevonzzuk a távolabbi településen élőket, hanem egy állandó pezsgés, dinamizmus alapján bemutatni azt, hogy itt mindig történik valami, innen nem érdemes elmenni, mert akkor színes, változatos programokat, nagy élményeket veszítünk.

7. Indikatív pénzügyi terv

A HKFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	A műveletek megnevezése	2018	2019	2020	2021	2022	Összesen	%
1	Többfunkciós közösségi tér kialakítása a Balassagyarmat Rákóczi fejdelem út 25-27. épületekben	0,000	0,000	0,000	85,000	0,000	85,000	38,80%
2	Közösségi terek kialakítása, fejlesztése	0,000	0,000	40,744	10,000	0,000	50,744	23,16%
3	Közösségépítő városi „Nagyrendezvények” szervezése	0,000	0,000	28,502	28,148	0,000	56,649	25,86%
4	Oktatás, egészség, sport	0,000	0,000	11,995	6,894	0,000	18,889	8,62%
5	Hagyomány és kultúra	0,000	0,000	2,000	5,795	0,000	7,795	3,56%
	Összesen	0,000	0,000	83,240	135,837	0,000	219,077	100,00%

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Összesen
Működési költségek	6,344	5,842	5,839	6,025	6,113	0,000	30,164
Animációs költségek	0,000	0,000	0,000	0,304	0,455	0,000	0,759
Összesen	6,344	5,842	5,839	6,328	6,568	0,000	30,923

A HACS működési és animációs költségeit a HKFS elkészítésének díja, a HACS munkaszervezetének, menedzsmentjének bérköltsége, a pályázati kiírásokkal kapcsolatos rendezvények, és a nyilvánosság biztosításának költségei jelentik. A költségek közül a HKFS elkészítésének díja a projekt első évében, a nyilvánosság biztosításának és a rendezvények költségei a projekt zárásakor merülnek fel. A többi költség a projekt 58 hónapos megvalósítási idejében folyamatosan jelentkezik.

8. Módosítások jegyzéke

2018. május:

3-4. oldal: Vezetői összefoglalóban az egyes tevékenységek forrásai.

37. oldal: Felsorolás számozása.

39. oldal: 5.3 indikátorok: 50 %-os csökkentés a releváns indikátorok esetében.

42. oldal: 6.1. A beavatkozási területek/műveletek leírása: K1. beavatkozási terület tervezett forrása, Forrás ütemezése, A megvalósítás tervezett időintervalluma

43. oldal: 6.1. A beavatkozási területek/műveletek leírása: I1. beavatkozási terület A művelet/helyi felhívás célcsoportja, Tervezett forrás, Forrás ütemezése, A megvalósítás tervezett időintervalluma

45. oldal: 6.1. A beavatkozási területek/műveletek leírása: R1. beavatkozási terület A művelet/helyi felhívás célcsoportja, Tervezett forrás, Forrás ütemezése, A megvalósítás tervezett időintervalluma

46-47. oldal: 6.1. A beavatkozási területek/műveletek leírása: R2. beavatkozási terület A művelet/helyi felhívás célcsoportja, Tervezett forrás, Forrás ütemezése, A megvalósítás tervezett időintervalluma

48. oldal: 6.1. A beavatkozási területek/műveletek leírása: R3. beavatkozási terület A művelet/helyi felhívás célcsoportja, Tervezett forrás, Forrás ütemezése, A megvalósítás tervezett időintervalluma

49-52. oldal: A helyzetfeltárás, a szükségletek, a célok és a tervezett műveletek: 1. sorban a Támogatható tevékenységek oszlop, 1-5. sorban Forrás, Tervezett időintervallum oszlopok

54. oldal: 6.3.1. A HACs összetétele: A konzorcium vezetőjének személye.

55. oldal: 6.3.2. A Balassagyarmati Helyi Közösség szervezeti egységei és azok feladatai: A szervezet felépítésének ábrája, Balassagyarmati Helyi Közösség Elnökségének összetétele

56. oldal: 6.3.2. A Balassagyarmati Helyi Közösség szervezeti egységei és azok feladatai 4. Felhívás Előkészítő Munkacsoport: A FEMCS-re vonatkozó szabályozás.

58-59. oldal: 6.3.4. A HKFS megvalósítását szolgáló humán erőforrások bemutatása: A munkaszervezet tagjai.

59. oldal: 6.3.6. A működésre tervezett költségvetés alátámasztása: A HACs működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése

62. oldal: 6.4 Kommunikációs terv 5. A HKFS-sel kapcsolatos kommunikációs tevékenységek ütemterve és pénzügyi terve: Tevékenység időbeni ütemezése, Az eszköz költsége

65. oldal: 6.5.1 A monitoring folyamata: 3. Átfogó értékelések: Gyakoriság

69. oldal: 7. Indikatív pénzügyi terv

2020. július:

3. oldal: Vezetői összefoglalóban az I.1. Közösségi terek kialakítása, fejlesztése tevékenység forrása.

42. oldal: 6.1. A beavatkozási területek/műveletek leírása: K1. beavatkozási terület Forrás ütemezése, A megvalósítás tervezett időintervalluma

43. oldal: 6.1. A beavatkozási területek/műveletek leírása: I1. beavatkozási terület Tervezett forrás, Forrás ütemezése

45. oldal: 6.1. A beavatkozási területek/műveletek leírása: R1. beavatkozási terület Forrás ütemezése

46-47. oldal: 6.1. A beavatkozási területek/műveletek leírása: R2. beavatkozási terület Forrás ütemezése

48. oldal: 6.1. A beavatkozási területek/műveletek leírása: R3. beavatkozási terület Forrás ütemezése

49-52. oldal: A helyzetfeltárás, a szükségletek, a célok és a tervezett műveletek: 1. sorban a Tervezett időintervallum oszlop, 2. sorban Forrás oszlop,

59. oldal: A HACs működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése

69. oldal: 7. Indikatív pénzügyi terv

2021. április:

3. oldal: Vezetői összefoglalóban az R.1. Közösségépítő városi „Nagyrendezvények” szervezése tevékenység forrása.

3. oldal: Vezetői összefoglalóban az R2. Oktatás, egészség, sport tevékenység forrása.

3. oldal: Vezetői összefoglalóban az R3. Hagyomány és kultúra szervezése tevékenység forrása.

42. oldal: 6.1. A beavatkozási területek/műveletek leírása: K1. beavatkozási terület Forrás ütemezése, A megvalósítás tervezett időintervalluma

43. oldal: 6.1. A beavatkozási területek/műveletek leírása: I1. beavatkozási terület Forrás ütemezése, A megvalósítás tervezett időintervalluma

45. oldal: 6.1. A beavatkozási területek/műveletek leírása: R1. beavatkozási terület Tervezett forrás, Forrás ütemezése, A megvalósítás tervezett időintervalluma

46-47. oldal: 6.1. A beavatkozási területek/műveletek leírása: R2. beavatkozási terület Tervezett forrás, Forrás ütemezése

48. oldal: 6.1. A beavatkozási területek/műveletek leírása: R3. beavatkozási terület Tervezett forrás, Forrás ütemezése, A megvalósítás tervezett időintervalluma

49-52. oldal: A helyzetfeltárás, a szükségletek, a célok és a tervezett műveletek: 1-2. sorban a Tervezett időintervallum oszlop, 3-4-5. sorban Forrás és Tervezett időintervallum oszlop

62. oldal: 6.4 Kommunikációs terv 5. A HKFS-sel kapcsolatos kommunikációs tevékenységek ütemterve és pénzügyi terve: Tevékenység időbeni ütemezése, Az eszköz költsége

69. oldal: 7. Indikatív pénzügyi terv